สลค.สาร

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ เดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๔ • www.cabinet.thaigov.go.th

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ISSN 1513-3591

แนะนำคณะรัฐมนตรีชุดใหม่

นายกรัฐมนตรีชี้แจงนโยบายรัฐบาลในภาพรวม

เปิดวาระ ครม. ยิ่งลักษณ์ นัดแรก เขาคุยอะไรกัน?

รู้ไว้ใช่ว่า? : ประเทศไทยมีคณะรัฐมนตรีมาแล้วกี่คณะ?

ขอคุยด้วย

สลค.สาร ฉบับนี้เป็นฉบับต้อนรับคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ จะมีข้อมูลในช่วงที่เปลี่ยนคณะรัฐมนตรีจากชุดเดิมมาเป็นคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน ถือเป็นโอกาสที่จะให้ สลค.สาร เป็นเอกสารที่จะบันทึกเหตุการณ์สำคัญไว้ด้วยและเมื่อรวมกับคอลัมน์อื่น ๆ ก็หวังว่าท่านผู้อ่านจะพอใจกับเนื้อหาสาระและความรู้ที่คัดสรรมานำเสนอ

อนึ่ง คณะผู้จัดทำยังพร้อมเสมอที่จะรับคำติชมและข้อเสนอแนะจากท่านผู้อ่าน ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงให้ สลค.สาร เป็นวารสารที่มีคุณค่ายิ่ง ๆ ขึ้น

สารบัญ

ประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ๓

ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ๔

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖
เนื่องในโอกาสที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

คำกล่าวของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ๗
ในโอกาสที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

แนะนำคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ๙

คำกล่าวของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ๑๓
เนื่องในโอกาสรายงานสถานะประเทศและส่งมอบงานบริหารประเทศ

นายกรัฐมนตรีชี้แจงนโยบายรัฐบาลในภาพรวม ๑๗

เปิดวาระ ครม. ยิ่งลักษณ์ นัดแรก เขาคุยอะไรกัน? ๒๖

รู้ไว้ใช่ว่า? : **ประเทศไทยมีคณะรัฐมนตรีมาแล้วกี่คณะ** ๒๘

บทความพิเศษ : **รัฐสัญญาประชาคมกับการปลุกกระแสสำนึกใหม่ของการเมืองภาคประชาชน** ๓๓

เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีครบรอบปีที่ ๗๙ ๔๘

สรุปผลการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ ๕๐

เรื่องสำคัญที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๕๕

มุมที่ไม่ได้มอง : **โอกาส** ๕๘

แอบเจาะประมวลจริยธรรม : **เจาะครั้งที่ ๓ การยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม** ๖๐

ท้องถิ่นควรรู้ : **การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙** ๖๒

ไปไหนไปกัน : **อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม** ๖๕

รู้ รัก ภาษาไทย : **ชัยนาท-ชัยภูมิ** ๖๖

หิ้งหนังสือ : **โลกนี้คือละครและเล่าเรื่องผู้นำ** ๖๗

แสงส่องปัญญา ๖๘

กองบรรณาธิการ
ที่ปรึกษา
อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วิชัย วิทวัสการเวช รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โกศล วิชิตธนาฤกษ์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ธวัชชัย สวัสดิ์สาลี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
บรรณาธิการ
สิบพัน วนวิสุทธิ์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
จิตตา กิตติเสถียรนนท์, ทัศน์ศุภางค์ ทัยประสิทธิพร, ธัญมน สินสำอาง, นันท์นภัส สังวรประเสริฐ, ปัญญาพล ศรีแสงแก้ว, ประธาน ผุดผ่อง, ปราณี สาสน์ธรรมบท, พงษ์เทพ พ่วงเสมา, วันนภิศ จารุสมบัติ, สุภาวดี เลิศสถิตย์, อมราลักษณ์ รักษ์วงศ์, อ้อนฟ้า เวชชาชีวะ
ฝ่ายประสานงาน
จิตตา กิตติเสถียรนนท์, ประธาน ผุดผ่อง
ฝ่ายพิสูจน์อักษร
นันท์นภัส สังวรประเสริฐ, วิบูลย์ลักษม์ มีชัย
ฝ่ายประชาสัมพันธ์
สุภาวดี แก้วประดับ
ฝ่ายจัดการทั่วไป
กานต์พิชชา ปิ่นแก้ว, เขมจิรา ขันแก้ว, ดวงกมล แสงสุวรรณ, ดวงตา สุรพัฒน์, ธัญมน สินสำอาง, ภัทรพล ตโมหรณวงศ์, วัชรี สิงหราช, สมภพ กลิ่นหอม
พิมพ์ที่
สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
ถนนสามเสน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๓-๐๖๑๑-๓

บทความ/ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏใน “สลค.สาร” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

สลค. ปณ.อาถ

เปิดรับเรื่องร้องเรียนข้อมูลการ**ทุจริตคอร์รัปชันของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี** ผ่านทางตู้ ปณ. ๒ ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

ประกาศ
แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแล้ว คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ต้องพ้นจากตำแหน่ง และประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้ง นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

จึงทรงพระราชดำริว่า นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นผู้ที่สมควรไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

เป็นปีที่ ๖๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ประกาศ
แต่งตั้งรัฐมนตรี

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศลงวันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ แล้ว นั้น

บัดนี้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เลือกสรรผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการแผ่นดินสืบไปแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ	เป็นรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ	เป็นรองนายกรัฐมนตรี
นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง	เป็นรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
นายชุมพล ศิลปอาชา	เป็นรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
นางสาวกฤษณา สีหลักษณ์	เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
นายบุญทรง เตริยาภิรมย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
นายวิรุฬ เตชะไพบูลย์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
นายสันติ พร้อมพัฒน์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
นายธีระ วงศ์สมุทร	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พลอากาศเอก สุกำพล สุวรรณทัต	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
นายกิตติศักดิ์ หัตถสงเคราะห์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาครทรรพ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
นายพิชัย นริพทะพันธุ์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
นายภูมิ สาระผล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์
นายชูชาติ หาญสวัสดิ์	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
นายฐานิสร์ เทียนทอง	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
นายเผดิมชัย สะสมทรัพย์	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
นางสุกุมล คุณปลื้ม	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
นายปลอดประสพ สุรัสวดี	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
นางบุญรื่น ศรีธเรศ	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
นายวิทยา บุรณศิริ	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
นายต่อพงษ์ ไชยสาส์น	เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล	เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

เป็นปีที่ ๖๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*

เนื่องในโอกาสที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ขอแสดงความยินดีกับคณะรัฐมนตรีที่ได้ตั้งขึ้นมาใหม่ และที่มากล่าวคำปฏิญาณว่าจะทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศ

ประเทศชาตินี้จะต้องมีผู้ที่ปกครอง ผู้ที่ทำหน้าที่สูงสุดเพื่อให้ทุกส่วนของทั้งงานของประเทศดำเนินไปโดยดี ขอให้ท่านได้ทำตามที่ได้กล่าว เพื่อที่จะให้งานของประเทศดำเนินไปด้วยดี และทั้งขอให้ท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กล่าว สำหรับงานของประเทศก็สำคัญที่ผู้ใหญ่จะแสดงตัวอย่างให้กับทุกคนในประเทศ เพื่อที่จะให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปโดยดี ก็ขอให้ท่านทำงานตามที่ได้กล่าวปฏิญาณและสามารถปฏิบัติตามความตั้งใจ ถ้าทำได้แล้วท่านก็มีความพอใจที่ได้ปฏิบัติเพื่อประเทศชาติ และความสำเร็จของท่านในทุกวันที่ท่านทำ จะเป็นผลสำเร็จที่ดีสำหรับประเทศและทุกคนในประเทศที่ต่างคนต่างอยากที่จะให้มีความสำเร็จในทุกสาขา ขอให้ท่านได้สามารถปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความมีผลสำเร็จ ท่านเองในส่วนตัวของท่านก็จะมีความพอใจ ถ้าทำได้ตามที่ท่านตั้งใจไว้ ขอให้ท่านมีความสำเร็จในงานการ และทำให้บ้านเมืองมีความสำเร็จตามที่ต้องการ ซึ่งประเทศไทยนั้นน่าจะมีได้

ในปัจจุบันนี้ ในโลกนี้ มีความวุ่นวายอย่างยิ่ง เมืองไทยยังมีความวุ่นวายน้อย การรักษาความสงบสุข รักษาความสำเร็จที่ได้ทำมาแต่ปางก่อน ก็เชื่อว่าท่านจะมีความสำเร็จได้แล้วจะมีความพอใจ ขอให้ทุกท่านทำงานด้วยความตั้งใจอย่างดีที่สุดเพื่อผลสำเร็จของบ้านเมืองในทุกสาขา ในทุกด้าน มีความพอใจในงานการและมีความสำเร็จในงานการ ทำให้ประเทศชาติเป็นที่อยู่ที่สบายในโลก ซึ่งในโลกนี้มีความวุ่นวายพอแล้ว ขอให้ในประเทศไทยมีความเรียบร้อยสักแห่งหนึ่ง

* *สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีถอดข้อความจากที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้ เนื่องในโอกาสที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติโรงพยาบาลศิริราช เมื่อวันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔*

คำกล่าวของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
ในโอกาสที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี*

"ในวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดิฉันดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อรับสนองพระบรมราชโองการรับใช้เบื้องพระยุคลบาท ประเทศชาติ และประชาชนนั้น ในวาระนี้ ดิฉันถือว่าเป็นเกียรติยศอันสูงสุดและเป็นมิ่งมงคลแก่ชีวิตอย่างหาที่สุดมิได้ ดิฉันและครอบครัวรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นล้นพ้น นับเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ดิฉันเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมด้วยความจงรักภักดี ดิฉันพร้อมจะทุ่มเทมุ่งมั่นอย่างเต็มที่ และจะอุทิศตนเพื่อตอบแทนบุญคุณแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนตลอดไป

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา ในเดือนธันวาคมนี้ และในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวันที่ ๑๒ สิงหาคมปีนี้ นับเป็นวโรกาสพิเศษที่สำคัญยิ่งต่อพี่น้องคนไทยทุกคน ดิฉันขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนทุกหมู่เหล่าได้ร่วมกันจัดงานถวายพระพรเพื่อแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแด่ล้นเกล้าล้นกระหม่อมทั้งสองพระองค์ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ทุกท่านโดยพร้อมเพรียงกัน

** เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ บริเวณห้องพิธี ชั้น ๗ ที่ทำการพรรคเพื่อไทย ออกอากาศผ่านทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย*

ดิฉันขอขอบคุณพี่น้องประชาชนคนไทย ขอบคุณสมาชิกพรรค ขอบคุณพี่น้องผู้ร่วมอุดมการณ์ประชาธิปไตย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้โอกาสแก่ดิฉันได้ทำงานในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี **ดิฉันถือเป็นภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ที่ต้องการพลังจากทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันผลักดันให้ประเทศชาติของเราก้าวข้ามอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ เพื่อประกาศเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับของนานาประเทศในสากล**

ดิฉันยังระลึกถึงพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๒ ซึ่งดิฉันเป็นบัณฑิตจบใหม่รุ่นนั้น ดิฉันขออัญเชิญพระบรมราโชวาทบางตอน ดังนี้ “...ประการที่สำคัญ ต้องพยายามใช้ความคิด ความเฉลียวฉลาด ปรับปรุงตัว ปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพเสมอ พร้อมทั้งพยายามประสานงาน ประสานประโยชน์ให้แก่ทุกคนและทุกฝ่ายที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย โดยสอดคล้องทั่วถึง งานจึงจะสัมฤทธิผลเป็นประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือ เป็นประโยชน์แก่งาน แก่ตัวผู้ปฏิบัติ และแก่ส่วนรวม พร้อมทุกส่วน จึงขอให้บัณฑิตนำสิ่งที่พูดนี้ ไปพิจารณาให้เข้าใจเพื่อใช้เป็นแนวทางต่อไป...” ซึ่งดิฉันได้น้อมนำมาเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม และจะใช้เป็นแนวทางในการทำงานเพื่อผลักดันงานต่าง ๆ ของรัฐบาลต่อไป

ดิฉันขอปวารณาตน ที่จะนำความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาทุ่มเททำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และตั้งใจอย่างเต็มที่ เพื่อนำพาประเทศของเราไปสู่ความสงบสุข ความสามัคคีปรองดอง และมีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะเข้ามาทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้พี่น้องประชาชน **ดิฉันพร้อมที่จะทำงานร่วมกับพี่น้องข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน สื่อมวลชนทุกแขนง และพี่น้องประชาชนทุกพื้นที่อย่างตั้งใจและเต็มใจ เพื่อให้ความสุขนั้นกลับคืนมาสู่พี่น้องคนไทยทั้งประเทศอีกครั้ง** ดิฉันตระหนักดีว่า การเป็นนายกรัฐมนตรีผู้หญิงในขณะนี้เป็นความท้าทายและความคาดหวังอย่างมากจากพี่น้องประชาชน แต่ดิฉันเชื่อมั่นว่าความเป็นผู้หญิง จะไม่เป็นอุปสรรคในการทำงาน แต่ในทางตรงข้ามความเข้มแข็งที่ควบคู่กับความอ่อนโยน การรับฟังปัญหาทัศนะที่แตกต่าง จะช่วยให้เรานั้นมองเห็นทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น

สุดท้ายนี้ดิฉันขอขอบคุณพี่น้องประชาชนทั่วประเทศที่ให้โอกาสดิฉัน ซึ่งถือว่าเป็นพันธะสัญญาทางใจ ให้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ในการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินด้วยความภาคภูมิใจ “**ดิฉันจะมุ่งมั่น สร้างสุข สลายทุกข์**” **ให้แก่พี่น้องประชาชนอย่างสุดกำลังความสามารถ** ดิฉันจะไม่ทำเพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่จะทำเพื่อประเทศชาติและคนไทยทุกคน”

ประวัตินายกรัฐมนตรี คนที่ ๒๘
นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

ประวัติการศึกษา

- ๒๕๓๓ Master of Public Administration Kentucky State University, U.S.A.
- ๒๕๓๑ ปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

- มีนาคม ๒๕๔๙ : ประธานกรรมการบริหาร บริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
- ๒๕๔๕ : ประธานกรรมการ บริษัท แอ็ดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
- ๒๕๔๔ : กรรมการผู้อำนวยการอาวุโสสายงาน การวางแผนธุรกิจโทรคมนาคมไร้สาย บริษัท แอ็ดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
- ๒๕๔๒ : กรรมการผู้อำนวยการ-สายงานปฏิบัติการ สินค้าและบริการ บริษัท แอ็ดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
- ๒๕๔๐ : Vice President-Shinawatra Directories Production บริษัท ชินวัตร ไดเร็คทอรี่ส์ จำกัด
- ๒๕๓๘ : General Manager-Shinawatra Directories Production
- ๒๕๓๗ : บริษัท เรนโบว์ มีเดียส์ จำกัด ผู้จัดการทั่วไป
- ๒๕๓๖ : บริษัท ชินวัตร ไดเร็คทอรี่ส์ จำกัด Production Director

แนะนำคณะรัฐมนตรีชุดใหม่

นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ
รองนายกรัฐมนตรี และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง
รองนายกรัฐมนตรี

พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ
รองนายกรัฐมนตรี

นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง
รองนายกรัฐมนตรี และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

นายชุมพล ศิลปอาชา
รองนายกรัฐมนตรี และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

นางสาวกฤษณา สีหลักษณ์
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

นายบุญทรง เตริยาภิรมย์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

นายวิรุฬ เตชะไพบูลย์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

นายสันติ พร้อมพัฒน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์

นายธีระ วงศ์สมุทร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์

พลอากาศเอก สุกำพล สุวรรณทัต
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

พลตำรวจโท ชัจจ์ กุลดิลก
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

นายกิตติศักดิ์ หัตถสงเคราะห์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาครทรรพ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นายพิชัย นริพทะพันธุ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

นายภูมิ สาระผล
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์

นายชูชาติ หาญสวัสดิ์
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

นายฐานิสร์ เทียนทอง
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายเผดิมชัย สะสมทรัพย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

นางสุกุมล คุณปลื้ม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

นายปลอดประสพ สุรัสวดี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นางบุญรื่น ศรีธเรศ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายวิทยา บุรณศิริ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นายต่อพงษ์ ไชยสาส์น
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

คำกล่าวของ

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี

เนื่องในโอกาสรายงานสถานะประเทศและส่งมอบงานบริหารประเทศ*

เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

พี่น้องประชาชนที่เคารพรัก ขณะนี้ได้มีการเปิดสมัยประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว และในเร็ววันนี้จะมีการประชุมสภาเพื่อเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เพื่อเข้ามารับตำแหน่งเพื่อที่จะได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีและมีการบริหารราชการแผ่นดินในนามของรัฐบาลใหม่ต่อไป

ผมขอถือโอกาสนี้กล่าวกับพี่น้องประชาชนว่า รัฐบาลปัจจุบันได้พยายามอย่างเต็มความสามารถในการให้การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองนั้นเป็นไปอย่างราบรื่นที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรและมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการรับรองผลการเลือกตั้งผ่านไปอย่างเรียบร้อยแล้ว ในชั้นนี้ในช่วงของระยะเวลาการเปลี่ยนผ่าน ได้มีการเตรียมการในการส่งมอบงานเพื่อให้รัฐบาลชุดใหม่เข้าบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างราบรื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีงานในช่วงของการเปลี่ยนผ่านที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพี่น้องประชาชน ตั้งแต่การเตรียมการในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ซึ่งรัฐบาลได้มีการตั้งคณะกรรมการและมีการเตรียมงานไว้ชั้นหนึ่งแล้ว และจะให้รัฐบาลชุดใหม่ได้สามารถเข้ามาสานต่อ เพื่อจัดงานพระราชพิธีได้อย่างสมพระเกียรติ นอกจากนั้นในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านในขณะนี้ได้เกิดภัยพิบัติ อุทกภัย ในหลายจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นในช่วงของภาคเหนือตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งรัฐบาลได้เตรียมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้มีการติดตามเฝ้าระวังในช่วงของการเปลี่ยนถ่ายรัฐบาลในเร็ววันนี้

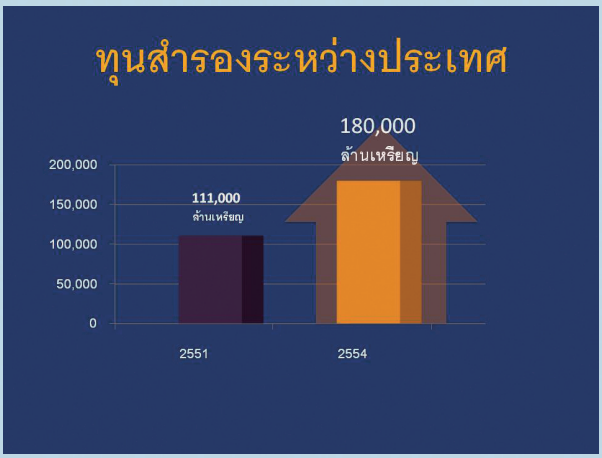
---

* *ออกอากาศผ่านทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย*

งานทั้งหลายเหล่านี้ ผมขอยืนยันให้ความมั่นใจกับพี่น้องประชาชนว่า จะไม่สะดุดหยุดลงในช่วงของการเปลี่ยนแปลงและมีการส่งมอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลชุดใหม่นี้ ย่อมเป็นสิทธิ์ของรัฐบาลใหม่ในการที่จะกำหนดนโยบายต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติและบ้านเมือง อย่างไรก็ตาม ผมขอถือโอกาสนี้เรียนกับพี่น้องประชาชนให้เกิดความมั่นใจว่า ในการส่งมอบการบริหารราชการแผ่นดินในครั้งนี้ สถานะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ของประเทศนั้น เอื้อต่อการที่จะให้รัฐบาลใหม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาของพี่น้องประชาชนและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งแน่นอนที่สุดว่าขณะนี้พี่น้องประชาชนได้สะท้อนมาตลอดเวลาว่า มีความห่วงใยในเรื่องของปัญหาของแพง ค่าครองชีพ ประกอบกับการที่สถานการณ์เศรษฐกิจในโลก ไม่ว่าจะเป็นในสหรัฐอเมริกา ยุโรป ยังมีความไม่แน่นอนอยู่มาก รวมไปจนถึงความผันผวนในเรื่องของราคาน้ำมันและเรื่องอื่น ๆ

สิ่งที่ผมอยากจะให้พี่น้องประชาชนสบายใจคือ ฐานะทางการเงินการคลังและฐานะของประเทศในขณะนี้มีความมั่นคงอย่างมากทางด้านเศรษฐกิจ และทำให้รัฐบาลใหม่สามารถที่จะมีความยืดหยุ่นในการที่จะปรับนโยบายทางด้านการเงินการคลังเพื่อรับมือกับปัญหาเหล่านี้ได้ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานะของประเทศ ขณะนี้เงินสำรองระหว่างประเทศของประเทศไทยมีสูงถึง ๑๘๐,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งนับเป็นตัวเลขที่สูงมาก และเพิ่มขึ้นจากการที่รัฐบาลชุดปัจจุบันเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินถึง ๗๐,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ และถือเป็นเงินสำรองซึ่งอยู่ในลำดับที่สูงเป็นลำดับที่ ๑๓ ในโลก ซึ่งหมายความว่าฐานะของประเทศอยู่ในฐานะที่มีความเข้มแข็งอย่างยิ่งในเรื่องของการมีเงินสำรอง ซึ่งอันนี้เป็นผลจากการส่งออกและการท่องเที่ยวหรือการหารายได้เข้าประเทศมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและแข็งแกร่ง

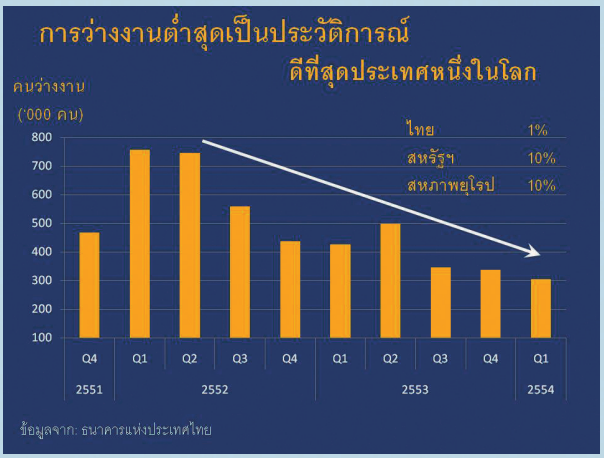
สำหรับฐานะการคลังในประเทศก็เช่นเดียวกัน จากการที่เรามีความจำเป็นในการที่จะต้องกระตุ้นเศรษฐกิจและมีการกู้ยืมเงิน แต่รัฐบาลได้ตั้งเป้าไว้ว่า จะมีการนำงบประมาณกลับเข้าสู่ความสมดุลได้ในระยะเวลา ๔ ปีข้างหน้า และปรากฏว่าขณะนี้ หลังจากที่ปีงบประมาณปัจจุบันผ่านพ้นไปเป็นระยะเวลาประมาณ ๓ ไตรมาส เรามีเงินที่จัดเก็บรายได้เพิ่มเกินเป้าหมายงบประมาณถึงเกือบ ๒ แสนล้านบาท ซึ่งจะทำให้ฐานะการคลังมีความมั่นคงและจะทำให้การจัดงบประมาณสำหรับปีงบประมาณต่อ ๆ ไป ทำได้คล่องตัวยิ่งขึ้น และน่าจะอยู่ในวิสัยที่สามารถกลับเข้าสู่ภาวะการสมดุลได้ นอกจากนั้นตัวเงินคงคลังเอง ปัจจุบันมีสูงถึง ๓ แสนล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากวันที่ผมเข้ามารับตำแหน่งซึ่งอยู่ที่ประมาณเพียง ๕ หมื่นล้านบาท

เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นอีกสิ่งหนึ่ง ที่พี่น้องประชาชนและรัฐบาลใหม่สามารถที่จะสบายใจได้ว่า มีความยืดหยุ่นในเรื่องของการที่จะบริหารงานทางด้านการเงินการคลัง นอกจากนั้นในภาพรวมของตัวเลขเศรษฐกิจที่เป็นความมั่นคงนั้น หนี้สาธารณะของประเทศเมื่อคิดเป็นสัดส่วนกับรายได้ประชาชาติลดลงอย่างต่อเนื่อง อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๔๐ หรือต่ำกว่า ซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนที่ต่ำมากเมื่อเทียบเคียงกับประเทศต่าง ๆ ในโลก ตรงนี้เป็นเครื่องยืนยันเช่นเดียวกันว่าเรายังมีความยืดหยุ่นในการที่จะแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

ส่วนภาวะเศรษฐกิจทางด้านอื่น ๆ นั้น ภาวะการจ้างงานอยู่ในฐานะที่เข้มแข็งเป็นพิเศษ อัตราการว่างงานต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ ส่วนในเรื่องของการมีเครื่องมือกลไกต่าง ๆ ที่จะรองรับกับความผันผวนในเรื่องของราคาน้ำมันกับต้นทุนต่าง ๆ นั้น ขอเรียนว่าฐานะของกองทุนน้ำมันในปัจจุบันซึ่งถ้ามีการคงนโยบายในการที่จะตรึงราคาน้ำมันดีเซลไม่ให้เกิน ๓๐ บาทต่อลิตร จะทำให้มีเงินไหลเข้ากองทุนน้ำมันอย่างต่อเนื่องและกองทุนน้ำมันจะอยู่ในภาวะซึ่งไม่ติดลบในระยะเวลาประมาณ ๒ เดือนข้างหน้า ทั้งหมดนี้จึงเป็นการยืนยันเพื่อให้เกิดความสบายใจว่า วันนี้รัฐบาลใหม่จะมีความยืดหยุ่น มีเครื่องมือ มีกลไก ทั้งทางด้านการเงินการคลังที่สามารถที่จะเลือกในการที่จะรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

ผลสรุปถ้าเปรียบเทียบประเทศเศรษฐกิจหรือสังคมไทยเป็นบ้านของเรา ผมเคยบอกว่าวันที่ผมมารับตำแหน่งเสมือนกับว่ามีวิกฤตการณ์เหมือนกับบ้านที่ไฟไหม้อยู่ บัดนี้เราได้ดับไฟเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้นการดูแลคนในบ้านรวมไปถึงการปรับโครงสร้างเพื่อให้บ้านของเรามีความแข็งแกร่งขึ้นมีหลายเรื่องซึ่งมีความคืบหน้าไปเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลคนในบ้านคือ เรื่องของการช่วยเหลือดูแลและการวางระบบสวัสดิการ ซึ่งรัฐบาลเคยประกาศไว้ว่า ภายในปี ๒๕๕๙ เราจะมีระบบสวัสดิการแบบถ้วนหน้าเป็นระบบ ซึ่งพี่น้องประชาชนจะมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์อย่างทั่วถึง ดังจะเห็นได้ว่า นโยบายในเรื่องของการเรียนฟรี รักษาฟรี การดูแลคนกลุ่มต่าง ๆ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ได้มีการดำเนินการเพื่อที่จะให้สิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ แก่พี่น้องประชาชนอย่างครบถ้วน ถ้วนหน้าอย่างเรียบร้อยแล้ว

อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมซึ่งเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างต้องใช้เวลาในการแก้ปัญหาต่อไป เราได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระหลายคณะ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการปฏิรูป คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป ซึ่งได้มีข้อเสนอมากมายและอยู่ในระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมไปจนถึงการมีกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ซึ่งค้างอยู่ ซึ่งผมหวังว่า รัฐบาลชุดใหม่จะเข้ามาพิจารณามาตรการ กฎหมายและข้อเสนอแนะเหล่านี้อย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การมีสังคมที่มีความเป็นธรรมมากขึ้นต่อไปและมีสวัสดิการสำหรับพี่น้องประชาชนคนไทยทุกคน

การต่างประเทศและความมั่นคงก็เช่นเดียวกัน ฐานะของประเทศไทยหลังจากที่ประสบกับปัญหาวิกฤตมากมายในขณะนี้ เป็นที่ชัดเจนว่า สังคมโลกมีความมั่นใจในประเทศไทยมากขึ้น ไม่เพียงแต่การที่เราสามารถที่จะจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่การดำเนินการทำงานหลายประการจะนำไปสู่การที่ประเทศไทยจะได้รับโอกาสการเป็นเจ้าภาพในงานระดับโลกหรืองานระดับระหว่างประเทศในงานสำคัญ ๆ ทั้งเวทีเศรษฐกิจ ทั้งในเรื่องของการกีฬา ซึ่งผมหวังว่ารัฐบาลชุดใหม่จะได้สานต่อและทำให้เราประสบความสำเร็จในการเป็นเจ้าภาพของงานระดับโลก

ส่วนความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านนั้นเป็นไปด้วยความราบรื่น ยกเว้นในกรณีที่เรามีข้อพิพาทกับทางประเทศกัมพูชา ซึ่งเรื่องนี้ผมคิดว่า พี่น้องประชาชนคนไทยเป็นหนึ่งเดียวในการที่เรามีความจำเป็นที่ต้องรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านทุกประเทศ แต่ขณะเดียวกันต้องพร้อมในการที่จะต้องปกป้องอธิปไตยและสิทธิของประเทศของเรา โดยเรื่องที่ยังค้างอยู่เป็นเรื่องที่ทางประเทศกัมพูชาได้ดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลโลกในกรณีของการพิพาทสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยคดีของศาลโลกเมื่อปี ๒๕๐๕

บัดนี้ รัฐบาลซึ่งได้ไปต่อสู้ในเรื่องของการที่ประเทศกัมพูชาขอคำสั่งมาตรการชั่วคราวให้ประเทศไทยถอนทหารเพียงฝ่ายเดียว ได้มีการต่อสู้ไปจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วและศาลโลกได้มีคำสั่งชั่วคราวออกมาแล้ว เป็นเรื่องที่จะต้องมีการสานต่อเพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ของประเทศต่อไป ที่สำคัญที่สุดคือตัวคดีหลักในการที่กัมพูชาขอตีความคำวินิจฉัยของศาลโลก เมื่อปี ๒๕๐๕ ยังเป็นกระบวนการที่เพิ่งเริ่มต้น ซึ่งตรงนี้รัฐบาลได้เตรียมข้อมูลข้อกฎหมายเอาไว้และหวังว่ารัฐบาลชุดต่อไปจะได้ดำเนินการต่อสู้คดีให้สามารถที่จะปกป้องพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยได้อย่างสมบูรณ์

นอกจากปัญหาในเรื่องของความสัมพันธ์ ความมั่นคงแล้ว ปัญหาภายในประเทศบางปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงเช่นเดียวกัน จำเป็นที่จะต้องมีการสานต่อ เช่น ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเราได้มีกฎหมายใหม่ที่มาปรับโครงสร้างของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และแนวทางการแก้ปัญหาในขณะนี้เป็นที่ยอมรับไม่เพียงเฉพาะในพื้นที่ในประเทศ แต่รวมในระดับระหว่างประเทศด้วย แน่นอนความรุนแรงต่าง ๆ มีอยู่ซึ่งเป็นหน้าที่ที่รัฐบาลใหม่คงจะได้มีการสานต่อและสามารถดำเนินทิศทางของนโยบายนำไปสู่ความสงบสุขต่อไป และผมมั่นใจว่า ในปัญหาที่เป็นเรื่องของความมั่นคง การต่างประเทศ หรือความไม่สงบภายในประเทศรวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ซึ่งกระทบกระเทือนต่อพี่น้องประชาชนคนไทยนั้น สมาชิกของรัฐสภาพร้อมใจที่จะร่วมมือและร่วมใจกันในการที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ให้ผ่านไปอย่างลุล่วงด้วยดี

สมาชิกรัฐสภาของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่จะส่งต่อไปยังรัฐบาลชุดใหม่ คงยังครอบคลุมถึงปัญหาอื่น ๆ อีก เช่น ปัญหายาเสพติดหรือปัญหาสังคมที่เป็นปัญหาเรื้อรังที่พี่น้องประชาชนยังต้องเผชิญอยู่ แต่ที่สำคัญที่สุด การที่เราได้จัดให้มีการเลือกตั้งผ่านกระบวนการของรัฐสภา และเป็นก้าวต่อไปของระบบประชาธิปไตยของไทยนั้น เพื่อให้เกิดความปรองดองในบ้านเมือง ในประเทศชาติของเรา ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การทำงานของรัฐบาลชุดใหม่ การทำงานของรัฐสภา จะได้ยึดถือในเรื่องของการที่จะนำความสมัครสมานสามัคคีมาสู่ปวงชนชาวไทย

รัฐบาลชุดปัจจุบันได้มีกระบวนการของการค้นหาความจริงจากเหตุการณ์ความขัดแย้งในอดีต โดยมีคณะกรรมการอิสระซึ่งได้ให้ความอิสระต่อคณะกรรมการเหล่านี้ รวมทั้งได้ให้ความเคารพสูงสุดกับกระบวนการยุติธรรมซึ่งจะต้องเป็นที่สิ้นสุดของปัญหาที่เป็นข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในทางกฎหมาย ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รัฐบาลชุดใหม่จะได้สานต่อในแนวทางนี้เพื่อนำไปสู่ความจริง ความยุติธรรม นำเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองไปว่ากันในกระบวนการของรัฐสภาและยกสถาบันต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองอยู่เหนือความขัดแย้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันหลักของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมไปจนถึงสถาบันอื่น ๆ ซึ่งมีภาระหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือองค์กรต่าง ๆ ตามกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหากเราทำได้เช่นนี้ การเปลี่ยนผ่านไปสู่การบริหารงานของรัฐบาลใหม่จะสามารถนำไปสู่การยุติความขัดแย้ง ซึ่งเป็นอุปสรรคปัญหาของการแก้ไขปัญหาของประเทศและเป็นความทุกข์ของพี่น้องประชาชนตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา

ผมขอถือโอกาสนี้กราบขอบพระคุณพี่น้องประชาชน เจ้าหน้าที่ข้าราชการทุกท่านอีกครั้งหนึ่งที่ได้ช่วยให้การบริหารราชการแผ่นดินในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา นำพาประเทศชาติฟันฝ่าวิกฤตต่าง ๆ ซึ่งแม้ว่าจะมีบางปัญหาซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้หรือไม่สามารถแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์ ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สิ่งที่ทำไว้นั้นจะเป็นฐานในการที่จะให้รัฐบาลชุดต่อไปเข้ามาสานต่อเพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชนทุกคนต่อไป

นายกรัฐมนตรีชี้แจงนโยบายรัฐบาลในภาพรวม*

โดย นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

ท่านรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หัวหน้าส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกท่าน

วันนี้ดิฉันรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาพบปะกับทุกท่าน เป็นวันแรกหลังจากที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว วันนี้ก็จะมาคุยกันในเรื่องของการชี้แจงนโยบายของรัฐบาลหรือแนะแนวทางในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

วัตถุประสงค์ของการประชุมชี้แจง

เรื่องแรก ดิฉันเมื่อเข้ามาทำงาน ก็อยากทำความรู้จักกับทุกท่านในฐานะที่เราจะต้องทำงานเป็นทีม (teamwork) เดียวกัน เพื่อให้การทำงานของเราสามารถขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชน และที่สำคัญดิฉันมาพบกับท่านเพื่อต้องการให้กำลังใจ เพราะทุกท่านคือกำลังสำคัญของรัฐบาลในการขับเคลื่อนนโยบาย เพราะโดยลำพังรัฐบาลนั้นคงไม่สามารถทำงานได้สำเร็จถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน และทุกภาคส่วนเพื่อผลักดันนโยบายของรัฐบาลให้ไปถึงพี่น้องประชาชนโดยแท้จริง

เรื่องที่สอง ก็คือ จะเล่าเรื่องของนโยบายและแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของภาพรวมของนโยบายที่ได้มีการแถลงไปแล้ว และสุดท้ายจะหารือแนวทางของการทำงานร่วมกัน รวมถึงแผนงานที่จะทำต่อจากนี้

หลักคิดในการกำหนดนโยบายรัฐบาล

เรื่องแรก ในส่วนของแผนงานที่รัฐบาลได้แถลงต่อรัฐสภาไปแล้ว ดิฉันขอเรียนว่าในส่วนเนื้อหาของนโยบายนั้น ทุกท่านคงจะมีโอกาสได้อ่านแล้ว ดิฉันจึงจะขอเรียนให้ทราบหลักการเพื่อความชัดเจนว่า หลักคิดต่าง ๆ ที่ใช้ในการร่างนโยบายนั้น มีหลักการบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ว่า ที่ผ่านมาจนถึงวันนี้การที่เศรษฐกิจของไทยสามารถขยายตัวโตขึ้นได้นั้น ก็เพราะเรายังคงพึ่งพารายได้ที่มาจากการส่งออกเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่มาจากตลาดสหรัฐอเมริกา ยุโรป ดังนั้นสิ่งที่รัฐบาลจะทำเพื่อสร้างความแข็งแรงทางด้านเศรษฐกิจให้แก่

* เรียบเรียงโดย กลุ่มสุนทรพจน์ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จากการประชุมชี้แจงนโยบายของรัฐบาลและการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล วันศุกร์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ประเทศไทย ก็คือทำอย่างไรให้เศรษฐกิจมีการเติบโตเริ่มต้นที่ฐานรากอย่างแท้จริง ทำอย่างไรถึงจะให้ภาคเศรษฐกิจในประเทศขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยรัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องมาทำในเรื่องของการพัฒนาส่งเสริมในส่วนของเศรษฐกิจฐานรากให้มากขึ้น ทั้งในส่วนของภาคประชาชนและภาคธุรกิจ ซึ่งมีทั้งภาคธุรกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่จะเกื้อหนุนให้เศรษฐกิจภายในประเทศเจริญเติบโต เราต้องการมุ่งเน้นให้มีการเติบโตอย่างแข็งแรงและยั่งยืน เพราะวันนี้ในส่วนนี้สิ่งที่เป็นนโยบายต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้มีการแถลงไปนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นนโยบายที่เสริมสร้างในเรื่องของการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจในประเทศทั้งสิ้น

เรื่องที่สอง นโยบายที่มีการนำเสนอต่อพี่น้องประชาชนนั้นเป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) แทบทั้งสิ้น เป็นสิ่งที่จะต้องทำเพื่อวางรากฐานสำหรับอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำท่วม การแก้ปัญหาระบบขนส่งที่วันนี้มีต้นทุนสูง ซึ่งเป็นความจำเป็นของประเทศไทย หากเราไม่มีการลงทุนในส่วนนี้ ในระยะยาวเราจะไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ โดยเรื่องของระบบขนส่งต่าง ๆ นั้น หากเราไม่เร่งดำเนินการในวันนี้ ก็จะไม่สามารถลดค่าใช้จ่าย ค่าขนส่งสินค้าทั้งหมดลงได้ ต้นทุนขนส่งเป็นอีกส่วนหนึ่งของภาระในระยะยาว หากเราไม่ทำอะไรในเรื่องของระบบขนส่ง ก็จะทำให้เราไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญในการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งนอกจากที่จะทำให้มีการลดค่าใช้จ่าย ลดต้นทุนลง ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาทางตรงแล้ว การลงทุนขนาดใหญ่ยังช่วยให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพได้มากขึ้น ก็จะกระตุ้นระบบเศรษฐกิจให้หมุนเวียนในประเทศของเราเพิ่มขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

หลักคิดอีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ ความจริงใจจากรัฐบาลและคณะรัฐมนตรี เพราะดิฉันเชื่อว่าทุกท่านก็มีเจตนารมณ์เดียวกันก็คือ เราอยากเห็นประเทศไทยก้าวไปสู่ความสามัคคีปรองดอง จุดนี้จะเป็นจุดที่ทำให้ต่างประเทศที่กำลังเฝ้ามองเราอยู่ในวันนี้ มีความมั่นใจและเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการตอบโจทย์ในข้อแรกที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้เศรษฐกิจในประเทศนั้นเจริญเติบโตอย่างถาวร โดยที่มีทั้งการจ้างงานในเมืองไทยและมีการลงทุนในต่างประเทศ และที่สำคัญคือถ้ามีความสามัคคีปรองดองเกิดขึ้นได้ บรรยากาศของความสงบและความสุขจะกลับคืนมาสู่สังคมไทย นี่คือสิ่งที่เป็นที่มาของนโยบายรัฐบาล

โครงสร้างของนโยบายรัฐบาล

นโยบายรัฐบาลแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนของนโยบายเร่งด่วนนั้นเป็นนโยบายที่จะเร่งดำเนินการโดยเริ่มทำในปีแรก นั่นคือส่วนที่เร่งด่วนจริง ๆ และสามารถทำได้เลย อีกส่วนหนึ่งนั้นอาจจะไม่ได้เร่งด่วน ต้องใช้ระยะเวลานาน แต่เราสามารถทำก่อนควบคู่กันไปได้ อย่างเช่นในเรื่องของการร่างรัฐธรรมนูญเป็นต้น

นโยบายเร่งด่วน แบ่งเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ

กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่เรียกว่า **การสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ** เป็นสิ่งที่เร่งด่วนที่รัฐบาลให้ความสำคัญ และสามารถทำควบคู่ไปกับเรื่องของการแก้ไขปัญหาปากท้องของพี่น้องประชาชน เนื่องจากบรรยากาศ

ของความปรองดองนั้นเป็นสิ่งที่จะเอื้อให้เกิดความสุข เอื้อให้เกิดเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เป็นสิ่งที่เสริมซึ่งกันและกัน จึงเป็นที่มาของการบรรจุไว้ในแผนดำเนินการในปีแรก เป้าหมายสำคัญคือการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชาติ

กลุ่มที่สองก็คือ เรื่องของการเยียวยาและฟื้นฟูประชาชน การเยียวยานั้นเรามองเป็น ๒ ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกเป็นการเยียวยาที่เกิดจากผลกระทบทางด้านการเมืองตั้งแต่ช่วงปลายของการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการเยียวยาทั้งในส่วนของภาคประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้ประกอบการภาคเอกชน ถ้าเราอยากให้เกิดความสามัคคีปรองดองและความสงบขึ้นในชาติ เราต้องดูแลทุกภาคส่วน ไม่มีการแบ่งแยก อีกส่วนหนึ่งก็คือการเยียวยาผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอีกเรื่องที่ดิฉันให้ความสำคัญและอยากเห็นความสามัคคีปรองดองเกิดขึ้นเช่นกัน นอกจากความปรองดองและการเยียวยาแล้ว รัฐบาลจะสนับสนุนในเรื่องของการตรวจสอบและค้นหาความจริงของคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติที่เรียกว่า คอป. ซึ่งตั้งโดยรัฐบาลชุดที่แล้ว ดิฉันและรัฐบาลชุดนี้จะให้อิสระกับการทำงานของคณะกรรมการชุดนี้เพื่อให้เกิดความสบายใจแก่ทุกภาคส่วน โดยในส่วนของรัฐบาลนั้นพร้อมให้การสนับสนุนตามที่ คอป. ร้องขอ นี่คือสิ่งที่เรามีความจริงใจที่อยากจะเห็นความสงบเกิดขึ้น

กลุ่มที่สาม คือปัญหายาเสพติด ซึ่งตามพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเห็นว่าพระองค์ท่านทรงเป็นห่วงมาก รวมทั้งเรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะขอฝากเน้นย้ำในส่วนของนโยบายเร่งด่วน

สำหรับในเรื่องของรัฐธรรมนูญที่หลายท่านมีความกังวลนั้น ดิฉันมองว่ารัฐธรรมนูญเป็นการร่างโดยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกโดยประชาชน จึงมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ทั้งหมดจะทำโดยภาคประชาชน หลักการนี้จะเป็นหลักการเดียวกับ คอป. เราจะให้ความเป็นอิสระและความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย ดังนั้นส่วนนี้ไม่ได้เป็นการเร่งแต่สามารถทำได้ก่อนในปีแรก

นโยบายเร่งด่วนกลุ่มที่สอง คือเรื่อง**การแก้ไขปัญหาค่าครองชีพของพี่น้องประชาชน** ซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วนจริง ๆ และรวมถึง**การสร้างโอกาส สร้างรายได้ให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน** ในส่วนของการแก้ปัญหาค่าครองชีพนั้นจะมีทั้งสองส่วนคือการเพิ่มรายได้และการลดรายจ่าย ในส่วนของการเพิ่มรายได้นั้นทำอย่างไรจึงจะเพิ่มเงินในกระเป๋าของพี่น้องประชาชน เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ ตั้งแต่นโยบายให้แรงงานมีรายได้เป็นวันละไม่น้อยกว่า ๓๐๐ บาท ที่ดิฉันได้ชี้แจงในสภาแล้ว ก็เชื่อว่าความหมายนี้น่าจะชัดเจน รวมถึงในส่วนของการเพิ่มรายได้ของผู้ที่จบปริญญาตรีเดือนละไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนเรื่องการลดรายจ่ายต่าง ๆ นั้น ก็มีนโยบายที่จะทำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภค หรือในเรื่องของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งเบื้องต้นนั้นเห็นว่าราคาน้ำมันเชื้อเพลิงคือต้นทุนของราคาสินค้า ถ้าเรามาดูแลในเรื่องนี้ก็จะช่วยให้ต้นทุนต่าง ๆ ลดลงไปได้ แต่นั่นเป็นเพียงมาตรการระยะสั้น แต่นโยบายระยะยาวของการลดค่าใช้จ่ายนั้นคือการวางระบบขนส่งทั้งหมดให้มีระบบขนส่งที่ดีและประหยัดพลังงานด้วย นี่คือการลดค่าใช้จ่ายในระยะยาว ดังนั้น นโยบายเร่งด่วนกลุ่มที่สองนี้จะมีทั้งสองส่วนคือการแก้ปัญหาระยะสั้นเพื่อตอบโจทย์ปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนในวันนี้ และปัญหาระยะยาวที่เราจะทำ รวมถึง

การเข้าหาแหล่งเงินทุน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงาน สร้างโอกาส หรือการก่อให้เกิดอาชีพ ดังนั้น ในเรื่องนโยบายการเข้าถึงแหล่งเงินทุนนั้น ก็คือเรื่องของกองทุนต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการให้เกิดการสร้างอาชีพและสามารถช่วยเหลือพี่น้องประชาชนได้ในระยะยาว เราจะไม่เน้นการเอาเงินไปให้กู้โดยที่ไม่รู้ว่าวัตถุประสงค์นั้นพี่น้องประชาชนจะเอาไปทำอะไร แต่เราจะใช้กองทุนเหล่านั้นเพื่อให้เกิดการตั้งตัวได้ในระยะยาว เกิดการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ และสุดท้ายเกิดการพัฒนาในเรื่องของประสิทธิภาพ นี่คือสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนทุกกองทุน

กลุ่มนโยบายเร่งด่วนกลุ่มที่สาม คือ นโยบายเร่งด่วนเรื่อง**โครงสร้างพื้นฐาน** อย่างที่ได้เรียนย้ำว่า โครงการต่าง ๆ ของระบบขนส่งหรือภาคการเกษตร และในเรื่องของการบูรณาการการจัดการน้ำนั้น เป็นสิ่งที่เราให้ความสำคัญเพื่อผลในระยะยาว และเป็นการวางรากฐานอย่างแท้จริง โดยเฉพาะเรื่องน้ำเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องฝากไว้เพราะเป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยเรื่องของการวางระบบน้ำ และเป็นเรื่องที่จะต้องมีการบูรณาการการบริหารจัดการน้ำอย่างจริงจัง ซึ่งต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ วันนี้สถานการณ์น้ำท่วม เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่รัฐบาลนี้ต้องเร่งช่วยเหลือแก้ไขพร้อม ๆ กับปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

และสุดท้ายเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแล้ว อีกส่วนหนึ่งก็คือ โครงสร้างพื้นฐานของการประกอบธุรกิจ รัฐบาลได้มองว่าจะทำอย่างไรเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางธุรกิจที่ดี ซึ่งนั่นก็คือ การปรับลดภาษีเงินได้นิติบุคคล แนวคิดหลักในเรื่องนี้ก็คือ วันนี้ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ๓๐% ในขณะที่เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านแล้วผู้ประกอบการของเราเสียภาษีในอัตราที่สูงมาก เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งอย่างฮ่องกง สิงคโปร์ เมื่อเรายังต้องจ่ายภาษีสูงมาก ก็ทำให้ศักยภาพของผู้ที่ค้าขายหรือส่งออกของเรานั้นเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านจะเห็นว่าห่างไกลกันมาก จึงเป็นความจำเป็นที่เราจะต้องลดภาษีประเภทนี้จาก ๓๐% ลงเป็น ๒๓% ในปีที่ ๑ และ ๒๐% ในปีที่ ๒ เพื่อให้เกิดการแข่งขันได้ในระยะยาว และในขณะเดียวกันก็จะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในประเทศมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยรวมต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศด้วย

ทั้งหมดนี้คือที่มาของนโยบายทุกนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดขึ้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นนโยบายที่มุ่งให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัวได้อย่างยั่งยืนทั้งสิ้น

ในส่วนของ**นโยบายที่จะดำเนินการใน ๔ ปี** ซึ่งเป็นนโยบายที่จะต้องทำต่อเนื่องมีทั้งหมด ๗ เรื่องใหญ่ ๆ ด้วยกัน ได้แก่

เรื่อง **นโยบายความมั่นคง** สิ่งที่ดิฉันอยากเห็นคือการดำเนินการในเรื่องของการเทิดทูนและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนไทยทุกคน ดิฉันเองก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ รวมถึงเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพกองทัพให้กองทัพสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ ขณะเดียวกันก็ขอฝากเรื่องการกำจัดปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมและอบายมุขให้หมดไปจากสังคมไทย เป็นสิ่งที่เราจะต้องร่วมกันทำ ทั้งในส่วนของกองทัพและทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง

เรื่อง **นโยบายเศรษฐกิจ** ส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนที่เป็นเรื่องเร่งด่วน ขอฝากว่าการลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ อยากเห็นในส่วนของภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคเกษตร โดยเฉพาะภาคเกษตรนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญเป็นอาชีพหลักของประเทศ อยากเห็นภาคเกษตรได้รับการส่งเสริมการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ต่อยอดออกไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถแข่งขันและขายผลผลิตหรือสินค้าได้ในราคาสูง โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งวันนี้ต้องการความช่วยเหลือในการส่งเสริมอย่างมากจะเป็นเรื่องที่เราจะเข้าไปสนับสนุน

นโยบายด้านที่สามคือ**นโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต** อยากเห็นในเรื่องของการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ “การพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ” ไม่ได้หมายความว่าวันนี้เราต้องมาแก้ไขอะไรทั้งหมดในวันนี้ แต่เราจะต้องมานั่งตั้งหลักกันก่อนว่าเราจะมีแนวทางอย่างไร ในการเตรียมตัวให้น้อง ๆ เยาวชนคนไทยสามารถเติบโตก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ วันนี้เราจึงต้องการเน้นในเรื่องของการวางรากฐานการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งรัฐบาลพร้อมให้การสนับสนุนเรื่องระบบการศึกษาแนวใหม่ เราไม่ได้เน้นในเรื่องของการเรียนการสอนที่ถูกป้อนโดยเด็กไม่ได้คิด สิ่งที่ดิฉันอยากเห็นก็คือ การทำอย่างไรให้เด็กได้มีโอกาสได้พัฒนาได้ฝึกฝนใช้ศักยภาพของเด็กอย่างเต็มความสามารถ นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับครู ซึ่งในส่วนของครูนั้น ในเบื้องต้นดิฉันต้องขออนุญาตให้กำลังใจและจะช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหายกระดับรายได้ให้กับพวกท่าน บางท่านในที่นี้อาจเป็นตัวแทนของภาคการศึกษา ก็ต้องฝากให้กำลังใจครูด้วยว่าครูเป็นอาชีพที่เหนื่อยและต้องการกำลังใจอย่างมาก ดิฉันขอให้กำลังใจและอยากให้คุณครูทุกท่านเป็นแม่พิมพ์ของชาติในการฝึกและพัฒนาเด็กและเยาวชนของเราเพื่อประเทศไทยได้เจริญเติบโตไปข้างหน้า ส่วนภาคสังคมในด้านอื่น ๆ นั้นอยากเห็นบรรยากาศที่ดี ไม่ว่าจะในเรื่องของสังคม สภาพแวดล้อม และกีฬา ซึ่งเป็นสิ่งที่จะสร้างความสามัคคีและคุณภาพชีวิตให้แก่สังคมไทย

ดิฉันอยากจะขอกล่าวเพิ่มเติมในเรื่องของนโยบายสตรีในฐานะที่ตัวดิฉันเองเป็นผู้หญิง สิ่งที่อยากเห็นวันนี้ก็คือ การทำงานแบบบูรณาการกัน ทุกวันนี้ระบบบริหารราชการของเรานั้นทำงานเป็นกระทรวงได้ดีอยู่ แล้วแต่เรายังไม่มีหน่วยงานใดหรือผู้รับผิดชอบหน่วยไหน ที่จะเป็นเจ้าภาพในการบูรณาการเรื่องของเด็กและสตรีเข้าด้วยกันอย่างจริงจัง ดิฉันอยากจะขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนช่วยกันระดมสมองในการคิดตั้งแต่การพัฒนาแม่ ตั้งแต่ช่วงที่เด็กอยู่ในครรภ์ จนถึงช่วงที่เด็กเริ่มเติบโต

ส่วนหนึ่งที่ดิฉันอยากให้ความสำคัญในเรื่องของสตรี เพราะวันนี้ปัญหามีอยู่หลายระดับที่กำลังรอคอยความช่วยเหลือ ตั้งแต่ในเรื่องของการถูกรังแกที่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในเรื่องของการใช้แรงงานเด็ก เป็นต้น ส่วนนี้เราต้องฟื้นฟูและให้การช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและข้อแนะนำอย่างจริงจัง เราจะต้องพัฒนาไปจนถึงการเพิ่มศักยภาพของเด็กและสตรีด้วย ซึ่งตรงนี้จะต้องทำงานในลักษณะของการบูรณาการ ระหว่างกระทรวงหลาย ๆ กระทรวง เนื่องจากงานในส่วนของเด็กนั้นจะเกี่ยวเนื่องหลายกระทรวง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ เช่นเดียวกับเรื่องของสตรีก็เป็นประเด็นที่เกี่ยวเนื่องกับหลายกระทรวงก็จะเรียนเชิญทุกหน่วยงานมาบูรณาการการทำงานกัน ซึ่งเรื่องนี้เป็นงานในระยะยาวที่เราจะต้องมาหารือกัน

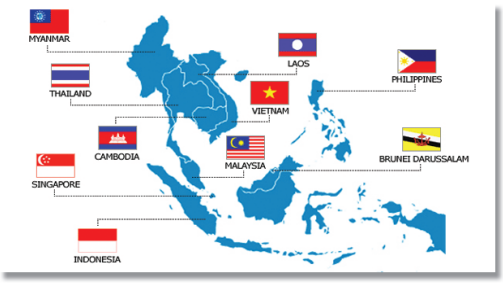
ส่วนนโยบายที่สี่ก็คือ**นโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ซึ่งจะเป็นในเรื่องของการแก้ปัญหา ส่วนหนึ่งคือการแก้ปัญหาระบบน้ำ ป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้งระบบ แต่ขณะเดียวกันดิฉันอยากเห็นระบบการป้องกันและเสริมในเรื่องของการรณรงค์ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อที่จะให้มีผลเป็นการป้องกันในระยะยาว วันนี้เราแก้ปัญหากันเฉพาะหน้า อยากขอฝากเรื่องการวางระบบหรือวางแผนสำหรับอนาคตข้างหน้าด้วย หากเราไม่เตรียมตัวตั้งแต่บัดนี้ต่อไปเราจะไม่มีเวลาเหลืออีกแล้ว

นโยบายที่ห้าคือ**นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม** ขอเรียนว่านโยบายส่วนนี้เน้นในเรื่องการสร้างนักวิทยาศาสตร์และนักวิจัย เพราะงานวิจัยจะทำให้เรารู้รอบด้าน โดยเฉพาะในเรื่องของนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น อยากเรียนว่าวันนี้โลกเปลี่ยนแปลงไปมาก บางครั้งอาจจะต้องดูศาสตร์ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องและสามารถนำมาช่วยประเทศได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องทำงานสัมพันธ์กันทุกหน่วยงาน อยากเสนอว่าเราต้องทำงานโดยตั้งเป้าจากข้างหน้าก่อนว่า ในทิศทางที่จะก้าวไปแข่งขันในเวทีอาเซียนที่จะถึงเร็ว ๆ นี้ ประเทศมีความต้องการอย่างไร โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และเราคงต้องย้อนกลับมาดูในเชิงของการปรับนโยบายในแต่ละส่วนเพื่อให้สอดคล้องกัน โดยเฉพาะในเรื่องของเทคโนโลยีวันนี้เปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก แต่อย่าให้เทคโนโลยีต่าง ๆ นั้นมาทำให้เราขาดความเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมที่ดีงาม ความเป็นไทยและเอกลักษณ์ของไทย ดิฉันขอฝากเรื่องนี้ไว้ด้วย

ส่วนที่หก**นโยบายด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจต่างประเทศ** ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเป็นสิ่งที่ทุกคนให้ความหวัง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนที่ต้องใช้ความรอบคอบ ตรงนี้ต้องฝากทุกหน่วยงานในการวิเคราะห์และเข้าใจอย่างถ่องแท้ และตัดสินใจให้รอบคอบ โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์กับต่างชาติ อยากเห็นความสัมพันธ์เกิดขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องของความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับนานาประเทศ วันนี้ยังมีหลายเรื่องที่ยังต้องการการสานต่อ ในเรื่องเศรษฐกิจและความร่วมมือในต่างประเทศและในภูมิภาคอาเซียนนั้น วันนี้ประเทศไทยเราต้องยืนให้ได้ในฐานะความเป็นผู้นำของอาเซียน ต้องขอฝากทุกท่านด้วย

และนโยบายด้านที่เจ็ดก็คือ**นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี** เป็นอีกเรื่องที่เราต้องมาคุยกันว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้นเป็นการเน้นในเรื่องของการพัฒนาระบบราชการทั้งในส่วนของเทคโนโลยีและสมรรถนะของบุคลากรก็คือการพัฒนาบุคลากร อยากเห็นการเสริมในส่วนของอุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เข้าถึงอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะส่วนราชการในจังหวัดต่าง ๆ ดิฉันอยากเห็นในเรื่องของการให้โอกาสอย่างเท่าเทียมกันและการทำงานที่ไม่มีการขีดกั้นในเรื่องของระยะทาง และการพัฒนาการทำงานของส่วนราชการให้เป็นมืออาชีพทั้งหมด วันนี้เรากำลังเน้นการพัฒนาคนในประเทศ แต่ในขณะเดียวกันหน่วยงานราชการทุกหน่วยก็ต้องได้รับการพัฒนาและการเสริมสร้างกำลังใจด้วยเช่นกัน สิ่งสำคัญที่อยากเห็นก็คือความเป็นมืออาชีพในการบริการประชาชน วันนี้เราเก็บภาษีจากพี่น้องประชาชน เราก็ต้องถือว่าพี่น้องประชาชนคือลูกค้าสำคัญที่เราจะต้องให้การบริการ อยากเห็นหัวใจการบริการ

แบบมืออาชีพและยึดหลักนิติธรรม และการมีธรรมาภิบาลในเรื่องของการจัดการความโปร่งใส ส่วนของการดำเนินงานในท้องถิ่นนั้น เราอยากให้ความสำคัญและกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สิ่งสุดท้ายที่ขอฝากไว้ก็คือ การปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย เพราะวันนี้โลกเปลี่ยนแปลงไปมากแล้วการบริการต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ดิฉันไม่อยากเห็นข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เรามีอยู่นั้นกลายเป็นข้อจำกัดในการทำงาน

จากที่ดิฉันได้ชี้แจงนโยบายเร่งด่วนและนโยบายภาพรวม ๔ ปีไปแล้ว ต่อจากนี้ไป สิ่งที่ดิฉันอยากเห็นแนวการทำงานร่วมกันของพวกเราก็คือ

ประการแรก เจตนารมณ์ในการทำงานต่าง ๆ นั้น อยากเห็นการทำงานในลักษณะ**บูรณาการ** เพราะการบูรณาการจะทำให้เกิดการตัดสินใจที่รวดเร็ว งานที่เป็นงานรายกระทรวงหรือที่เป็นแท่งตรงตามแต่ละกระทรวงนั้นก็ต้องทำไป ขณะเดียวกันงานบูรณาการในแนวนอนนั้นต้องเร่งให้เกิดขึ้นด้วย เพราะจะทำให้การทำงานนั้นมีความสัมพันธ์กันดีมากขึ้น

เจตนารมณ์อีกประการหนึ่งในการทำงานก็คือ อยากให้ทุกท่านสบายใจ รัฐบาลนี้เรามีเจตนารมณ์ที่อยากเห็นความสามัคคีปรองดองเกิดขึ้น แต่ขอให้ทุกท่านทำงานอย่างเต็มที่ ขอให้ทำงานเพื่อสนองความต้องการของพี่น้องประชาชน ทำงานเพื่อสนองในเรื่องของการให้บริการอย่างมืออาชีพ และที่สำคัญอยากขอให้ท่านทำงานตามนโยบายที่รัฐบาลได้สัญญาไว้กับพี่น้องประชาชน และขอฝากไว้ด้วยว่า การทำงานจะทำอย่างไรให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และยุติธรรม

มีสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งที่น่ากลัวแต่ในขณะเดียวกันก็ถือว่าเป็นโอกาสสำหรับพวกเราในการกอบกู้ชื่อเสียงนั่นก็คือ วันนี้ดัชนีความโปร่งใสของประเทศไทยในปี ๒๕๕๓ เราอยู่ที่ระดับเพียง ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๑๐ อยากเรียนว่าเราคงต้องมารณรงค์แก้ไขเรื่องนี้เป็นการเร่งด่วน เพราะจะต้องเร่งกอบกู้ชื่อเสียงของคนไทยกลับคืนมาในเรื่องของความโปร่งใส การทำงานของเราจะต้องไม่มีเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งดิฉันอยากเน้นว่า เป็นนโยบายที่ทุกคนต้องทำ โดยเราจะดูแลและรักษาคนดี แต่ในส่วนของการตรวจสอบการทุจริตต่าง ๆ นั้นเราจะทำกันอย่างจริงจัง และขอให้สบายใจว่า รัฐบาลชุดนี้จะไม่มีระบบการซื้อขายตำแหน่ง ห้องดิฉันเปิดพร้อมที่จะรับคำแนะนำและการร้องเรียนจากทุกท่าน ขอให้กำลังใจทุกท่านเชื่อว่าทุกท่านจะทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ ขอให้สบายใจและทำงานอย่างเต็มที่ ในส่วนของรัฐบาลเราพร้อมให้การสนับสนุน เพราะวันนี้เราคือทีมงานเดียวกัน

อีกเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ อยากขอฝากในเรื่องของโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ยังคงค้างอยู่ เชื่อว่ายังมีหลายโครงการ ขอความกรุณาทุกท่านว่าวันนี้ขอให้เร่งรัดโครงการต่าง ๆ เหล่านี้โดยเร็ว ดิฉันเองพร้อมให้การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตลอด โดยเฉพาะโครงการเรื่องน้ำที่ต้องขอฝากไว้ด้วย รวมถึงขอให้ทุกหน่วยงานน้อมรับพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในเรื่องของการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งขอให้การดำเนินการตามนโยบายเรื่องยาเสพติดการปราบปรามต้องทำกันอย่างจริงจัง และขอฝากให้ดูแลในเรื่องของผู้เสพด้วย เพราะถือว่าผู้เสพเป็นผู้ป่วยที่ต้องดูแลรักษา และขอให้รวมถึงแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานี้ด้วย นั่นคือการให้ความรู้ให้การศึกษาเพื่อป้องกันให้คนไทยห่างไกลจากยาเสพติด ซึ่งคงต้องทำทั้งสองส่วนไปพร้อม ๆ กัน

สำหรับในเรื่องของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดิฉันขอฝากย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า เรื่องนี้เราคงเน้นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อีกส่วนก็คือการสร้างเศรษฐกิจว่าจะส่งเสริมอะไรอย่างไรให้พี่น้องประชาชนที่อาศัยอยู่ในภาคใต้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น เชื่อว่าคงจะช่วยบรรเทาปัญหาความวุ่นวายที่เกิดขึ้นได้ การทำงานทั้งหมดขอให้ยึดหลักแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้ในเรื่องของการที่จะ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” วันนี้เรามาทำความ “เข้าใจ” ร่วมกัน แต่ “เข้าถึง” นั้น รัฐบาลคงไม่สามารถเข้าถึงได้ถ้าปราศจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วนราชการอย่างแท้จริง และต่อจากนั้นเราถึงจะมา “พัฒนา” ร่วมกัน ทั้งสามส่วนนี้จะเป็นหัวใจสำคัญที่เราจะยึดเป็นหลักในการทำงานด้วยกัน

อีกภารกิจหนึ่งที่สำคัญก็คือในปีนี้เป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา และรัฐบาลได้ประกาศให้ปีนี้เป็นปีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและน้อมสำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ดังนั้น จึงขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันจัดงานต่าง ๆ เพื่อให้การเฉลิมฉลองเป็นไปอย่างสมพระเกียรติเพื่อถวายแด่พระองค์ท่าน

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นส่วนของนโยบาย มีประเด็นเร่งด่วนที่ขอหารือว่าเนื่องจากขณะนี้งบประมาณของปี ๒๕๕๕ ยังไม่ได้ทำ ดังนั้นก็จะมีงานที่เราต้องเร่ง ๒ ส่วนก็คือ เตรียมงานที่เป็นนโยบายของใหม่ ในขณะเดียวกันงบประมาณและแผนการบริหารราชการแผ่นดินนั้นต้องทำโดยเร็ว จึงอยากขอความร่วมมือจากท่านรองนายกรัฐมนตรี ท่านรัฐมนตรี และหัวหน้าส่วนราชการใน ๒ เรื่องสำคัญ ก็คือ เรื่องแรกจะเกี่ยวข้องกับท่านรองนายกรัฐมนตรี ยงยุทธ วิชัยดิษฐ โดยตรงในเรื่องของการเร่งการจัดประชุมคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ดิฉันขอใช้คำว่า “แบบบูรณาการ” อีกครั้งเพราะว่าในส่วนของแต่ละกระทรวงคงจะทำได้อยู่แล้วไม่มีปัญหา แต่ในส่วนของการบูรณาการนั้นต้องตั้งต้นจากนโยบายที่มีการแถลงไว้ต่อรัฐสภาเป็นตัวตั้งแล้วดูว่าจะต้องบูรณาการจากส่วนใดบ้างเพื่อให้การดำเนินการครบวงจร โดยเฉพาะที่เป็นการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผน ซึ่งเฉพาะในส่วนของแผนคงต้องฝากท่านผู้ว่า CEO ทุกท่านในการทบทวนแผนงานของท่านว่าแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้นั้นสอดคล้องกับทิศทางที่เราจะทำงานร่วมกันหรือไม่ วันนี้ขอฝากท่านลงไปดูแลได้เลยเพราะกว่ากระบวนการนี้จะไปถึง ท่านจะได้มีเวลาที่จะพิจารณาว่าจะปรับหรือทบทวนส่วนใดบ้าง เพราะเราเน้นว่าจะต้องทำงานตามแผนที่เราได้เรียนไว้ต่อรัฐสภาและพี่น้องประชาชน แล้วส่วนใดที่ไม่ได้กระตุ้นเศรษฐกิจจะขอความกรุณาท่านช่วยประหยัดงบประมาณ เพราะวันนี้งบประมาณในเรื่องต่าง ๆ นั้นมีจำกัด แต่เราก็อยากจะทำให้ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพที่สุด

สำหรับในส่วนที่สองในเรื่องของกลไกการทำงานของรัฐบาล กลับมาใช้คำเหมือนเดิมว่า “บูรณาการ” ดิฉันทราบจากท่านเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่าวันนี้เรามีคณะกรรมการที่ตั้งโดยคณะรัฐมนตรีทั้งหมด ๒๘๒ คณะ ถือว่าเป็นจำนวนที่มาก และดิฉันก็เห็นใจทุกท่าน เราเสียเวลากับการประชุมไปมากจึงอยากขอให้ท่าน

ทบทวนว่าควรจะปรับลดคณะใดได้บ้าง เพื่อเน้นประสิทธิภาพมากกว่าปริมาณ ขอเปิดกว้างเพื่อให้ท่านมีเวลาในการทำงาน บริหารงานภายในกระทรวงหรือหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น คงต้องฝากให้ทุกท่าน และท่านปลัดกระทรวงทุกกระทรวง รวมถึงหัวหน้าส่วนราชการช่วยทบทวนและหารือร่วมกับรัฐมนตรีของท่านได้เลย และขอให้ยืนยันผลการพิจารณาเรื่องนี้กลับมาภายในวันที่ ๑๓ กันยายนนี้

และอีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องเบา ๆ เรื่องการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะในส่วนของศิลปาชีพรวมถึง OTOP ด้วย การใช้ผ้าไทย ทราบว่าทุกท่านแต่งกายผ้าไทยอยู่แล้วสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ดิฉันอยากเห็นความเป็นเอกภาพ ไม่ทราบว่าท่านจะเห็นด้วยหรือไม่ว่าเราอาจจะนัดกัน ถือว่าเป็นการขอความร่วมมือกันแต่งกายด้วยผ้าไทยกันวันใดดี จะได้เกิดเอกภาพ เพราะเห็นว่าท่านใส่ผ้าไทยกันอยู่แล้ว ดิฉันขอเสนอว่าเราประชุมคณะรัฐมนตรีทุกวันอังคาร อาจจะใส่ทุกวันอังคาร เน้นเป็นผ้าไทยจะรูปแบบใดก็ได้แล้วแต่สะดวก แต่ขอให้เป็นผ้าไทย เราจะได้ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย และส่งเสริมศิลปะพื้นบ้านด้วย ก็จะทำให้เรารู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นไทยของเรา ทราบว่าในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้รัฐมนตรี ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้รูปแบบเสื้อกระดุม ๕ เม็ด จริง ๆ แล้ว กระดุม ๕ เม็ด จะเป็นคอพระราชทานก็สวย หรือตัดเย็บชุดผ้าไหมผ้าไทยมาใช้ในโอกาสต่าง ๆ ก็ส่งเสริมให้มีการใช้ผ้าไหมไทย ก็แสดงว่าเรื่องนี้มีแนวปฏิบัติอยู่แล้ว ดังนั้นขอให้ทุกท่านลองพิจารณาดูว่าวันอังคารจะสะดวกหรือไม่ หรือจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร เรามาหารือกันผ่านทางกระทรวง ขอหารือในแง่ของความคิดเห็นและความสมัครใจ เพราะอยากให้เป็นความเห็นบนความสมัครใจ

ดิฉันขอขอบคุณทุกภาคส่วนอีกครั้ง เพราะตลอดเวลา ๓ วันในการแถลงนโยบาย และการจัดทำนโยบายต่าง ๆ ก็รบกวนทุกท่านทุกหน่วยงานมามาก จนวันนี้ที่เราได้มีโอกาสเริ่มทำงานอย่างจริงจัง ดิฉันเองก็มีความรู้สึกตื่นเต้นอยากหาโอกาสไปเยี่ยมทุกท่าน ไปให้กำลังใจด้วย และขอรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพราะเราเองอยากทำงานแบบสองทาง หรือ Two-Ways ในการที่จะปรับปรุงงานต่าง ๆ

และสุดท้ายนี้ ดิฉันขอขอบคุณท่านรองนายกรัฐมนตรี ท่านรัฐมนตรี ท่านปลัดกระทรวง ท่านหัวหน้าหน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ และท่านผู้ว่าราชการจังหวัดทุกท่าน ที่มารับฟังแนวทางหรือทิศทางของรัฐบาลในวันนี้ ดิฉันอยากเรียนว่างานทั้งหมดสำหรับประเทศนั้นเป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ รัฐบาลจะไม่สามารถทำงานสำเร็จได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกท่าน ดิฉันขอให้กำลังใจและก็พร้อมที่จะเปิดรับฟังและทำงานร่วมกับทุกท่านค่ะ

ขอบคุณมากค่ะ

เปิดวาระ ครม. ยิ่งลักษณ์ นัดแรก เขาคุยอะไรกัน?

โดย หนอนมติ

หลังจากที่ลุ้นกันอยู่นานพอสมควร ในที่สุดชาวไทยก็ได้เห็นโฉมหน้าของคณะรัฐมนตรีชุดใหม่กันแล้ว และเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทยก็ได้จัดให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีนัดแรกขึ้น ซึ่งจะมีวาระอะไรน่าสนใจบ้าง เราลองมาดูกัน...

ตามมาตรา ๑๗๕ และมาตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ก่อนเข้ารับหน้าที่รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ และคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและชี้แจงการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่ และหลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์แล้ว ตามธรรมเนียมปฏิบัติก็จะจัดให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีนัดแรกก่อน ซึ่งโดยปกติแล้วจะไม่มีการพิจารณาอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ แต่จะเป็นการประชุมเพื่อพิจารณากำหนดแนวทางและวางหลักเกณฑ์ในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกำหนดกฎกติกาต่าง ๆ เกี่ยวกับการประชุมคณะรัฐมนตรีและการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เว้นแต่กรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีจะดำเนินไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็น เนื่องจากยังไม่มีการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา

ภายหลังจากได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีก็ได้นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ และได้จัดให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีนัดแรกขึ้นทันทีในวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยเรื่องที่อยู่ในวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีในครั้งนั้นประกอบด้วยเรื่องเพื่อพิจารณา ๒ เรื่อง และเรื่องเพื่อทราบรวม ๑๑ เรื่อง

เรื่องเพื่อพิจารณาเรื่องแรกคือเรื่อง **การขอความเห็นชอบให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (แนวทางการเสนอเรื่องการแต่งตั้งข้าราชการการเมือง) ต่อไป** ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เห็นชอบให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (แนวทางการเสนอเรื่องการแต่งตั้งข้าราชการการเมือง) ต่อไป ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ ยกเว้นกรณีการลงนามส่งเรื่องของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบแล้ว ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามในหนังสือนำส่งเรื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

ส่วนเรื่องเพื่อพิจารณาเรื่องที่สอง ได้แก่ **การจัดทำคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา** โดยที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบแนวทางการจัดทำคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาตามกรอบแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินที่ผ่านมา ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ และให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่าง

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ) เป็นหัวหน้าคณะทำงานฯ ร่วมกับ รองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) และมีรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงานฯ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการจัดทำร่างคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยให้รัฐมนตรีที่ประสงค์จะนำเสนอข้อมูลในส่วนของภารกิจที่ตนเองรับผิดชอบให้แก่คณะทำงานฯ เพื่อประกอบการจัดทำร่างคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี จัดส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยด่วนภายในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ ข้อมูลข้างต้นควรมีสาระสำคัญที่สั้น กระชับ และชัดเจน

ในส่วนของเรื่องเพื่อทราบนั้น แบ่งออกเป็นเรื่องเพื่อทราบปกติและเรื่องเพื่อทราบจร โดยเรื่องเพื่อทราบปกติประกอบด้วย **การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของรัฐมนตรี การจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี ข้อพึงปฏิบัติและข้อควรระมัดระวังของคณะรัฐมนตรี การจัดผลัดเวรเฝ้าฯ ของคณะรัฐมนตรี ระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชุมคณะรัฐมนตรี การแนะนำหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของคณะรัฐมนตรี รายงานสรุปภาวะของประเทศปี ๒๕๕๔ และรายงานสรุปผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี (ธันวาคม ๒๕๕๑ - พฤษภาคม ๒๕๕๔)** ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบทั้งหมด

เรื่องเพื่อทราบจรมี ๒ เรื่อง คือ **สรุปผลการประชุมหารือสถานการณ์อุทกภัย** ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบสรุปผลการประชุมหารือสถานการณ์อุทกภัย และแนวทางการดำเนินการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. กระทรวงต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ควรเร่งสำรวจความสูญเสียและความเสียหายที่เกี่ยวข้อง เช่น ครัวเรือนและพื้นที่การเกษตรที่ได้รับความเสียหาย ถนนและสะพานที่ชำรุดเสียหาย ผู้ป่วยและการรักษาพยาบาลผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น และเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือ แก่ประชาชนผู้ประสบอุทกภัยตามอำนาจหน้าที่และตามกรอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับจัดสรรไว้แล้วโดยด่วน ทั้งนี้ ให้แต่ละกระทรวงนำข้อมูลที่สำรวจได้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อไปด้วย

๒. เนื่องจากนายกรัฐมนตรีมีกำหนดจะเดินทางลงพื้นที่เพื่อติดตามสถานการณ์ อุทกภัยในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่างในช่วงวันเสาร์ที่ ๑๓ สิงหาคม – วันอาทิตย์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรัฐมนตรีที่อยู่ในพื้นที่ประสบอุทกภัยก็ควรลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์อุทกภัยด้วย เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบอุทกภัยเป็นไปด้วยความรวดเร็วและทั่วถึง ทั้งนี้ ให้กระทรวงมหาดไทยให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นด้วย

ส่วนเรื่องเพื่อทราบจรเรื่องที่สองเป็นเรื่อง **ผลัดเวรเฝ้าฯ ของคณะรัฐมนตรีในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และโอกาสสำคัญต่าง ๆ** ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

นอกเหนือจากเรื่องที่จัดอยู่ในวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีนัดแรกของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แล้ว เรื่องสำคัญที่มีการกล่าวถึงในการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันนั้นอีกเรื่องหนึ่งก็คือ เรื่องที่นายกรัฐมนตรีได้แจ้งต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันของคณะรัฐมนตรี โดยนายกรัฐมนตรีได้ขอให้คณะรัฐมนตรีน้อมนำพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเมื่อวันที่คณะรัฐมนตรีได้เข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และขอให้คณะรัฐมนตรีให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมด้วย

และทั้งหมดนี้ก็คือสิ่งที่เกิดขึ้นในวันประชุมคณะรัฐมนตรีนัดแรกภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทย ส่วนการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งต่อ ๆ ไปจะเป็นอย่างไร เราคงต้องติดตามดูกันต่อไป

ประเทศไทย มีคณะรัฐมนตรีมาแล้วกี่คณะ

รู้ไว้ใช่ว่า...?

หนอนมติ

นับตั้งแต่ประเทศไทยของเรามีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จวบจนกระทั่งปัจจุบัน เรามีคณะรัฐมนตรีเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินรวมแล้วทั้งสิ้น ๖๐ คณะ ดังนี้

คณะรัฐมนตรี คณะที่	นายกรัฐมนตรี		คณะรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่ง	คณะรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่ง	วันแถลงนโยบาย
	ชื่อ-สกุล	คนที่/สมัยที่			
คณะที่ ๑	พระยามโนปกรณ์นิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์)	๑/๑	๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕	๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕	ไม่มีการแถลง แต่มีหลัก ๖ ประการ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕
คณะที่ ๒	พระยามโนปกรณ์นิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์)	๑/๒	๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕	๑ เมษายน ๒๔๗๖	๒๐ ธันวาคม ๒๔๗๕
คณะที่ ๓	พระยามโนปกรณ์นิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์)	๑/๓	๑ เมษายน ๒๔๗๖	๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๖	ไม่มีการแถลง
คณะที่ ๔	นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน)	๒/๑	๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖	๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖	๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๖
คณะที่ ๕	นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน)	๒/๒	๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖	๒๒ กันยายน ๒๔๗๗	๒๕ ธันวาคม ๒๔๗๖
คณะที่ ๖	นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน)	๒/๓	๒๒ กันยายน ๒๔๗๗	๙ สิงหาคม ๒๔๘๐	๒๔ กันยายน ๒๔๗๗
คณะที่ ๗	นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน)	๒/๔	๙ สิงหาคม ๒๔๘๐	๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐	๑๑ สิงหาคม ๒๔๘๐
คณะที่ ๘	นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน)	๒/๕	๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐	๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑	๒๓ ธันวาคม ๒๔๘๐
คณะที่ ๙	พันเอก หลวงพิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๑	๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑	๗ มีนาคม ๒๔๘๕	๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๑
คณะที่ ๑๐	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๒	๗ มีนาคม ๒๔๘๕	๑ สิงหาคม ๒๔๘๗	๑๖ มีนาคม ๒๔๘๕

ที่มา www.cabinet.thaigov.go.th (วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔)

พระยามโนปกรณ์นิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) | นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) | จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ) | พันตรี ควง อภัยวงศ์ | นายทวี บุณยเกตุ | หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช | นายปรีดี พนมยงค์

คณะรัฐมนตรี คณะที่	นายกรัฐมนตรี		คณะรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่ง	คณะรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่ง	วันแถลงนโยบาย
	ชื่อ-สกุล	คนที่/สมัยที่			
คณะที่ ๑๑	พันตรี ควง อภัยวงศ์	๔/๑	๑ สิงหาคม ๒๔๘๗	๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘	๓ สิงหาคม ๒๔๘๗
คณะที่ ๑๒	นายทวี บุณยเกตุ	๕	๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘	๑๗ กันยายน ๒๔๘๘	๑ กันยายน ๒๔๘๘
คณะที่ ๑๓	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๖/๑	๑๗ กันยายน ๒๔๘๘	๓๑ มกราคม ๒๔๘๙	๑๙ กันยายน ๒๔๘๘
คณะที่ ๑๔	พันตรี ควง อภัยวงศ์	๔/๒	๓๑ มกราคม ๒๔๘๙	๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙	๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๙
คณะที่ ๑๕	นายปรีดี พนมยงค์	๗/๑	๒๔ มีนาคม ๒๔๘๙	๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙	๒๕ มีนาคม ๒๔๘๙
คณะที่ ๑๖	นายปรีดี พนมยงค์	๗/๒	๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๙	๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙	๑๓ มิถุนายน ๒๔๘๙
คณะที่ ๑๗	พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์)	๘/๑	๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๙	๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐	๒๖ สิงหาคม ๒๔๘๙
คณะที่ ๑๘	พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์)	๘/๒	๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐	๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐	๕ มิถุนายน ๒๔๙๐
คณะที่ ๑๙	นายควง อภัยวงศ์	๔/๓	๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๐	๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑	๒๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๐
คณะที่ ๒๐	นายควง อภัยวงศ์	๔/๔	๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑	๘ เมษายน ๒๔๙๑	๑ มีนาคม ๒๔๙๑
คณะที่ ๒๑	พันเอก หลวงพิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๓	๘ เมษายน ๒๔๙๑	๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๒	๒๑ เมษายน ๒๔๙๑
คณะที่ ๒๒	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๔	๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๒	๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔	๖ กรกฎาคม ๒๔๙๒
คณะที่ ๒๓	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๕	๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔	๖ ธันวาคม ๒๔๙๔	ไม่มีการแถลง

พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์) | นายพจน์ สารสิน | จอมพล ถนอม กิตติขจร | จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ | นายสัญญา ธรรมศักดิ์ | หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช | นายธานินทร์ กรัยวิเชียร

คณะรัฐมนตรี คณะที่	นายกรัฐมนตรี		คณะรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่ง	คณะรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่ง	วันแถลงนโยบาย
	ชื่อ-สกุล	คนที่/สมัยที่			
คณะที่ ๒๔	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๖	๖ ธันวาคม ๒๔๙๔	๒๔ มีนาคม ๒๔๙๕	๑๑ ธันวาคม ๒๔๙๔
คณะที่ ๒๕	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๗	๒๔ มีนาคม ๒๔๙๕	๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐	๓ เมษายน ๒๔๙๕
คณะที่ ๒๖	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)	๓/๘	๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐	๑๖ กันยายน ๒๕๐๐	๑ เมษายน ๒๕๐๐
คณะที่ ๒๗	นายพจน์ สารสิน	๙	๒๑ กันยายน ๒๕๐๐	๑ มกราคม ๒๕๐๑	๒๔ กันยายน ๒๕๐๐
คณะที่ ๒๘	จอมพล ถนอม กิตติขจร	๑๐/๑	๑ มกราคม ๒๕๐๑	๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑	๙ มกราคม ๒๕๐๑
ยึดอำนาจ	คณะปฏิวัติ (จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์)	-	๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑	๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒	-
คณะที่ ๒๙	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	๑๑	๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒	๘ ธันวาคม ๒๕๐๖	๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒
คณะที่ ๓๐	พลเอก ถนอม กิตติขจร	๑๐/๒	๙ ธันวาคม ๒๕๐๖	๗ มีนาคม ๒๕๑๒	๑๙ ธันวาคม ๒๕๐๖
คณะที่ ๓๑	จอมพล ถนอม กิตติขจร	๑๐/๓	๗ มีนาคม ๒๕๑๒	๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔	๒๕ มีนาคม ๒๕๑๒
ยึดอำนาจ	คณะปฏิวัติ (จอมพล ถนอม กิตติขจร)	-	๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๔	๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๕	-
คณะที่ ๓๒	จอมพล ถนอม กิตติขจร	๑๐/๔	๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕	๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖	๒๒ ธันวาคม ๒๕๑๕
คณะที่ ๓๓	นายสัญญา ธรรมศักดิ์	๑๒/๑	๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖	๒๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗	๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๖
คณะที่ ๓๔	นายสัญญา ธรรมศักดิ์	๑๒/๒	๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘	๗ มิถุนายน ๒๕๑๗
คณะที่ ๓๕	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๖/๒	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘	๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘	๖ มีนาคม ๒๕๑๘

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ | พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ | พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ | นายอานันท์ ปันยารชุน | พลเอก สุจินดา คราประยูร | นายชวน หลีกภัย | นายบรรหาร ศิลปอาชา

คณะรัฐมนตรี คณะที่	นายกรัฐมนตรี		คณะรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่ง	คณะรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่ง	วันแถลงนโยบาย
	ชื่อ-สกุล	คนที่/สมัยที่			
คณะที่ ๓๖	หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช	๑๓	๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘	๒๐ เมษายน ๒๕๑๙	๑๙ มีนาคม ๒๕๑๘
คณะที่ ๓๗	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๖/๓	๒๐ เมษายน ๒๕๑๙	๒๕ กันยายน ๒๕๑๙	๓๐ เมษายน ๒๕๑๙
คณะที่ ๓๘	หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	๖/๔	๒๕ กันยายน ๒๕๑๙	๖ ตุลาคม ๒๕๑๙	ไม่มีการแถลง
คณะที่ ๓๙	นายธานินทร์ กรัยวิเชียร	๑๔	๘ ตุลาคม ๒๕๑๙	๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐	๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๙
ยึดอำนาจ	คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน (พลเรือเอก สงัด ชลออยู่)	-	๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐	๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐	-
คณะที่ ๔๐	พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	๑๕/๑	๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐	๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒	๑ ธันวาคม ๒๕๒๐
คณะที่ ๔๑	พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	๑๕/๒	๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒	๓ มีนาคม ๒๕๒๓	๗ มิถุนายน ๒๕๒๒
คณะที่ ๔๒	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	๑๖/๑	๓ มีนาคม ๒๕๒๓	๓๐ เมษายน ๒๕๒๖	๒๘ มีนาคม ๒๕๒๓
คณะที่ ๔๓	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	๑๖/๒	๓๐ เมษายน ๒๕๒๖	๕ สิงหาคม ๒๕๒๙	๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖
คณะที่ ๔๔	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	๑๖/๓	๕ สิงหาคม ๒๕๒๙	๔ สิงหาคม ๒๕๓๑	๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๙
คณะที่ ๔๕	พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ	๑๗/๑	๔ สิงหาคม ๒๕๓๑	๙ ธันวาคม ๒๕๓๓	๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๑
คณะที่ ๔๖	พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ	๑๗/๒	๙ ธันวาคม ๒๕๓๓	๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔	๙ มกราคม ๒๕๓๔
ยึดอำนาจ	คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (พลเอก สุนทร คงสมพงษ์)	-	๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔	๑ มีนาคม ๒๕๓๔	-
คณะที่ ๔๗	นายอานันท์ ปันยารชุน	๑๘/๑	๒ มีนาคม ๒๕๓๔	๗ เมษายน ๒๕๓๕	๔ เมษายน ๒๕๓๔

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ | พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร | พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ | นายสมัคร สุนทรเวช | นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ | นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ | นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

คณะรัฐมนตรี คณะที่	นายกรัฐมนตรี		คณะรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่ง	คณะรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่ง	วันแถลงนโยบาย
	ชื่อ-สกุล	คนที่/สมัยที่			
คณะที่ ๔๘	พลเอก สุจินดา คราประยูร	๑๙	๗ เมษายน ๒๕๓๕	๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕	๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕
คณะที่ ๔๙	นายอานันท์ ปันยารชุน	๑๘/๒	๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕	๒๓ กันยายน ๒๕๓๕	๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๕
คณะที่ ๕๐	นายชวน หลีกภัย	๒๐/๑	๒๓ กันยายน ๒๕๓๕	๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘	๒๑ ตุลาคม ๒๕๓๕
คณะที่ ๕๑	นายบรรหาร ศิลปอาชา	๒๑	๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘	๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙	๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๘
คณะที่ ๕๒	พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	๒๒	๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙	๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๐	๑๑ ธันวาคม ๒๕๓๙
คณะที่ ๕๓	นายชวน หลีกภัย	๒๐/๒	๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๐	๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐
คณะที่ ๕๔	พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร	๒๓/๑	๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔	๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘	๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔
คณะที่ ๕๕	พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร	๒๓/๒	๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘	๑๙ กันยายน ๒๕๔๙	๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘
ยึดอำนาจ	คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน)	-	๑๙ กันยายน ๒๕๔๙	๑ ตุลาคม ๒๕๔๙	-
คณะที่ ๕๖	พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์	๒๔	๘ ตุลาคม ๒๕๔๙	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙
คณะที่ ๕๗	นายสมัคร สุนทรเวช	๒๕	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑	๘ กันยายน ๒๕๕๑	๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
คณะที่ ๕๘	นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์	๒๖	๒๔ กันยายน ๒๕๕๑	๒ ธันวาคม ๒๕๕๑	๗ ตุลาคม ๒๕๕๑
คณะที่ ๕๙	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	๒๗	๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๑	๘ สิงหาคม ๒๕๕๔	๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑
คณะที่ ๖๐	นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร	๒๘	๘ สิงหาคม ๒๕๕๔	-	๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

บทความพิเศษ : รัฐสัญญาประชาคม กับ การปลุกกระแสสำนึกใหม่ของการเมืองภาคประชาชน

โดย ดร.เชาวนะ ไตรมาศ

บทความนี้ได้แบ่งเนื้อหาสำคัญออกเป็น ๙ ส่วน ได้แก่ ๑) รัฐและผู้ปกครองที่ดีกับการสร้างพลเมืองดี ๒) รัฐสัญญาประชาคมกับความสูงเด่นของอาณัติประชาชน ๓) ลัทธิประชาธิปไตยกับระบอบการจัดการดุลยภาพระหว่างประโยชน์ปัจเจก-เอกชนกับประโยชน์สาธารณชน ๔) รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนกับนวัตกรรมการถ่วงคานอำนาจและฟันเฟืองขับเคลื่อนสิทธิเสรีภาพประชาชน ๕) ธรรมาภิบาลกับมาตรฐานใหม่ของกระบวนมาตรการบริหารทางอำนาจและผลประโยชน์ที่ประชาชนเป็นทั้งตัวตั้งและผลลัพธ์ ๖) ประชาสังคมกับการปักปันพรมแดนอำนาจใหม่ของการเมืองภาคประชาชนนอกกลไกการเมืองกระแสหลัก ๗) วัฒนธรรมพลเมืองกับเบ้าหลอมจิตวิญญาณผู้กระทำทางการเมืองของภาคประชาชน ๘) ข้อสรุป และ ๙) ข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. รัฐและผู้ปกครองที่ดีกับการสร้างพลเมืองดี

โดยที่รัฐ (State) นั้น เปรียบเสมือนแหล่งพักพิงหรือดินแดนแห่งการร่วมฝันตามธรรมชาติที่มนุษย์มุ่งแสวงหาและมีความคาดหมายในการที่จะได้บรรลุถึงสิ่งอันพึงปรารถนาสูงสุดร่วมกันคือ **เป้าหมายปลายทางของสิ่งที่เรียกว่าความดีสูงสุดของชีวิตหรือการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นถึงขั้นที่เป็นความสุขอันสมบูรณ์** ดังนั้น รัฐกับมนุษย์จึงมีความสัมพันธ์และมีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบซึ่งกันภายใต้เงื่อนไขข้อผูกพันที่ถือว่าเป็นการร่วมสืบสานเส้นทางสายฝันเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้สิ่งอันพึงปรารถนาสูงสุดของมนุษย์คือความดีสูงสุดของชีวิตนั้นได้บรรลุผลถึงเป้าหมายปลายทางคือ การมีชีวิตที่ดีขึ้นถึงขั้นของความสุขที่สมบูรณ์นั่นเอง ธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์สังคม (social animal) ที่รวมกันอยู่ในรูปของรัฐนั้น จึงมีเครื่องยึดเหนี่ยวที่สำคัญประการหนึ่งคือการผูกพันกับคุณค่าที่เรียกว่า **ความดีสูงสุดของชีวิต** (goodness) และด้วยความผูกพันกับคุณค่าดังกล่าวทำให้มนุษย์มีแรงจูงใจอย่างไพศาลในการแสวงหาเพื่อให้ได้มาหรือบรรลุถึงซึ่งเป้าหมายสุดยอดของสังคมมนุษย์ที่เรียกว่า **ความสุขที่สมบูรณ์** (felicity) อันประกอบด้วยผลประโยชน์ความมั่งคั่ง (wealth) อำนาจ (power) และจิตใจที่สูงส่งดีงาม (virtue) ในขณะที่ผลประโยชน์ความมั่งคั่งกับอำนาจนั้น เป็นสิ่งที่มนุษย์มีความยากลำบากในการจำกัดควบคุมให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมมีความสมดุลได้ ขึ้นอยู่กับมาตรฐานของจิตใจที่สูงส่งดีงามของมนุษย์เองที่จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการกำกับเหนี่ยวรั้งให้มนุษย์ดำรงความพอดีมีความเป็นสายกลางไว้ได้โดยที่ไม่เบียดเบียนสร้างความทุกข์ยากเดือดร้อนให้กับตัวเองและผู้อื่น

ในประชาคมการเมือง (political community) ซึ่งมนุษย์ต้องใช้อำนาจกลาง (common authority) จัดระเบียบในการอยู่ร่วมกันนั้น ก็เพื่อทำหน้าที่จัดสรรผลประโยชน์ความมั่งคั่งและจัดระบบความสัมพันธ์ทางอำนาจให้อยู่ในกรอบที่ยอมรับร่วมกันได้อย่างสมดุล ดำรงรักษาไว้ซึ่งประชาคมการเมืองที่มีความเป็นสายกลางเพื่อความผาสุกของคนจำนวนมากนั่นเอง แต่แทนที่จะอาศัยเครื่องมือที่เรียกว่าจิตใจที่สูงส่งดีงามในการกำกับเหนี่ยวรั้งเหมือนกับ

ตัวมนุษย์ที่เป็นปัจเจกชน ก็เปลี่ยนไปเป็นการใช้**อุดมการณ์ทางการเมือง** (political ideology)แทน ซึ่งสิ่งที่เรียกว่า อุดมการณ์ทางการเมืองนั้น แท้จริงก็คือสิ่งเดียวกับความสูงส่งดีงามทางจิตใจของมนุษย์ที่เป็นปัจเจกชนนั่นเอง แต่เป็นความสูงส่งดีงามทางอุดมคติร่วมกันของสมาชิกทั้งมวลเกี่ยวกับวิธีการจัดระเบียบอำนาจที่ดี การจัดสรรผลประโยชน์ในขอบเขตที่เหมาะสม ได้ดุลยภาพและการบรรลุถึงเป้าหมายอันพึงปรารถนาสูงสุดของประชาคมการเมือง โดยส่วนรวมได้ด้วยความเห็นพ้อง ยุติธรรม และมีสันติภราดรภาพ ทั้งนี้ เพื่อหล่อหลอมความคิดและดำรงจุดมุ่งหมายร่วมที่แน่วแน่มั่นคงของคนจำนวนมากในประชาคมการเมืองให้มีฐานอ้างอิงร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว

การสร้างรัฐหรือประชาคมการเมืองที่ดีได้นั้น การมีคนดีหรือผู้ถูกปกครองที่ดีแต่เพียงลำพังนั้นยังไม่พอ จำเป็นต้องสร้างพลเมืองดีด้วย

โดยพื้นฐานทางธรรมชาติที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ในฐานะปัจเจกชนจึงต้องรับภาระในการปลดเปลื้องความทุกข์ยากและสร้างความสุขสมบูรณ์ให้แก่ตนเอง โดยการพัฒนามาตรฐานของจิตใจที่สูงส่งดีงาม คอยจัดระเบียบในการเหนี่ยวรั้งการแสวงหาเพื่อให้ได้รับการสนองตอบผลประโยชน์ความมั่งคั่งและอำนาจนั้น จำกัดอยู่ในขอบเขตที่สมดุล ซึ่งเป็นนัยของ**การปกครองหรือการรับผิดชอบต่อตนเองของมนุษย์** และในขณะเดียวกันมนุษย์ในฐานะของสาธารณชนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของประชาคมการเมืองด้วยนั้น ยังจำเป็นต้องรับภาระร่วมกันกับประชาคมการเมืองโดยการเข้าร่วมใช้อำนาจกลางของประชาคมการเมืองในการจัดความสมดุลทางผลประโยชน์ความมั่งคั่งและอำนาจสาธารณะนั้นให้อยู่ในครรลองของอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน เพื่อดำรงรักษาความผาสุกของสมาชิกส่วนรวมไว้

ดังนั้น มนุษย์ไม่ว่าในฐานะปัจเจกชนหรือสาธารณชนในฐานะที่เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของประชาคมการเมืองจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงภาระความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและประชาคมการเมืองได้เพราะไม่ว่าในฐานะหรือภาระใดล้วนส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณค่าที่มนุษย์ยึดเหนี่ยวผูกพันและแสวงหาเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายสุดยอดของตนเอง ไม่ว่าคุณค่าเกี่ยวกับความดีสูงสุดหรือความสุขที่สมบูรณ์ก็ตาม ต่างก็มีความหมายสำคัญต่อคุณภาพชีวิต และประชาคมการเมืองที่ตนดำรงอยู่ทั้งสิ้น ความก้าวหน้าหรือความล้าหลัง และความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน หรือการพัฒนาเป้าหมายในอุดมคติตามอุดมการณ์ทางการเมืองของประชาคมการเมือง จึงขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของสมาชิกสังคมเอง ประชาชนนั่นเองที่เป็นผู้กำหนดชะตากรรมของตนเองและบ้านเมือง (people determinism)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมที่ยึดถืออุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยด้วยแล้ว หลักการที่เรียกว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (popular sovereignty) นั้น ถือเป็นหลักการที่ประชาชนจำเป็นต้องมีภาระหน้าที่ในการปกครองตนเอง (self government) และเป็นระบบการเมืองที่ต้องพึ่งพาอาศัยความสามารถทางการเมืองของประชาชน (citizen competence) เองเป็นสำคัญ ไม่ใช่เป็นระบบการเมืองที่หวังพึ่งพาอาศัยแต่เฉพาะผู้ปกครองเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียว

ตามทัศนะของอริสโตเติ้ล (Aristotle) เชื่อว่า**มนุษย์ไม่สามารถสร้างรัฐที่ดีได้หากไม่มีการแยกคนทั่วไป** (man) **ออกจากพลเมือง** (citizen)[๑] โดยที่พลเมืองนั้นถือเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปกครองของรัฐที่เขาอาศัยอยู่ ซึ่งอาจเป็นในรูปของการเป็นสมาชิกในองค์กรรัฐ หรือการมีส่วนร่วมในภารกิจเกี่ยวกับบ้านเมืองอย่างอื่นก็ตาม และพลเมืองต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญคือ สามารถที่จะเป็นได้ทั้ง**ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง**ได้ในเวลาเดียวกัน

ดังนั้น การเป็น**คนดี** (good man) กับการเป็น**พลเมืองดี** (good citizen) จึงมีความแตกต่างกัน แต่ในขณะเดียวกัน คนดีกับพลเมืองดีก็อาจเป็นคน ๆ เดียวกันก็ได้ กล่าวคือ หากบุคคลใดปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนได้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (fundamental law) หรือครรลองของระบอบการเมืองการปกครอง (regime) ที่ตนสังกัดอยู่ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หรือเข้าถึงสภาวะที่ดีเลิศ (optimal state) แล้ว ก็ถือได้ว่าเป็นพลเมืองดี ส่วนคนดีนั้น เพียงแต่ดำรงตนอยู่อย่างสัมมาชีพหรือการประพฤติตนอยู่ภายใต้ครรลองของกฎระเบียบของบ้านเมืองเยี่ยงผู้ถูกปกครองทั่วไป ก็ถือว่าเป็นคนดีได้แล้ว

---

[๑] *โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน สุขุม นวลสกุล, **ทฤษฎีการเมืองสมัยโบราณและสมัยกลาง** (กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๑) หน้า ๔๕-๕๖*

เบญจลักษณ์ของผู้ปกครองที่ดี

๑. มีความรู้ดี

๒. มีความสามารถดี

๓. มีความกล้าหาญอดทนดี

๔. มีความเสียสละดี

๕. มีคุณธรรมดี

ความแตกต่างในคุณลักษณะของคนทั้ง ๒ ประเภทดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าการสร้างรัฐหรือประชาคมการเมืองที่ดีได้นั้น การมีคนดีหรือผู้ถูกปกครองที่ดีแต่เพียงลำพังนั้นยังไม่พอ จำเป็นต้องสร้างพลเมืองดี ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองได้ในเวลาเดียวกัน เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของบ้านเมืองได้เป็นอย่างดีด้วย ซึ่งหากพิจารณาอย่างลึกซึ้งถึงคุณลักษณะสำคัญของคนทั้ง ๒ ประเภทแล้ว จะเห็นได้ว่าพลเมืองดีเท่านั้นที่จะสามารถเป็นคนดีได้ในเวลาเดียวกัน เนื่องจากมาตรวัดคุณสมบัติของพลเมืองดีนั้น เกี่ยวข้องกับการเข้ามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะด้านการเมืองการปกครอง และการบริหารกิจการบ้านเมืองด้วย ซึ่งนัยสำคัญของมันก็คือ ใน**การสร้างรัฐที่ดีได้นั้นทุกคน (ไม่ต้องแยกหรือจำกัดให้เป็นเฉพาะภาระความรับผิดชอบของผู้ปกครองแต่ฝ่ายเดียวเท่านั้น) ต่าง**ต้องมีส่วนในการร่วมทำภาระหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อกิจการสาธารณะของบ้านเมืองอย่างเท่าเทียม**เสมอเหมือนกันในฐานะของพลเมืองดี** เนื่องจากพลเมืองดีนั้น สามารถดูแลบ้านเมืองได้ทั้งในฐานะผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองในเวลาเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือพลเมืองดีนั้นทำหน้าที่ได้ทั้งผู้สร้างกฎหมาย นโยบาย และผู้ปฏิบัติตามกฎหมายนโยบายพร้อม ๆ กันไป นั่นเอง

อย่างไรก็ตามสำหรับผู้ปกครองแล้ว หากจะเรียกว่าเป็นผู้ปกครองที่ดีได้นั้น จำเป็นต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานขั้นต้นใน ๕ ประการ (เบญจลักษณ์) ด้วยกันคือ ประการแรก **มีความรู้ดี** เพื่อใช้ในการหยั่งรู้และล่วงรู้ปัญหาความต้องการของประชาชนและประเทศชาติอย่างชัดแจ้งและทั่วถึงทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประการที่สอง **มีความสามารถดี** เพื่อใช้ในการจัดการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนและประเทศชาติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งการพัฒนาประเทศในระยะยาวได้ด้วย ประการที่สาม **มีความกล้าหาญอดทนดี** เพื่อใช้ในการตัดสินใจและเผชิญหน้ากับความยากลำบากของปัญหาวิกฤตและความกดดันจากสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงหรือสถานการณ์พิเศษให้สำเร็จลุล่วงไปได้จนตลอดรอดฝั่ง ประการที่สี่ **มีความเสียสละดี** เพื่อใช้ในการอุทิศตนต่อสู้กับความสูญเสียสิทธิส่วนตน และยอมลิดรอนผลประโยชน์ความสุขสบาย และความต้องการส่วนตัวที่ขัดกับประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนและประเทศชาติ และประการสุดท้าย **มีคุณธรรมดี** เพื่อใช้ในการวางหลักบรรทัดฐานในการใช้อำนาจเพื่อมุ่งตอบสนองและปกป้องคุ้มครองแต่ประโยชน์และความต้องการของประชาชนและประเทศชาติส่วนรวม แทนการมุ่งประโยชน์ที่จำกัดคับแคบเฉพาะตนหรือบางกลุ่มบางส่วน

๒. รัฐสัญญาประชาคมกับความสูงเด่นของอาณัติประชาชน

รัฐสัญญาประชาคม (social contract state) ถือเป็นรัฐที่ไม่ได้เกิดขึ้นมาเองตามธรรมชาติ ตามความต้องการของผู้ปกครอง หรือพระผู้เป็นเจ้าประทานมาให้ แต่เป็น**รัฐที่เกิดจากฝีมือของมนุษย์** หรือเกิดจากสมาชิกของสังคมร่วมกันสร้างขึ้นมา ในขณะเดียวกัน**มนุษย์ก็มิได้เป็นเพียงส่วนประกอบของรัฐเท่านั้น** รัฐสัญญาประชาคมจึงเป็นรัฐที่อยู่ใต้อาณัติประชาชน **ผู้ปกครองมาจากความยินยอมของประชาชนและต้องรับผิดชอบต่อพันธะผูกพันที่ประชาชนมอบหมาย**หรือสัญญาไว้กับประชาชนด้วย และที่สำคัญคือ**ประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ปกครอง**ได้ด้วย

จอห์น ล็อก (John Lock) มีความเชื่อโดยพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลและศีลธรรม โดยมนุษย์ถูกปกครองโดยกฎหมายธรรมชาติร่วมกัน ซึ่งกฎดังกล่าวมาจากความมีเหตุผลของมนุษย์ สภาพดั้งเดิมของมนุษย์จึงเป็นสภาวะที่สงบสุข แต่อย่างไรก็ตาม มนุษย์ก็ยังไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอที่จะทำให้ชีวิตบรรลุถึงความสุข

ที่สมบูรณ์ได้ เนื่องจากกฎหมายธรรมชาตินั้นยังมีข้อบกพร่องอยู่ ๓ ประการคือ **ประการแรก** มีความคลุมเครือไม่ชัดเจนของกฎหมายธรรมชาติ เนื่องจากไม่มีองค์กรใดทำหน้าที่บัญญัติให้เป็นบรรทัดฐานทั่วไปได้ **ประการที่สอง** ยังไม่มีองค์กรใดทำหน้าที่ตัดสินข้อขัดแย้งได้ เนื่องจากทุกคนเท่าเทียมกันตามสิทธิตามธรรมชาติ และ**ประการที่สาม** ยังขาดองค์กรทำหน้าที่ลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายตามธรรมชาติ

ในการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว มนุษย์จึงได้ตกลงร่วมกันเพื่อทำสัญญาประชาคมว่าจะ**รักษาสิทธิตามธรรมชาติของตนไว้ด้วยการก่อตั้งรัฐบาล** หรือองค์กรที่มีอำนาจส่วนกลางร่วมกัน (common authority) ซึ่งมีอำนาจจำกัดและรับผิดชอบต่อประชาชนในการรักษาและส่งเสริมสิทธิตามธรรมชาติเกี่ยวกับเสรีภาพในชีวิตและทรัพย์สิน การทำสัญญาประชาคม จึงไม่ใช่การมอบสิทธิตามธรรมชาติให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใด แต่เป็นการรักษาสิทธิทั้งปวงของมนุษย์ให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์ เมื่อมิได้มอบสิทธิตามธรรมชาติให้แก่ผู้ใด ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะเปลี่ยนรัฐบาลได้ หากรัฐบาลมิได้ทำหน้าที่ในการรักษาและส่งเสริมสิทธิตามธรรมชาติของประชาชน ทั้งนี้ เนื่องจากรัฐบาลจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เป็นเจ้าของสัญญาประชาคมนั้น ซึ่ง**ความคิดของล็อก**มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้[๒]

๑. ในสภาวะดั้งเดิมมนุษย์ดำรงอยู่ตามสภาพธรรมชาติ

๒. มนุษย์ในสภาพธรรมชาติ มนุษย์อยู่อย่างมีความสุข มีความมั่นคงปลอดภัย มีเสรีภาพตามใจปรารถนา ดังนั้น มนุษย์จึงหวงแหนและพอใจในสภาพความเป็นอยู่ตามธรรมชาตินั้น

๓. มนุษย์มีความปรารถนาที่จะขจัดปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางการบรรลุความสุขตามสภาพธรรมชาติ และแสวงหาเป้าหมายที่สมบูรณ์สูงสุดในสภาวะธรรมชาติ จึงร่วมกันทำสัญญาประชาคมให้มีองค์กรผู้ปกครองขึ้นมาทำหน้าที่ช่วยเหลือ

๔. รัฐบาลเป็นผลผลิตจากการทำสัญญาร่วมกันของมนุษย์ ซึ่งรัฐบาลจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน

๕. รัฐบาลจะต้องรักษาและสนองตอบต่อเจตนารมณ์ตามสัญญาประชาคมของประชาชนโดยที่เจตนารมณ์ของสัญญาประชาคมนั้นมีความสูงสุดเหนือสิ่งอื่นใด และรัฐบาลจะละเมิดมิได้

ฌอง ฌากส์ รุสโซ (Jean Jacques Rousseau) มีความเชื่อว่าสภาพธรรมชาติของมนุษย์เป็นสภาพที่ไม่พึงปรารถนา มีความวุ่นวายไม่น่าอยู่ มนุษย์จึงร่วมกันจัดตั้งชุมชนใหม่เพื่อความสงบสุขร่วมกัน ข้อเสนอของรุสโซมุ่งสร้างรัฐประชาธิปไตยที่ยึดหลักเจตนารมณ์ที่มีเหตุผล คือ General will ซึ่งจะเป็นกรอบอ้างอิงกำหนดให้รัฐหรือผู้ปกครองต้องปฏิบัติหรือดำเนินการใด ๆ ในเป้าหมายสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั่วไปเป็นสำคัญ จุดเน้นของรุสโซ จึงอยู่ที่เป้าหมายเชิงคุณภาพมากกว่าเป้าหมายของจำนวนประชาชน ข้อตกลงใด ๆ ที่เป็นความเห็นพ้องร่วมกันของประชาชนในเชิงปริมาณ คือ แม้จะมีฐานอ้างอิงจากเจตนารมณ์ร่วมของคนส่วนใหญ่หรือทั้งหมด (the will of all) ก็ตาม แต่หากเจตนารมณ์นั้นมิได้ตั้งอยู่บนเป้าหมายเชิงคุณภาพ คือประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั่วไปแล้ว ก็ไม่ถือเป็นเจตนารมณ์ทั่วไป (general will) ที่แท้จริง

สัญญาประชาคม ตามความคิดของรุสโซ คือ ประชาชนทุกคนยอมยกสิทธิตามธรรมชาติให้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นสิทธิที่ประชาชนมอบให้แก่ชุมชนโดยรวมและไม่ถือว่าสิทธิดังกล่าวจะตกไปสู่ผู้ที่ตนยกให้ เพราะสิทธิดังกล่าวประชาชนจะได้รับกลับคืนมาในรูปที่เรียกว่าเจตนารมณ์ทั่วไป และอยู่ที่ชุมชนไม่ใช่อยู่ที่รัฐบาล ดังนั้น การมอบสัญญาประชาคมให้แก่ชุมชนนั้น ทำให้อำนาจอธิปไตยของประชาชนตกอยู่ที่ชุมชน ไม่ใช่รัฐบาล และรัฐบาลเป็นเพียงผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเท่านั้น ขณะที่อำนาจอธิปไตยเป็นของชุมชนและเป็นผู้กำหนดนโยบาย ซึ่ง**ความคิดของรุสโซ**มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. สิทธิของพลเมืองและการสถาปนารัฐขึ้นมามีพื้นฐานมาจากสัญญาประชาคมที่มีความชอบธรรม

๒. การทำสัญญาประชาคมเป็นเครื่องมือในการดำรงรักษาสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์เอาไว้ได้

๓. สัญญาประชาคมเป็นสิ่งที่ยกเลิกได้และประชาชนมีสิทธิเปลี่ยนแปลงสัญญานั้นได้ทุกเมื่อ

๔. ความชอบธรรมในการปกครองขึ้นอยู่กับความยินยอมเป็นครั้งคราวอย่างต่อเนื่อง

๕. สัญญาประชาคมจะมีความหมายสำคัญเมื่อทุกคนมีความผูกพันต่อกัน

---

*[๒] โปรดดูรายละเอียดประกอบใน ทินพันธุ์ นาคะตะ, **นักคิดผู้ยิ่งใหญ่ของโลก ปรัชญาและทฤษฎีการเมือง** (กรุงเทพ : สหายบล็อคและการพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๗๗–๙๖.*

๖. สัญญาประชาคมมีอยู่เพียงฉบับเดียว อำนาจนิติบัญญัติเป็นอำนาจสูงสุดในการออกกฎหมาย ส่วนฝ่ายบริหารเกิดขึ้นโดยกฎหมาย มีหน้าที่หลักในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงไม่ใช่นายประชาชน แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของประชาชนในการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ส่วนรวม และสามารถถอดถอนได้ตามความพอใจ ประชาชนจึงยกเลิกสัญญาประชาคมและถอดถอนรัฐบาลได้เสมอ

๗. การปกครองที่ชอบธรรมต้องให้ประชาชนมีสิทธิยอมรับหรือปฏิเสธการมีอำนาจเหนือตนได้

๘. สัญญาที่ทำให้ฝ่ายหนึ่งมีอำนาจสิทธิขาดและให้อีกฝ่ายเชื่อฟังโดยไม่มีข้อแม้ย่อมไม่เป็นธรรม

๙. สัญญาประชาคมช่วยให้ประชาชนได้ประโยชน์ เรื่องหลักประกันความปลอดภัย เสรีภาพและความมั่นคงมากขึ้น

แนวความคิดของทฤษฎีสัญญาประชาคม จากนักคิดทั้ง ๒ คือ ล็อกและรุสโซ นั้น แสดงให้เห็นถึง**หลักการสำคัญเกี่ยวกับรัฐสัญญาประชาคม**ดังต่อไปนี้

๑. หลักการสถาปนารัฐและผู้ปกครองที่ประชาชนเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง

๒. หลักการสถาปนารัฐและรัฐบาลที่อาศัยพื้นฐานจากการแสดงเจตนาของประชาชน

๓. หลักการเคารพและรักษาพันธะผูกพันระหว่างคู่สัญญา และความรับผิดชอบต่อประชาชนของรัฐบาล

๔. หลักการรัฐบาลมีพันธะในการรักษาและสนองตอบต่อเจตนารมณ์ตามสัญญาประชาคมของประชาชน

๕. หลักการสัญญาประชาคมมีความสูงสุดที่รัฐบาลจะละเมิดมิได้

๖. หลักการสงวนสิทธิของประชาชนในการยกเลิกและเปลี่ยนแปลงสัญญาประชาคม

๗. หลักการสัญญาประชาคมเป็นเครื่องมือของประชาชนในการเรียกร้องประโยชน์ และได้รับหลักประกันด้านความมั่นคง ปลอดภัย และเสรีภาพจากรัฐ

รัฐสัญญาประชาคม จึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับรัฐ ผู้ปกครอง การเมือง การบริหารและประชาชน ซึ่งเป็นแนวคิดที่อธิบายความสัมพันธ์และพันธะผูกพันร่วมกันระหว่างรัฐหรือผู้ปกครองกับประชาชน ในมิติต่าง ๆ ดังนี้

๑. **การกำเนิดรัฐ** เป็นมิติเกี่ยวกับที่มาและความจำเป็นของการมีรัฐและการปกครอง ซึ่งประชาชนเป็นผู้กำหนดและใช้ประโยชน์จากรัฐ

๒. **เป้าหมายของรัฐ** เป็นมิติเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการมีรัฐและการปกครอง ซึ่งมุ่งคุ้มครองรักษาประโยชน์และการสร้างความสุขสมบูรณ์สูงสุดให้แก่ประชาชนทั่วไป

๓. **อำนาจแห่งรัฐ** เป็นมิติเกี่ยวกับอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดแห่งรัฐและการปกครองนั้นเป็นอำนาจที่อาศัยรากฐานจากความยินยอมของประชาชน และประชาชนเป็นเจ้าของที่แท้จริง

๔. **ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน** เป็นมิติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนและอำนาจสูงสุดของประชาชนในการควบคุมเหนือรัฐบาล

๕. **การสร้างเครื่องมือกลไกในการบรรลุเป้าหมายสูงสุดแห่งรัฐ** เป็นมิติเกี่ยวกับการสร้างและใช้กฎหมาย นโยบาย องค์กรอำนาจของรัฐ และมาตรการทางการปกครองเป็นเครื่องมือกลไกในการสร้างกิจกรรมทางการปกครองของรัฐ เพื่อนำรัฐและประโยชน์ของประชาชนไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดในบั้นปลาย

๖. **การจัดระเบียบและแบ่งภาระหน้าที่ระหว่างองค์กรสถาบันทางการปกครองของรัฐ** เป็นมิติเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างและการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ที่แตกต่าง และการตรวจสอบถ่วงดุลกันระหว่างสถาบันหลักในการผลิต และจัดสรรสินค้า บริการ ความสมบูรณ์พูนสุข ให้แก่รัฐและประชาชน อาทิ สถาบันนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

๗. **การดำเนินกิจกรรมสำคัญทางการปกครองของรัฐ** เป็นมิติเกี่ยวกับการสร้างกิจกรรมพื้นฐานทางการปกครองของรัฐ อาทิ การให้การศึกษาแก่ประชาชน การจัดหางาน การให้ความสมบูรณ์ทางวัตถุ การจัดสรรที่ทำกิน การปกป้องคุ้มครองประชาชน การส่งเสริมคุณธรรมของประชาชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยอิสระของประชาชน และการเคารพอำนาจอธิปไตยของปวงชน

๘. **การกำหนดคุณค่านิยมทางการปกครองของรัฐ** เป็นมิติเกี่ยวกับการแสวงหาและกำหนดมาตรฐานของคุณค่านิยมทางการปกครองให้แก่รัฐ อาทิ คุณค่านิยมเกี่ยวกับความยุติธรรม การประกันและคุ้มครองความเสมอภาค ความปลอดภัย ความสงบสุขของประชาชน การธำรงรักษาทรัพย์สินและเสรีภาพของประชาชน การสร้างความเจริญรุ่งเรืองแก่รัฐ การลดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย และการรักษาอำนาจรัฐให้มั่นคง

ตามความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีสัญญาประชาคมเรื่องการดำรงอยู่จริงและมีมาแต่ดั้งเดิมเกี่ยวกับภาวะธรรมชาติ (state of nature) และสิทธิโดยธรรมชาติ (natural right) ของมนุษย์นั้น ได้มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการยอมรับและยกย่องอำนาจสูงสุดทางการเมืองการปกครองของประชาชน คือ หลักการที่ถือว่า **อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน** (popular sovereignty) นั่นเอง ซึ่งส่งผลให้อาณัติประชาชนอยู่เหนือผู้ปกครองด้วย กล่าวคือ จอห์น ล็อก ถือว่ารัฐสัญญาประชาคมเกิดจากการที่**มนุษย์ตกลงกันว่าจะรักษาสิทธิตามธรรมชาติของตนไว้ด้วยการก่อตั้งรัฐบาลเป็นผู้ปกครองที่มีอำนาจจำกัด** ในขณะที่รุสโซ ถือว่ารัฐสัญญาประชาคมเกิดจากการที่**มนุษย์ได้แสดงเจตนารมณ์ทั่วไป** (general will) **มอบสิทธิตามธรรมชาติของตนให้แก่ชุมชน โดยที่อำนาจนั้นยังอยู่ที่ชุมชนไม่ใช่อยู่ที่รัฐบาล**

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับภาวะธรรมชาติของล้อคกับรุสโซ จะแตกต่างกันคือ ล็อกเชื่อว่าเป็นสภาวะที่ดี และรุสโซเชื่อว่าเป็นสภาวะที่วุ่นวายก็ตาม แต่ทั้งสองก็มีความเชื่อในเรื่องสิทธิตามธรรมชาติที่สอดคล้องกันคือ เป็นสิ่งที่มนุษย์และชุมชนเท่านั้นที่เป็นเจ้าของ และต้องยึดโยงอยู่กับมนุษย์และชุมชนตลอดไป กล่าวอีกนัยก็คือมนุษย์และชุมชนเป็นทั้งเจ้าของ ครอบครอง ใช้ และรักษาสิทธิดังกล่าว โดยไม่ถือว่าการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นนั้นจะเป็นการถ่ายโอนหรือส่งมอบสิทธิที่มีอยู่นั้นไปให้ผู้ปกครองด้วย ส่วนผู้ปกครองนั้นจะมีก็แต่เพียงหน้าที่ในการคุ้มครองรักษาและส่งเสริมสิทธิของประชาชนและชุมชนนั้นไว้ให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน และโดยที่ประชาชนมิได้มอบสิทธิให้แก่ผู้ปกครองนี้เอง ทำให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิที่มีอยู่นั้นเปลี่ยนแปลงและถอดถอนผู้ปกครองได้เสมอ หากไม่สามารถทำหน้าที่ตามที่ประชาชนกำหนดและคาดหมายได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้ปกครองของรัฐสัญญาประชาคม จึงถูกจำกัดอำนาจต้องรับผิดชอบต่อประชาชน ต้องยึดถือเอาเจตนารมณ์ตามสัญญาประชาคมของประชาชนเป็นความสูงสุดและไม่อาจละเมิดได้ ตลอดจนการอยู่ภายใต้การกำกับตามอาณัติของประชาชน ซึ่งประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงและถอดถอนได้ในที่สุด ขณะที่ในทางกลับกัน **ประชาชนของรัฐสัญญาประชาคม ก็ต้องเป็นประชาชนที่มีความหวงแหนในสิทธิตามธรรมชาติของตนและชุมชน รวมทั้งการมีความตื่นตัวอย่างสูงต่อการเข้าร่วมภาระหน้าที่ในการกำกับดูแล ประเมินและควบคุมตรวจสอบการทำหน้าที่ ตลอดจนการคัดค้าน ทักท้วง และถอดถอนรัฐบาลอย่างกระตือรือร้นและมีประสิทธิภาพสูงด้วยเช่นเดียวกัน**

๓. ลัทธิประชาธิปไตยกับระบอบการจัดการดุลยภาพระหว่างประโยชน์ปัจเจก-เอกชนกับประโยชน์สาธารณชน

ค่านิยมของลัทธิการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะพิจารณาตามแนวคิดเสรีนิยม (liberalism) แนวคิดปัจเจกชนนิยม (individualism) แนวคิดพหุนิยม (pluralism) หรือแนวคิดประโยชน์นิยม (utilitarianism) ก็ตาม ต่างก็มีค่านิยมสำคัญร่วมกันในสองประการด้วยกัน **(๑) การยึดเอาประโยชน์ประชาชนเป็นศูนย์กลาง** ไม่ว่าประชาชนในฐานะที่เป็น**ปัจเจกชน** หรือที่เป็น**สาธารณชน**ก็ตาม **(๒) การจำกัดอำนาจรัฐ** ไม่ว่าจะเป็น**อำนาจของรัฐบาล**หรือ**อำนาจขององค์กรรัฐอื่นใด**ก็ตาม

เสรีนิยม ตามค่านิยมดั้งเดิมในต้นศตวรรษที่ ๑๙ นั้น ให้คุณค่ากับเสรีภาพของบุคคลอย่างสุดโต่ง (extreme) จนถึงขั้นที่ไม่ยอมรับแม้กระทั่งสิ่งที่เรียกว่าความช่วยเหลือในรูปแบบใด ๆ ของรัฐ เพราะถือว่าเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากอิทธิพลของความคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติและกฎธรรมชาติแบบดั้งเดิม แต่สำหรับเสรีนิยมใหม่ (neo–liberalism) แล้ว ถือว่าสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้น ควรได้รับความเคารพบนพื้นฐานของหลักเหตุผลที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันได้ของส่วนรวม ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเสรีภาพของตนอย่างเต็มที่ในการสร้างความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ไปในหนทางที่มีความก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยไม่ต้องมีอุปสรรคขัดขวางใด ๆ จากรัฐ ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงควรยุ่งเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้น้อยที่สุด หากจะมีก็ควรอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเท่านั้น

หัวใจสำคัญของเสรีนิยม จึงอยู่ที่ความเชื่อพื้นฐานเรื่องความสามารถ ความมีเหตุผล ความใฝ่ดี ภาระความรับผิดชอบ และความสำคัญของภาคประชาชนเป็นหลัก ในการที่จะเป็นผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าให้แก่สังคมส่วนร่วม โดยที่ไม่ได้คาดหวังหรือพึ่งพาคุณูปการเหล่านั้นจากรัฐ หรืออำนาจรัฐแต่อย่างใด

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ**ภาระในการกำหนดชะตากรรมของประชาชนและสังคมนั้น ประชาชนเป็นผู้กำหนดเอง** ไม่ใช่รัฐเป็นผู้กำหนด

ปัจเจกชนนิยม พื้นฐานดั้งเดิมของค่านิยมแนวนี้ คือ การให้คุณค่ากับการเคารพสิทธิในร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สินและความคิดของบุคคล ซึ่งเป็นการผสมผสานจากแหล่งความคิดหลายสำนัก ทั้ง Adam Smith, Karl Marx, Charles Darwin และ Herbert Spencer[๓] โดยที่ในความหลากหลายดังกล่าวนั้น นอกจากมุ่งจำกัดอำนาจรัฐแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการขยายขอบเขตในการเคารพสิทธิเสรีภาพประชาชนในมิติต่าง ๆ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา การเมือง รวมทั้งร่างกาย ความคิด และชีวิตจิตใจของคนด้วย

หัวใจสำคัญของปัจเจกชนนิยม จึงอยู่ที่การให้คุณค่าพื้นฐานเกี่ยวกับการรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในขอบเขตต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งที่เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ในตัวมนุษย์ เช่น ร่างกาย ชีวิต และความคิด และสิ่งที่อยู่ภายนอก เช่น ทรัพย์สินในทางเศรษฐกิจด้วย นัยสำคัญของค่านิยมดังกล่าว ก็คือ**การให้ความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคคล การพึ่งพาและรับผิดชอบตนเองของบุคคล** และที่สำคัญก็คือการที่บุคคลต้องพัฒนาศักยภาพและความสามารถให้สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป อย่างไม่หยุดยั้งด้วย

พหุนิยม ค่านิยมพื้นฐานของกลุ่มความคิดนี้ นอกจากพยายามยกย่องให้ความสำคัญกับกลุ่มย่อยที่หลากหลายในสังคมแล้ว ยังปฏิเสธบทบาทอำนาจและสถานภาพของรัฐด้วย ซึ่งการยกย่องความสำคัญของกลุ่มย่อยในฐานะที่เป็นปัจเจก–เอกชนนั้น ได้ให้คุณค่าสูงถึงขั้นของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐร่วมกันกับรัฐบาลด้วย ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการจำกัดอำนาจรัฐเท่านั้น แต่ยังต้องการลดอำนาจของรัฐบาลลงด้วย

หัวใจสำคัญของพหุนิยม อยู่ที่การให้คุณค่ากับกลุ่มย่อยของปัจเจก–เอกชน และการยกย่องการเข้าใช้อำนาจรัฐโดยตรง แทนที่องค์กรของรัฐด้วย ซึ่งนัยสำคัญของค่านิยมดังกล่าวก็คือ การส่งเสริมการรวมตัวเป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการหรือ**การจัดตั้งองค์กรสถาบัน** (institutionalization) **ในภาคประชาชน**รูปแบบต่าง ๆ โดยที่เน้น**ความหลากหลายกระจายตัว**ให้ครอบคลุมความเป็นตัวแทนผลประโยชน์อย่างกว้างขวางเพื่อไม่ให้เกิดการรวมศูนย์อำนาจและการกระจุกตัวของความมั่งคั่ง หรือการสร้างอิทธิพลครอบงำของกลุ่มผูกขาด อันจะก่อให้เกิดอุปสรรคในการเจรจาต่อรองและการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่างกลุ่มด้วยกันเองและกลุ่มกับรัฐด้วย

ประโยชน์นิยม กลุ่มความคิดนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่ามนุษย์ย่อมมีความต้องการผลประโยชน์ทางวัตถุ (economic) ความสุข (hedonistic) และการสนองความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (benefit) **การสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่คนจำนวนมากที่สุด** (The greatest happiness of the greatest number) **จึงถือเป็นเป้าหมายที่มีคุณค่าสูงสุดของสังคม** ดังนั้น สิทธิเสรีภาพของประชาชนทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่มนุษย์จะใช้รักษาผลประโยชน์ของตน โดยที่รัฐไม่ควรเข้ามาแทรกแซง ทั้งนี้ เพราะเชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผลและสามารถใช้เหตุผลนั้นในการสนองผลประโยชน์ส่วนตนได้พร้อม ๆ กันไปกับการแก้ไขข้อพิพาทขัดแย้งระหว่างกัน อันเป็นการคุ้มครองรักษาสวัสดิการของสังคมส่วนรวมได้ด้วย

หัวใจสำคัญของประโยชน์นิยม จึงอยู่ที่การเคารพในหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันของบุคคล (equalitarianism) ในการแสวงหาผลประโยชน์ตามความต้องการบนพื้นฐานของความมีเหตุผลการยึดถือเอาประโยชน์มากที่สุดของคนจำนวนมากที่สุดเป็นศูนย์กลางนั้น นับเป็นการเปิดโอกาสในการแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งการสนองตอบผลประโยชน์อย่างไม่จำกัดหรือปิดกั้นขัดขวางโดยอุปสรรคของอำนาจรัฐ การเปิดกว้างอย่างอิสระเสรี ความเสมอภาคเท่าเทียมและเหตุผลของบุคคลจะนำไปสู่การจัดระเบียบในการจัดสรรปันส่วนให้ประชาชนคนส่วนใหญ่สามารถบรรลุถึงผลประโยชน์ความต้องการได้ตามที่ใจปรารถนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุดได้ในที่สุด ซึ่งนัยสำคัญของค่านิยมดังกล่าวอยู่ที่**ประชาชนต้องเป็นฝ่ายริเริ่ม แสดงออก รวบรวม เรียกร้องและเคลื่อนไหวด้วยตนเองอย่างมีทางเลือก มีอิสระเสรีและเสมอภาคเท่าเทียม ต้องมีการเจรจาต่อรองและใช้หลักเหตุผลในการประนีประนอมเพื่อประสานประโยชน์ที่เป็นธรรมและขจัดข้อพิพาทขัดแย้งไปพร้อม ๆ กันได้ด้วย** โดยไม่ปล่อยให้รัฐชี้นำ กำหนดหรือตัดสินใจตลอดจนการยัดเยียดผลประโยชน์และ

---

*[๓] โปรดดูรายละเอียดประกอบใน จรูญ สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์ฉบับพิศดารแนวทฤษฎีและประยุกต์** (กรุงเทพ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘) หน้า ๑๐-๑๔.*

ความต้องการซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความต้องการขององค์กรอำนาจรัฐเป็นพื้นฐานแทนที่ประชาชนจะเป็นฝ่ายกำหนดหรือเลือกได้ด้วยตัวเอง

ลัทธิประชาธิปไตย ซึ่งถือเอาประโยชน์ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการจำกัดอำนาจรัฐด้วยนั้น ไม่ว่าในส่วนของแนวคิดเสรีนิยม ปัจเจกชนนิยม พหุนิยม หรือประโยชน์นิยม ล้วนมีจุดยืนร่วมกันในค่านิยมเกี่ยวกับการจัดการดุลยภาพระหว่างประโยชน์ประชาชนและประโยชน์สาธารณชนทั้งสิ้น ที่สำคัญคือแนวคิดดังกล่าวได้ตอกย้ำถึงคุณค่าที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับความสำคัญของประชาชนในมิติต่าง ๆ และถือว่ามีความหมายสำคัญต่อการสร้างสำนึกทางการเมืองของประชาชนเองด้วย ดังนั้น หากได้นำเอาหัวใจสำคัญของแนวคิดดังกล่าวมาประมวลเข้าด้วยกันแล้ว กล่าวได้ว่า ในลัทธิการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น แท้ที่จริงแล้ว ก็คือ การเมืองของภาคประชาชนนั่นเอง เช่น การให้คุณค่าเกี่ยวกับภาระความรับผิดชอบใน**การกำหนดชะตากรรมตนเองของประชาชนตามแนวคิดเสรีนิยม** การให้คุณค่าเกี่ยวกับภาระความรับผิดชอบใน**การพัฒนาศักยภาพความสามารถของประชาชนให้สูงเพิ่มยิ่งขึ้นตามแนวคิดปัจเจกชนนิยม** การให้คุณค่าเกี่ยวกับภาระความรับผิดชอบใน**การจัดตั้งกลุ่มองค์กรสถาบันเพื่อเจรจาต่อรองถ่วงดุลและการเข้าร่วมใช้อำนาจรัฐของประชาชนตามแนวคิดพหุนิยม** หรือการให้คุณค่าเกี่ยวกับภาระความรับผิดชอบใน**การแสวงหาโอกาสและทางเลือกเกี่ยวกับผลประโยชน์และความต้องการของประชาชนอย่างอิสระด้วยตนเองแทนการถูกกำกับชี้นำจากรัฐหรือองค์กรอื่นตามแนวคิดประโยชน์นิยม** เป็นต้น

ลัทธิการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น แท้ที่จริงแล้ว ก็คือ การเมืองของภาคประชาชนนั่นเอง

๔. รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนกับนวัตกรรมการถ่วงคานอำนาจและฟันเฟืองขับเคลื่อนสิทธิเสรีภาพประชาชน

รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นทั้งกติกาสูงสุด (supreme law) และระเบียบพื้นฐานทางการปกครอง (fundamental law) ด้วยนั้น ถือเป็นนวัตกรรมทางการเมืองที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างการยอมรับร่วมกันระหว่างฝ่ายผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง โดยเฉพาะการกำหนดความสัมพันธ์ทางอำนาจภายใต้เงื่อนไขที่ประชาชนยอมให้มีผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่มีความชอบธรรมได้

หน้าที่สำคัญของรัฐธรรมนูญ คือ **การสร้างวิวัฒนาการทางการปกครอง**ให้เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขที่สำคัญคือ การบัญญัติเนื้อหาสาระที่เป็นการปฏิรูปหรือเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เคลื่อนไปในทิศทางที่ก้าวหน้าคือเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นกับการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องมีเสถียรภาพด้วย ทั้งนี้ เพราะหากรัฐธรรมนูญที่มีเนื้อหาดีแต่นำไปปฏิบัติไม่ได้ หรือไม่มีเสถียรภาพพอนั้น ในที่สุดก็ไม่สามารถทำหน้าที่พื้นฐานในการสร้างวิวัฒนาการทางการปกครองได้

การสร้างวิวัฒนาการทางการปกครองโดยอาศัยรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือ ตามหลักรัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism) จึงถือว่าเป็นอารยธรรมทางการเมืองอย่างหนึ่งที่แสดงว่า สังคมมีความเห็นพ้อง เคารพกติกา ซึ่งเป็นการยอมรับหลักการปกครองโดยกฎหมาย (rule of law) แทนการใช้กำลังอำนาจ ในทางตรงกันข้ามการคุกคามการสร้างอุปสรรคขัดขวางหรือสร้างความสั่นคลอนต่อเสถียรภาพของการใช้รัฐธรรมนูญให้มีความล่าช้าไร้ประสิทธิภาพและไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ แม้ไม่ถึงกับการยกเลิกหรือฉีกรัฐธรรมนูญทิ้งไป ก็ถือว่าเป็นความล้มเหลวในการใช้รัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน และยังเป็นการสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ยังไม่พร้อมพอที่จะใช้รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือในการสร้างวิวัฒนาการทางการปกครองอีกด้วย

ในอดีตที่ผ่านมา สังคมไทยถือว่าขาดโอกาสในการสร้างวิวัฒนาการทางการปกครองโดยอาศัยกติกาของรัฐธรรมนูญ เพราะไม่มีทั้งรัฐธรรมนูญที่มีเนื้อหาดี และการปฏิบัติที่มีเสถียรภาพ รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนซึ่งถือว่ามีเนื้อหาที่ดีนั้น นับได้ว่าเราได้ถูกทดสอบถึงความพร้อมไปถึงครึ่งทางแล้ว ส่วนที่เหลืออีกครึ่งทางคือการสร้างเสถียรภาพของรัฐธรรมนูญในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์นั้น ถือเป็นภาระและความรับผิดชอบร่วมกันอันสำคัญยิ่งของประชาชน

เหตุผลสำคัญที่ถือว่าเป็นภาระความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนนั้น ก็เพราะว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ นั้น ได้สะท้อนเจตนารมณ์อย่างชัดเจนใน**การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบก้าวหน้า โดยเฉพาะการสร้างรากฐานทางการเมืองภาคประชาชน** กล่าวคือ นอกจากจะมีจุดเน้นในการจำกัดและควบคุมตรวจสอบอำนาจรัฐอย่างเข้มงวดแล้ว ยังเพิ่มจุดเน้นใหม่ในการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและอำนาจของภาคประชาชนอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้นถึงระดับที่เรียกได้ว่า**เป็นการเข้าถึงและใช้อำนาจรัฐ**ในลักษณะที่เป็น**ประชาธิปไตยทางตรง** (direct democracy) และ**การเข้ามีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง** (strong participation) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของประชาชนเป็นสำคัญ กล่าวอีกนัยก็คือ **รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ สร้างขึ้นมาเพื่อมุ่งให้ประชาชนเป็นผู้ใช้**นั่นเอง ดังนั้น หากจะคาดหมายถึงความสำเร็จในการปฏิรูปการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ต้องคาดหมายจากระดับความตื่นตัวและระดับความสามารถในการใช้รัฐธรรมนูญของประชาชนนั่นเอง

ในการเข้าถึงและใช้อำนาจรัฐของประชาชนในรูปของประชาธิปไตยทางตรง และการเข้ามีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง**ถึงขั้นที่อาจเรียกได้ว่าเป็นประชาชนผู้มีอำนาจ** (powerful people) นั้น ได้ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญหลายมาตราด้วยกัน[๔] เช่น ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิอำนาจประชาชนในบทบาทของการออกกฎหมายตามมาตรา ๑๗๐ และมาตรา ๒๘๗ ซึ่งกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา และเสนอออกข้อบัญญัติท้องถิ่นต่อประธานสภาท้องถิ่น บทบาทของการรับข้อมูลข่าวสาร คำชี้แจงเหตุผลและการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมของรัฐจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ บทบาทของการจัดตั้งองค์กรทางการเมืองในการแข่งขันเข้าสู่อำนาจตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตยตามมาตรา ๔๗ บทบาทของการแสดงออกถึงผลประโยชน์ความต้องการของตนในรูปของการชุมนุมตามมาตรา ๔๔ บทบาทของการแสดงความเห็นทางสาธารณะผ่านทางสื่อสารมวลชนตามมาตรา ๓๙ บทบาทของการบริหารจัดการประโยชน์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมสาธารณะทั้งในระดับท้องถิ่น ชุมชน และระดับชาติตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๒๙๐ บทบาทของการควบคุม ตรวจสอบ ร้องเรียน และถอดถอนหน่วยงานเจ้าหน้าที่ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติตามมาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๗๐ มาตรา ๒๘๖ และมาตรา ๓๐๔ รวมตลอดทั้งบทบาทในการเป็นตัวแทนภาคประชาชน เพื่อคุ้มครองดูแลสิทธิ ผลประโยชน์ทั้งของประชาชนและประเทศชาติด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๙ มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๙๙ ซึ่งกำหนดให้จัดตั้งองค์กรตัวแทนผู้บริโภค การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าร่วมกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมืองและการวางแผนสาธารณะ การแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดเพื่อเรียกร้องการกระจายอำนาจและการตัดสินใจในกิจการท้องถิ่น การร่วมสงวนรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น การให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมต่อคณะรัฐมนตรี การออกเสียงประชามติ รวมตลอดทั้งการคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ ในรูปขององค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฯลฯ เป็นต้น

---

[๔] *โปรดดูรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐*

จากหลักฐานข้างต้น จะเห็นได้ว่าความเป็นนวัตกรรมในการห้ามล้ออำนาจรัฐและการเป็นฟันเฟืองสำคัญของการขับเคลื่อนสิทธิอำนาจประชาชนของรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ นั้น นัยสำคัญของมันก็คือ การที่เราได้ทำ**การปฏิรูปการเมืองในเงื่อนไขของการลดบทบาทความสำคัญของอำนาจรัฐลงและเพิ่มบทบาทความสำคัญในสิทธิอำนาจของประชาชนมากขึ้น** หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ **การอาศัยรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือในการสร้างวิวัฒนาการทางการปกครอง**นั่นเอง แต่สิ่งสำคัญเหนือสิ่งใดอยู่ที่ความตระหนักของประชาชนถึงความสำคัญของบทบาทและสิทธิอำนาจที่เพิ่มมากขึ้นนั้นว่าจะทำหรือใช้ในทางปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้อย่างไร จะต้องเตรียมความพร้อม เรียนรู้ เข้าใจใช้ประโยชน์ ตื่นตัว และเปลี่ยนแปลงทัศนะและท่าทีของตนอย่างไร ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และวิธีการดำเนินบทบาททางการเมืองตามแนวทางและข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญใหม่ ควรดำเนินไปอย่างไรจึงจะ**ไม่ตกเป็นเหยื่อหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำลายรัฐธรรมนูญของฝักฝ่ายทางการเมือง** การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนก่อนหลังอย่างไร การจัดกระบวน องค์กร ระบบ เครื่องมือที่จำเป็นอย่างไร เครือข่าย พันธมิตร ขบวนการและการปฏิสัมพันธ์ การจัดสรรบทบาทการแบ่งหน้าที่กันทำระหว่างกันอย่างไร การกำหนดทิศทางและการสั่งสมประสบการณ์ใหม่ที่ต้องอาศัยเงื่อนเวลาที่เพียงพอและเหมาะสม รวมตลอดทั้งการทบทวน การฝึกฝน ทั้งบทเรียนเก่าและใหม่ด้วยวุฒิภาวะทางอารมณ์และจิตใจที่อดทนอดกลั้นและสุขุมรอบคอบอย่างเพียงพออีกด้วย

รัฐธรรมนูญที่ดีนั้น ไม่สามารถสร้างวิวัฒนาการทางการปกครองได้เลย หากไม่ได้นำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับยุทธศาสตร์สำคัญของภาคประชาชนที่ควรแสดงออกต่อท่าทีของการใช้รัฐธรรมนูญหรือการนำรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันไปปฏิบัตินั้น สิ่งที่ถือว่ามีลำดับความสำคัญเร่งด่วนสูงสุดในขณะนี้ก็คือการแสดงท่าทีใน**การคุ้มครองรักษาเสถียรภาพของรัฐธรรมนูญ**นั่นเอง เนื่องจากปมปัญหาในเชิงปรัชญาของรัฐธรรมนูญนั้น ไม่เพียงแต่การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้น แต่สิ่งที่ยากยิ่งกว่านั้นก็คือ การรักษาและใช้รัฐธรรมนูญที่ดีนั้นให้บรรลุผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเสถียรภาพด้วย ทั้งนี้ เพราะ**รัฐธรรมนูญที่ดีนั้น ไม่สามารถสร้างวิวัฒนาการทางการปกครองได้เลย หากไม่ได้นำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ**

๕. ธรรมาภิบาลกับมาตรฐานใหม่ของกระบวนมาตรการบริหารทางอำนาจและผลประโยชน์ที่ประชาชนเป็นทั้งตัวตั้งและผลลัพธ์

ระบบธรรมาภิบาล (good governance) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้งด้านการเมือง การปกครอง และการบริหาร โดยครอบคลุมทั้งในภาครัฐ การเมือง ธุรกิจเอกชน และประชาชนด้วยนั้น แม้จะมีพื้นฐานที่มาจากผลสืบเนื่องของปัญหาความล้มเหลวผุกร่อนในภาคของการบริหารกิจการสาธารณะเป็นหลักก็ตาม แต่ก็เป็นปัญหาที่กระทบถึงประชาชนโดยส่วนรวม ประกอบกับเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ (transitional period) ในการยักย้ายถ่ายเทบทบาทระหว่างภาครัฐกับเอกชน ซึ่งเกิดขึ้นในท่ามกลางบรรยากาศของการเผชิญหน้าทั้งกับปัญหาวิกฤตและความพยายามในการสร้างมิติใหม่ของการปฏิรูปอย่างรอบด้าน ทั้งทางการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การศึกษา ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรมด้วยนั้น ระบบธรรมาภิบาลจึงเป็นทั้งทางออกและทางเลือกใหม่ที่สนองตอบได้ทั้งในกรอบของความล้มเหลวในวิกฤตปัญหาและความคาดหวังในการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของการปฏิรูปและการพัฒนาในทางที่ก้าวหน้าด้วย

หลักการสำคัญทั้ง ๖ ประการของระบบธรรมาภิบาล[๕] คือ (๑) หลักนิติธรรม (๒) หลักคุณธรรม (๓) หลักความโปร่งใส (๔) หลักความมีส่วนร่วม (๕) หลักความรับผิดชอบ และ (๖) หลักความคุ้มค่านั้น หากได้มีการนำไปใช้ในทางปฏิบัติตามกรอบของหลักการดังกล่าวอย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยที่มีการควบคุมตรวจสอบและประเมินวัดผลอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว น่าจะกล่าวได้ว่า**เป็นลูกตุ้มพัฒนาที่มีพลังอย่างไพศาล**ในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงก้าวสำคัญของสังคมไทยในปัจจุบัน

---

[๕] *โปรดดูระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒*

ผลลัพธ์สำคัญที่น่าจะคาดหมายได้จากระบบธรรมาภิบาล คือ ผลที่เกิดขึ้นในส่วนของกระบวนมาตรการ (measure processing) มากกว่าการมีผลต่อโครงสร้าง (structure) ของระบบสังคม การเมือง กล่าวคือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อกระบวนการที่ว่านั้นก็คือ **ผลต่อการยกระดับมาตรฐานใหม่ของกระบวนมาตรการบริหารทางอำนาจและผลประโยชน์ที่ใช้ประชาชนเป็นทั้งตัวตั้งและผลลัพธ์**นั่นเอง โดยเฉพาะต่อกระบวนการทางอำนาจและผลประโยชน์ในระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ การเมือง เอกชน และประชาชนนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องผ่านการมีส่วนร่วมหรือการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างเข้มข้นระหว่างภาคีที่หลากหลาย ผ่านขั้นตอนที่มีความซับซ้อนเข้มงวดของกติกา รวมตลอดทั้งการผ่านเกณฑ์กำหนดตามมาตรฐานของมาตรการและเครื่องชี้วัดที่เปิดเผยและมีการถ่วงดุลตรวจสอบร่วมกันได้จากทุกฝ่ายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ภายใต้เงื่อนไขของหลักการทั้ง ๖ ประการดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น

กระบวนมาตรการบริหารทางอำนาจและผลประโยชน์ที่ใช้ประชาชนเป็นทั้งตัวตั้งและผลลัพธ์ภายใต้เงื่อนไขของระบบธรรมาภิบาลนั้น กำลังจะถูกพัฒนาให้เป็นทั้งค่านิยม วัฒนธรรม และกติกาใหม่ของระบบสังคมการเมืองในรูปของโครงสร้างส่วนบน (super structure) ต่อไป ไม่ว่าในรูปของระเบียบ กฎหมาย หรือแผนชาติ คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ก็ตาม ซึ่งจะถูกใช้สำหรับเป็นบรรทัดฐานสำคัญของกระบวนการใช้อำนาจและการจัดสรรประโยชน์ท่ามกลางฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในภาคการเมือง การบริหารเอกชนและประชาชน ซึ่งเป็นที่คาดหมายได้ว่าจะส่งผลกระทบที่ต่อเนื่องในระยะยาวและกว้างไกลต่อการเติบโตของพลังอำนาจในภาคส่วนของเอกชนและประชาชนเป็นอย่างมาก

สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักสำหรับภาคเอกชนและประชาชนในขณะนี้ก็คือ การกำหนดยุทธศาสตร์ของภาคเอกชน และประชาชนในการที่จะ**ยกระดับความสำคัญในบทบาทของตน** ในการที่จะเป็นตัวแปรนำทำการขับเคลื่อนระบบธรรมาภิบาลให้มีความก้าวหน้าและแปลงให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่**ประชาชนได้**โดยเฉพาะการเจาะเข้าไปอยู่ในศูนย์กลางและเป็นแถวหน้าในการขับเคลื่อนที่แท้จริงได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผลของการใช้หลักการของระบบธรรมาภิบาลนั้น ได้เกิดประโยชน์สูงสุด และที่สำคัญคือ**ผลลัพธ์สุดท้ายที่ตกถึงมือประชาชนอย่างแท้จริงได้ด้วย** ไม่ใช่เป็น**การพัฒนาหรือการปฏิรูปเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองผลประโยชน์ให้แก่หน่วยงานของภาครัฐด้วยกันเอง** เหมือนกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ใช้กันมาในอดีต

๖. ประชาสังคมกับการปักปันพรมแดนอำนาจใหม่ของการเมืองภาคประชาชนนอกกลไกการเมืองกระแสหลัก

ประชาสังคม (civil society) ถือเป็นการปักปันพรมแดนใหม่ของอาณาบริเวณอำนาจการเมืองในภาคประชาชน ซึ่งแยกตัวออกมาจากอาณาบริเวณของอำนาจการเมืองในกลไกการเมืองกระแสหลัก ภายใต้พรมแดนของประชาสังคม ซึ่งประกอบด้วย**หน่วยย่อยขององค์กรประชาชนหลากหลายรูปแบบ**ทั้งในรูปของกลุ่ม ชุมชน ประชาคม ภาคี เครือข่าย ขบวนการ สมัชชา สมาพันธ์ สหพันธ์ เวทีสาธารณะ สภาชาวบ้าน หรือเวทีชาวบ้านนั้นได้มีการขับเคลื่อนด้วย**รูปแบบของกิจกรรมสาธารณะที่หลากหลาย**พร้อมกันไปด้วยเช่นกัน อาทิ กิจกรรมทางภูมิปัญญา สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การบริหารจัดการ รวมทั้งกิจกรรมทางการเมืองด้วย

นอกเหนือจากองค์กรประชาชนและกิจกรรมสาธารณะของภาคประชาชนในประชาสังคมแล้ว สิ่งสำคัญอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของการเมืองภาคประชาชนที่ถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการผลิตซ้ำ (reproduction) เพื่อสืบสานและขยายเครือข่ายอาณาบริเวณทางอำนาจของการเมืองภาคประชาชนให้มีความต่อเนื่องอย่างยั่งยืนในเชิงคุณภาพต่อไปได้นั้น ก็คือการเคลื่อนไหวและการก่อตั้งรากรากของสิ่งที่เรียกว่า **ขบวนการวิถีประชา**[๖] (civic movement) ซึ่งถือว่าเป็นเบ้าหลอมใหญ่อันสำคัญยิ่งในการปลุกกระตุ้น**กระแสสำนึกใหม่ของการเมืองภาคประชาชน** (civic mind) อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาไปสู่**วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมือง** (civic culture) ต่อไปในอนาคตระยะยาว

---

[๖] *โปรดดู ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชารัฐกับการเปลี่ยนแปลง (กรุงเทพ : สุขุมและบุตร, 2541) หน้า 153-164.*

นัยสำคัญของประชาสังคมที่ถือว่าเป็นคุณูปการอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการเมืองภาคประชาชนก็คือ การมีตำแหน่งแห่งที่ (position) หรือการมีที่ยืนใหม่ในอาณาบริเวณที่เป็นพรมแดนการเมืองของภาคประชาชนเอง ซึ่งนอกจากการได้รับการยอมรับและสนองตอบของรัฐเพิ่มขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในรูปของการสนับสนุนในส่วนของโครงสร้างบริการพื้นฐาน (infra structure) เช่น การส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรและกิจกรรมสาธารณะของภาคประชาชนแล้ว ยังได้ขยายผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงในส่วนของโครงสร้างบน (super structure) อื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น การผลักดันในส่วนของนโยบายและแผนระดับชาติ งบประมาณแผ่นดินและการออกกฎหมายใหม่ ๆ มารองรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรประชาชนมากขึ้นตามลำดับ สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือ ภาคประชาชนเริ่มมีความมั่นใจในบทบาทของตนเอง มีการฝึกฝนเรียนรู้ประสบการณ์ทางสาธารณะ (public skill) เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการได้สัมผัสกับความสำเร็จก้าวใหม่ในระดับสูงสุดของความเป็นประชาชน (people achievement) ก็คือ **การที่ภาคประชาชนรู้สึกและเชื่อมั่นว่าพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้น** (self responsibility) ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นก้าวสำคัญในการสร้างรอยประทับของประวัติศาสตร์ใหม่ที่เรียกว่า **สำนึกใหม่แห่งการปลดปล่อยและแยกตัวออกเป็นอิสระจากรัฐ** (dependence mind) สร้างแรงขับดันใหม่ในการมุ่งพึ่งพาตัวเอง และช่วยเหลือกันเองก่อนที่จะคิดพึ่งรัฐ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นก้าวสำคัญของ **การพัฒนาระบบการปกครองตนเอง** (self government) ในอนาคตระยะยาวต่อไป และผลพลอยได้ที่สำคัญคือ**การลดน้อยถอยลงของบทบาทอำนาจรัฐ** (less government) นั่นเอง

๗. วัฒนธรรมพลเมืองกับเบ้าหลอมจิตวิญญาณผู้กระทำทางการเมืองของภาคประชาชน

วัฒนธรรมพลเมือง (civic culture) ถือเป็นรากฐานวัฒนธรรมทางการเมืองที่สำคัญของการเมืองภาคประชาชน เนื่องจากเป็นวัฒนธรรมที่เน้นการเข้ามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและเข้มแข็ง (active & strong participation) มีเหตุผล (rational base) และมีความคาดหวังถึงผลกระทบทางการเมืองที่จะเกิดขึ้น (political efficacy) ตามมาด้วย

วัฒนธรรมพลเมืองนั้น ผูกพันกับคุณสมบัติหรือลักษณะพิเศษเฉพาะของประชาชนด้วย คือการมีคุณสมบัติที่เรียกว่าความสามารถของผู้อยู่ใต้ปกครอง (subject competence) และความสามารถของพลเมือง (citizen competence) เมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความสำคัญนั้นอยู่ที่ภาคประชาชนและต้องเป็นประชาชนที่มีความสามารถด้วย ดังนั้น การฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ทางการเมือง จึงถือว่ามีความจำเป็นขณะเดียวกันในส่วนของสภาพแวดล้อมทางการเมืองเอง ระบบการเมืองก็ต้องมีการสร้างกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง (political socialization) ด้วย

การฝึกฝนทักษะและประสบการณ์ทางการเมืองให้เป็นผู้ใต้ปกครองและพลเมืองที่มีความสามารถนั้นต้องเริ่มจากการสร้างสำนึกพื้นฐานเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ (public mind) มีความสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับข่าวสารกิจการบ้านเมืองทั้งใกล้และไกลตัว (well–informed) มีความตื่นตัวในการเข้าร่วมรับภาระในกิจการสาธารณะ (sense of duty) การเข้าไปร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมทางสาธารณะเยี่ยงวิถีชีวิตปกติทั่วไป (acting participation in public life) รวมทั้งการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อระบบการเมือง รัฐบาลและระบอบประชาธิปไตย (trust in government & democracy) ด้วย

นัยสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมพลเมืองในการเมืองภาคประชาชน ก็คือ **การสร้างเบ้าหลอมจิตวิญญาณของผู้กระทำทางการเมืองของภาคประชาชน** (political actor) นั่นเอง ซึ่งสิ่งที่เรียกว่าจิตวิญญาณของผู้กระทำทางการเมืองนั้น จะเป็นคุณูปการอย่างสูงต่อ**การพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยทางการเมืองในภาคประชาชน** (people democratization) โดยที่ประชาชนนั้นเป็นผู้กระทำทางการเมืองโดยตรง แทนที่จะเป็นเพียงฝ่ายถูกกระทำหรือเป็นเครื่องมือทางการเมืองภายใต้การกำกับชี้นำหรือครอบงำโดยกลุ่มการเมือง หรือองค์กรสถาบันทางการเมืองอื่นเพียงด้านเดียว ซึ่งการเป็นผู้กระทำทางการเมืองเองโดยตรงนั้น มีความหมายสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับฐานะอำนาจและบทบาททางการเมืองของประชาชนโดยเฉพาะฐานะอำนาจและบทบาทที่เรียกว่า **ประชาชนผู้มีอำนาจ** (powerful people) หรือการเป็นประชาชนหรือบุคคลที่มีทักษะความสามารถในการ

เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อแปลงเอาทักษะความสามารถที่ตนมีอยู่นั้นมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเมืองได้ (political efficacy) แม้ไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งหรือกุมอำนาจการเมืองอยู่ก็ตาม ซึ่งจะส่งผลให้บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนนั้นมีความหมายสำคัญสูงขึ้นถึงระดับที่เรียกว่า **ประชาชนเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของตนเอง** (people determination) ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการมี**อำนาจในระดับของการตัดสินใจ** (empowered decision–making) ได้ และสิ่งสำคัญที่จะต้องติดตามมาภายหลังนั้นก็คือสิ่งที่เรียกว่า **ความผูกพันเป็นเจ้าของประเทศหรือสังคมของประชาชน** (sense of belonging) ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานที่เป็นปึกแผ่นมั่นคงของระบบการเมืองภาคประชาชนต่อไปในอนาคตระยะยาว

๘. ข้อสรุป

รัฐสัญญาประชาคม (social contract state) กับการปลุกกระแสสำนึกใหม่ของการเมืองภาคประชาชนดังได้กล่าวมาในข้างต้นนั้น ไม่ว่าจะมองในกรอบของทางเลือกหรือทางหลักของกระแสสังคมการเมืองในปัจจุบันก็ตาม สิ่งที่เราไม่อาจปฏิเสธได้สำหรับกระแสการเมืองยุคใหม่ก็คือ การที่เราไม่อาจมองการเมืองหรือประชาธิปไตยในกรอบที่แปลกแยกไปจากมาตรฐานคุณภาพที่แตกต่างหรือห่างไกลไปจากบริบทแวดล้อมอื่นในด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้ โดยเฉพาะในกรอบที่ต้องอาศัยพื้นฐานความต้องการและบรรทัดฐานจากความคาดหวังของประชาชนเป็นเครื่องชี้วัดตัดสินด้วยแล้ว อาจกล่าวได้ว่าคงไม่มีศาสดาหรือจิตรกรคนใดสามารถจินตนาการออกแบบหรือหยิบยื่นให้ได้ดีเท่ากับการกำหนดตนเองของประชาชนอย่างแน่นอน

การกำหนดตนเองของประชาชน เป็นกุญแจสำคัญของการเมืองระบอบประชาธิปไตยการส่งเสริมแนวทางและเครื่องมือพัฒนาคุณภาพการเมืองภาคประชาชนและการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกัน หากมองไกลไปถึงบริบทแวดล้อมของกระแสแห่งยุคที่เรียกว่ายุคหลังความทันสมัย (post modern era) และยุคของความประจักษ์แจ้งแห่งภูมิปัญญาใหม่ (neo–enlightenment era) อย่างในปัจจุบันด้วยแล้ว ความสำคัญของภาคประชาชนในฐานะที่เป็นศูนย์กลางหลัก (people centric) ของจักรกลในการขับเคลื่อนพลวัตของกระแสสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมใหม่นั้น คงจะไม่จำกัดขอบเขต หรือมีความหมายเดียวกันกับประชาชนในยุคดั้งเดิมอีกต่อไป

ความล้มเหลวของการรวมศูนย์กลางอำนาจให้กระจุกตัวอยู่ที่รัฐและการปฏิเสธรัฐที่เต็มไปด้วยกลไกของการผูกขาดการครอบงำ การใช้กำลังบังคับ และการควบคุม (coercion orientation) มากกว่าความรับผิดชอบ และตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างหลากหลายอย่างฉับไวของประชาชน (responsive orientation) ตลอดจนการจุดประกายของกระแสทางเลือกใหม่ในซีกของการเมืองภาคประชาชนร่วมด้วยนั้น ล้วนมีส่วนผลักดันให้เกิดอัตราเร่งที่เร็วขึ้นในการเบียดแทรกอำนาจการเมืองในรูปแบบที่ครอบงำอำนาจรัฐให้ตกไปจากเวทีการเมืองแบบดั้งเดิม จนยากที่จะตั้งตัวหรือตรึงหมุดยึดการรวมศูนย์อำนาจผูกขาดเหมือนอย่างเดิมได้อีกต่อไปแล้ว

การเติบกล้าของพลังอำนาจใหม่นอกศูนย์อำนาจรัฐที่เรียกว่า การเมืองภาคประชาชนจึงเป็นเสมือนลิ่มยักษ์ในการทำปฏิกิริยาแตกตัว (fission reaction) อำนาจการรวมศูนย์แบบเบ็ดเสร็จที่ศูนย์กลางเดียวให้พ้นยุค และหมดความหมายไปจากความสำคัญแบบเก่า ในขณะเดียวกัน **การสถาปนาการเมืองภาคประชาชนให้เป็นหลักหมุดใหม่ จึงเป็นระเบียบวาระที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเมืองใหม่ในภาคประชาชน**

สิ่งที่เรียกว่ารัฐที่ดี พลเมืองดี รัฐสัญญาประชาคม ลัทธิประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญใหม่ ธรรมาภิบาล ประชาสังคม และวัฒนธรรมพลเมือง ล้วนเป็นขุมทรัพย์ของการปลุกกระแสสำนึกใหม่ของการเมืองภาคประชาชนที่จะต้องนำมารื้อฟื้น ทบทวน และกำหนดยุทธศาสตร์ในการใช้ประโยชน์ใหม่เพื่อให้กระบวนการสถาปนาการเมืองภาคประชาชนนั้น สัมฤทธิ์ผลส่งคุณูปการต่อการพัฒนาคุณภาพการเมืองใหม่และการพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริงต่อไป

การเมืองภาคประชาชน จึงเป็นทางเลือกใหม่ของรัฐที่ดีตามความหมายของรัฐสัญญาประชาคมที่ถือเอาประชาชนเป็นศูนย์กลางในการกำกับอำนาจรัฐ อาศัยการสร้างพลเมืองดีเข้ามารับผิดชอบการเมือง เพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนพลวัตทางการเมืองในภาคประชาชนด้วยขบวนการวิถีประชาขององค์กรประชาชนแทนกระบวนการแข่งขันกันยึดกุมอำนาจระหว่างกลุ่มฝักฝ่ายทางการเมือง เป็นการเมืองมิติใหม่ที่แยกออกมานอกกลไกการเมืองที่ไม่แข่งขันเพื่อเข้ายึดกุมอำนาจรัฐ แต่อยู่เหนือกลไกการเมืองกระแสหลัก ซึ่งเป็นการสร้างการเมืองรูปแบบใหม่ที่เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างการปกครองของภาคประชาชน ประชาธิปไตยกึ่งทางตรงกึ่งส่วนร่วม ประชาสังคม ธรรมาภิบาล วัฒนธรรมพลเมือง และรัฐสัญญาประชาคม

๙. ข้อเสนอ

การสถาปนาการเมืองภาคประชาชนและการสร้างกระแสสำนึกใหม่ของการเมืองภาคประชาชนหากจะให้เป็นผลต่อการพัฒนาคุณภาพใหม่ทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนนั้น ควรพิจารณาถึงการพัฒนาอย่างผสมผสานระหว่างองค์ประกอบรากฐานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. **การสร้างรากฐานทางด้านความสามารถทางการเมืองภาคประชาชน** (political competence) ให้มีการฝึกฝน ถ่ายทอด แลกเปลี่ยน และเผยแพร่ทักษะ ความรู้กันอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะของการต่อสู้ทางการเมืองในวิถีทางสันติที่ช่วยในการประนีประนอมประสานประโยชน์

๒. **การสร้างรากฐานทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองภาคประชาชน** (political culture) ให้มีการสร้างขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี แนวความคิด และจริยธรรมที่สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานอ้างอิงร่วมกันได้หรือเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองร่วมกันได้

๓. **การสร้างรากฐานทางด้านสถาบันทางการเมืองภาคประชาชน** (political institutionalization) ให้มีการจัดตั้งที่เข้มแข็งสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติภาระหน้าที่อย่างเป็นระบบมีการกระจายอย่างทั่วถึงสามารถพึ่งพาตัวเองได้ และมีความคงทนสามารถเผชิญกับปัญหาและแรงกดดันได้อย่างหนักแน่นมั่นคง ตลอดจนมีการพัฒนาและหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงผู้นำและบุคลากรที่มีความสามารถได้โดยราบรื่นและถ่ายโอนภารกิจอย่างต่อเนื่อง

๔. **การสร้างรากฐานทางด้านขบวนการทางการเมืองภาคประชาชน** (political movement) ให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม และมีการปฏิบัติสัมพันธ์ร่วมกันกับส่วนอื่นของสังคม การเมือง และเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาที่มีความก้าวหน้าสูงยิ่ง ๆ ขึ้น

๕. **การสร้างรากฐานทางด้านเครือข่ายทางการเมืองภาคประชาชน** (political network) ให้มีการเชื่อมโยง และการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันกับภายนอก ทั้งในทางราบและทางดิ่ง มีการแบ่งงานกันทำและมีการยึดโยงกับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

๖. **การสร้างรากฐานทางด้านการสื่อสารทางการเมืองภาคประชาชน** (political communication) ให้มีระบบสารสนเทศ มีระบบทางด่วนข้อมูลที่มีประสิทธิภาพฉับไว ทั่วถึง และกระจายอย่างกว้างขวาง มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และการปรับความทันสมัยของข้อมูล ตลอดจนระบบการบริการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสูง และยืดหยุ่นสูงด้วย

๗. การสร้างรากฐานทางด้านมาตรการและกลยุทธ์ทางการเมืองภาคประชาชน (political strategy) ให้มีระเบียบวิธีที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง และเป้าหมายทางการเมืองที่ต้องการบรรลุด้วย สามารถใช้ประโยชน์จากเงื่อนไขของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ โอกาส สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง ตลอดจนการจัดการในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิผลทางการเมืองได้สูงด้วย โดยเฉพาะมาตรการและกลยุทธ์ที่สำคัญหลัก ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการประสานประโยชน์และความขัดแย้ง การกดดัน เจรจาต่อรอง ควบคุมตรวจสอบ การเจาะลึกและเกาะติดกับกรณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การเรียกร้องหรือแม้แต่การสร้างแนวร่วมพันธมิตร การสร้างอิทธิพลรูปแบบต่าง ๆ ต่อองค์กรของรัฐ

๘. การสร้างรากฐานทางด้านบรรทัดฐานทางการเมืองภาคประชาชน (political norm) ให้มีการสร้างสรรค์ สั่งสม ปลูกฝัง และสืบสานจารีตประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเมืองภาคประชาชนขึ้นมารองรับอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๙. การสร้างรากฐานด้านการกล่อมเกลาทางการเมืองภาคประชาชน (political socialization) ให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างทัศนคติ ค่านิยม และหล่อหลอมพฤติกรรมทางการเมืองในภาคประชาชนในระหว่างเครือข่ายการเมืองภาคประชาชนด้วยกันเอง

๑๐. การสร้างรากฐานด้านการผลิตซ้ำทางการเมืองภาคประชาชน (political reproduction) ให้มีการพัฒนาบุคลากร หรือทรัพยากรบุคลากรทางการเมืองภาคประชาชน สร้างยุวชนการเมืองภาคประชาชน มีการกำหนดหลักสูตรการศึกษา เรียนรู้ และฝึกฝนทักษะใหม่ ๆ ที่มีความก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น

๑๑. การสร้างรากฐานด้านภาวะผู้นำทางการเมืองภาคประชาชน (political leadership) ให้มีการส่งเสริมภาวะผู้นำใหม่ทางการเมืองที่ไม่เน้นการแข่งขันทางอำนาจ หรือเพื่อการแย่งยึดเข้ากุมอำนาจรัฐ แต่เน้นความสำคัญของการมีภาวะผู้นำทางการเมืองแบบพลเมือง รวมทั้งการส่งเสริมการสร้างวีรบุรุษมวลชนด้วย

๑๒. การสร้างรากฐานด้านการเมืองทางเลือกภาคประชาชน (alternative politics) ให้มีการสร้างทางเลือกใหม่ในการส่งเสริมบทบาททางการเมืองภาคประชาชน นอกเหนือจากแบบแผนดั้งเดิมที่เน้นการมีส่วนร่วมแบบทางอ้อม โดยเน้นการมีส่วนร่วมแบบทางตรงมากขึ้น ให้มีสิทธิมีส่วนในระดับการตัดสินใจที่แท้จริง ขยายสิทธิโอกาสให้ภาคประชาชนเป็นฝ่ายนำในกระบวนการตัดสินใจสาธารณะ วิกฤตการณ์หรือปัญหาสำคัญทั้งระดับชุมชนและระดับชาติ รวมทั้งการแก้ไขปัญหากันเองระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

๑๓. การสร้างรากฐานทางด้านอุดมการณ์ทางการเมืองในภาคประชาชน (political ideology) ให้มีการสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองภาคประชาชนแยกเป็นเอกเทศต่างหากจากกรอบอุดมการณ์ทางการเมืองกระแสหลัก สามารถสื่อสาร เชื่อมโยงระหว่างกันได้ สามารถสร้างแรงบันดาลใจทางการเมืองให้แก่ประชาชนด้วยกันเองได้อย่างมีประสิทธิผล ตลอดจนสามารถโต้แย้ง หักล้าง แยกความแตกต่าง สร้างเอกลักษณ์ใหม่และมีอิทธิพลต่อความคิดของประชาชนเหนือกว่าอุดมการณ์ดั้งเดิมกระแสหลักได้

เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ครบรอบปีที่ ๗๙

เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๔๗๕ ในประเทศไทยได้มีการตั้งหน่วยงานขึ้นหน่วยงานหนึ่ง ชื่อ **"กรมเลขาธิการคณะกรรมการราษฎร"** ปัจจุบันคือ **"สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี"** นับจากวันนั้นจนถึงวันนี้ถือได้ว่าสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับการสถาปนาครบรอบปีที่ ๗๙ แล้ว ดังนั้น เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้จัด**งานวันสถาปนาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีครบรอบปีที่ ๗๙** ในงานดังกล่าวได้รับเกียรติจากอดีตผู้บริหารของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมาร่วมงาน ได้แก่

๑. นายอนันต์ อนันตกูล
อดีตเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
(๑ ตุลาคม ๒๕๒๘-๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓)

๒. นายสุรชัย ภู่ประเสริฐ
อดีตเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
(๑ ตุลาคม ๒๕๕๐-๓๐ กันยายน ๒๕๕๓)

๓. นายนพดล เฮงเจริญ
อดีตรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๔. นายสุรินทร์ ศรีวิทยา
อดีตรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. นายนที เปรมรัศมี
อดีตที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๖. นางธนนุช ตรีทิพยบุตร
อดีตที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๗. นางพงษ์ทอง ตั้งชูพงศ์
อดีตที่ปรึกษาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สลค.สาร ฉบับนี้ จึงขอนำเสนอประมวลภาพงานดังกล่าว

เรื่อง การเชิญชวนให้แต่งกายในชุดผ้าไหมหรือผ้าไทย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบให้เชิญชวนรัฐมนตรี ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐนำรูปแบบของเสื้อกระดุม ๕ เม็ด หรือชุดที่ตัดเย็บด้วยผ้าไหมหรือผ้าไทยมาใช้ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นการรณรงค์ส่งเสริมให้มีการใช้ผ้าไหมหรือผ้าไทยในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเชิญชวนให้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยงานแต่งกายในชุดผ้าไทยในวันปฏิบัติราชการ โดยหน่วยงานต้นสังกัดอาจพิจารณากำหนดเป็นวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์เพื่อเป็นแบบอย่างที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ไทยและความพร้อมเพรียงกัน ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงการเชิญชวน มิได้เป็นคำสั่งหรือการบังคับ แต่ให้ดำเนินการด้วยความสมัครใจของแต่ละบุคคล

๒. มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมรับไปพิจารณากำหนดรูปแบบของเสื้อตามข้อ ๑ เพื่อใช้เผยแพร่เป็นข้อแนะนำสำหรับผู้ที่ประสงค์จะแต่งกายด้วยชุดดังกล่าวต่อไป

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๙๒ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง การแต่งกายด้วยเสื้อมีตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ ลงมติเห็นชอบตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอโดยให้เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลและถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยพร้อมใจกันแต่งกายด้วยเสื้อมีตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ ให้แต่งกายในระยะเวลาของการจัดงานเฉลิมพระเกียรตินับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป สำหรับสีของเสื้อนั้นให้ใส่ได้ทุกสี (ยกเว้นสีดำและสีน้ำเงินเข้ม)

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๙๓ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความเห็นชอบให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓ (เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการนำหนังสือตอบความเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี) ต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ลงมติเห็นชอบให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓ (เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการนำหนังสือตอบความเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี) ต่อไป ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ โดยให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐส่งหนังสือเสนอความเห็นถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอย่างช้าก่อนเวลาเริ่มการประชุมคณะรัฐมนตรี (ปกติกำหนดเวลา ๐๙.๐๐ น.) เพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้จัดทำสำเนาแจกที่ประชุมคณะรัฐมนตรี หากเลยกำหนดเวลาดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดทำสำเนาแจกที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเฉพาะกรณีที่รัฐมนตรีหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีข้อเสนอแนะหรือความเห็นได้นำเสนอข้อเสนอแนะหรือความเห็นนั้นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๒๓ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

คัดเลือกโดย นันท์นภัส สังวรประเสริฐ และจิตตา กิตติเสถียรนนท์

เรื่อง การจัดระเบียบวาระการประชุมและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเป็นวาระจร

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ รองนายกรัฐมนตรี (ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง) เสนอว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรีแต่ละครั้งไม่ควรมีเรื่องในระเบียบวาระการประชุมมากเกินไป เพราะอาจทำให้รัฐมนตรีไม่สามารถศึกษารายละเอียดเรื่องต่าง ๆ ในระเบียบวาระการประชุมได้ทันก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี นอกจากนั้นยังมีเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นวาระจรอีกด้วย ทำให้รัฐมนตรีไม่สามารถศึกษาข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ของเรื่องดังกล่าวได้ทันเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจส่งผลให้การพิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ขาดความละเอียดรอบคอบและไม่เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างที่ควรจะเป็น ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า

๑. มอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการจัดระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีแต่ละครั้งให้มีจำนวนเรื่องที่เหมาะสม เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการของการจัดทำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยให้มีเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นวาระจรได้เท่าที่จำเป็น ตามนัยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ทั้งนี้ หากมีเรื่องจำเป็นเร่งด่วนต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นวาระจร ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในเวลา ๐๙.๐๐ น.

๒. กรณีเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นเรื่องสำคัญ มีผลกระทบสูงหรือเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องเสนอเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้มีเวลาเพียงพอที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานกลาง เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น สามารถให้ความเห็นได้ทันและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสามารถส่งเรื่องให้รัฐมนตรีได้ศึกษาข้อมูลรายละเอียดได้ทันก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การพิจารณาตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้ให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒ (เรื่อง แนวทางการลดเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี) อย่างเคร่งครัดด้วย

ต่อมาในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ นายกรัฐมนตรีเสนอว่า ในกรณีที่มีเรื่องจำเป็นเร่งด่วนต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นวาระจร ขอให้รัฐมนตรีเจ้าของเรื่องแจ้งข้อมูลให้นายกรัฐมนตรีทราบเป็นการภายในล่วงหน้าโดยด่วนก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย เพื่อจะได้มีเวลาในการพิจารณาหรือตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นก่อนได้ ส่วนการเสนอเรื่องอย่างเป็นทางการให้ส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในเวลา ๐๙.๐๐ น. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติรับทราบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

ที่มา : ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๓๖ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๕๑ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ลงมติเห็นชอบให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ (เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี) ต่อไปตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

๑. วิธีการชี้แจง มี ๒ วิธี คือ

๑.๑ การชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

๑.๒ การชี้แจงด้วยระบบประชุมทางไกล (Video Conference)

๒. การรักษาความลับ

๒.๑ เรื่องที่ไม่สมควรชี้แจงด้วยระบบประชุมทางไกล ได้แก่

๒.๑.๑ เรื่องที่เป็นความลับ

๒.๑.๒ เรื่องที่กระทบความมั่นคง หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒.๑.๓ เรื่องเกี่ยวกับภาษีอากรประเภทต่าง ๆ

๒.๒ ห้ามนำอุปกรณ์สื่อสารรวมทั้งอุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงทุกชนิดเข้าไปในห้องประชุมคณะรัฐมนตรีหรือในห้องที่มีการชี้แจงด้วยระบบประชุมทางไกล

๒.๓ ห้ามกระทำการแพร่ภาพและกระจายเสียง หรือบันทึกภาพและเสียงการชี้แจงและการประชุมคณะรัฐมนตรี

๒.๔ ในห้องที่มีการชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีด้วยระบบประชุมทางไกล ให้มีเฉพาะผู้ชี้แจงและเจ้าหน้าที่เทคนิคที่จำเป็นเท่านั้น

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานมอบหมายผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามข้อ ๒.๒ – ๒.๔ โดยเคร่งครัด

๓. คุณสมบัติของผู้ชี้แจง

ทั้งในกรณีหน่วยงานที่เสนอเรื่องและหน่วยงานที่เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ให้หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเทียบเท่า เป็นผู้ชี้แจง เว้นแต่กรณีจำเป็นอย่างยิ่งให้มอบหมายผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้เป็นผู้ชี้แจงแทน

๓.๑ กรณีส่วนราชการ (ยกเว้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ให้มอบหมายผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองหัวหน้าส่วนราชการ หรือเทียบเท่า

๓.๒ กรณีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มอบหมายผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเทียบเท่า

๓.๓ กรณีรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้มอบหมายผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองผู้ว่าการ รองผู้อำนวยการ รองกรรมการผู้จัดการ หรือเทียบเท่า

๔. จำนวนผู้ชี้แจง

๔.๑ หน่วยงานที่เสนอเรื่อง

ให้มีผู้ชี้แจงตามข้อ ๓ และอาจมีผู้ชี้แจงในรายละเอียดอีกจำนวนไม่เกิน ๒ คน

๔.๒ หน่วยงานที่เสนอความเห็น

ให้มีผู้ชี้แจงหน่วยงานละ ๑ คน

๕. ในกรณีที่คุณสมบัติของผู้ชี้แจง และจำนวนผู้ชี้แจงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีประธานที่ประชุม รัฐมนตรีเจ้าของเรื่อง หรือเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

๖. ในกรณีที่มีการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี โดยอนุโลม

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๓๕ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การกำหนดหลักการและปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินคดีในศาลปกครอง กรณีคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ถูกฟ้องในคดีปกครอง

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ลงมติเห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

๑. มอบอำนาจในการดำเนินคดีปกครองในนามคณะรัฐมนตรีในศาลปกครอง ให้พนักงานอัยการเป็นผู้ว่าต่างแก้ต่างในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีปกครองทุกศาลและทุกชั้นศาลปกครองจนกว่าคดีถึงที่สุด และให้มีอำนาจดำเนินกระบวนพิจารณาใดได้ทุกประการไม่ว่าจะเป็นไปในทางจำหน่ายสิทธิหรือไม่ก็ตาม เช่น การยอมรับตามที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิหรือใช้สิทธิในการอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด หรือในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ ตลอดจนให้มีอำนาจมอบอำนาจช่วงให้นิติกรไปดำเนินการใด ๆ แทน

๒. กรณีคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีถูกฟ้องคดีปกครองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมติคณะรัฐมนตรีและไม่มีหน่วยงานเจ้าของเรื่องโดยตรง ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในการนำคำสั่งศาลปกครองที่ให้ทำคำให้การแก้คำฟ้องเสนอนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป โดยให้ถือเป็นมติคณะรัฐมนตรีและไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมความเห็นแล้วยกร่างคำให้การยื่นต่อศาลปกครองและดำเนินการหรือประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีต่อไป

๓. กรณีนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีถูกฟ้องคดีปกครองในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับมติคณะรัฐมนตรีและไม่มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบโดยตรง ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในการนำคำสั่งศาลปกครองที่ให้ทำคำให้การแก้คำฟ้องเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ทั้งนี้ ให้ประสานกับสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมความเห็นแล้วยกร่างคำให้การยื่นต่อศาลปกครองและดำเนินการหรือประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีต่อไป

๔. กรณีหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคู่กรณีในคดีปกครองมีเจ้าหน้าที่หรือนิติกรที่มีความรู้ความสามารถอยู่แล้วและประสงค์จะดำเนินคดีปกครองเองก็ให้ดำเนินคดีปกครองเองจนถึงที่สุด แต่ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่หรือนิติกรดังกล่าวหรือมีแต่ประสงค์ให้พนักงานอัยการดำเนินการแทนให้ทำความตกลงกับพนักงานอัยการให้ดำเนินคดีแทนโดยเร่งด่วน หากเป็นกรณีที่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ก็ให้ว่าจ้างทนายความผู้เชี่ยวชาญได้ โดยขอความเห็นชอบจากอัยการสูงสุด หรือผู้แทนที่อัยการสูงสุดมอบหมาย และหากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณในเรื่องค่าใช้จ่ายด้วย

๕. กรณีหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนในฐานะผู้รับมอบอำนาจ ถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นว่า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวอยู่ในฐานะเสียเปรียบไม่สามารถชนะคดีได้หรือการดำเนินคดีไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ไม่ควรที่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินคดีในเรื่องนั้น ให้พนักงานอัยการแจ้งฐานะคดีและดำเนินการต่อไป เพื่อให้อัยการสูงสุดวินิจฉัยชี้ขาดและนำเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๓๙ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับญัตติ รายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ลงมติเห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

๑. เมื่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้ส่งญัตติ รายงาน หรือข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการสามัญหรือวิสามัญมาเพื่อให้รัฐบาลพิจารณาดำเนินการ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาส่งญัตติรายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการฯ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการตามญัตติ รายงาน และข้อสังเกตในเรื่องใดได้หรือไม่ ประการใดก่อน เมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาจึงให้นำญัตติ รายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการฯ ในเรื่องนั้น พร้อมทั้งความเห็นของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีในคราวเดียวกัน

๒. ในกรณีที่ญัตติ รายงาน หรือข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเกี่ยวข้องหลายแห่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณากำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการรวบรวมผลการดำเนินการตามญัตติ รายงาน และข้อสังเกตดังกล่าวของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมาสรุปแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป
โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรียังไม่ได้รับทราบผลการดำเนินการให้รายงานนายกรัฐมนตรีทราบหรือพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ให้นำเรื่องการแจ้งผลการดำเนินการดังกล่าวมาใช้กับการตอบกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาด้วยโดยอนุโลม

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๓๔ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติ

เรื่อง พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ เกี่ยวกับผู้อนุญาตการโอนกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองในที่ดิน คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบและคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์จังหวัด การจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี รวมทั้งการกำหนดให้มีกองทุนสำรองของโรงเรียนในระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนของการประกันสังคมให้ครอบคลุมบุคคลซึ่งมิได้มีหน้าที่หลักด้านการสอนหรือสนับสนุนการศึกษาให้มีความเหมาะสม

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๖ ก วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๑

เรื่อง พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ในส่วนที่เกี่ยวกับการนับคะแนนเสียง โดยกำหนดให้นับคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่หน่วยเลือกตั้ง แล้วส่งผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้นไปรวมที่เขตเลือกตั้งเพื่อนับคะแนนรวม ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็วในการนับคะแนนและเป็นการอำนวยความสะดวกในการนับคะแนนการลงเลือกตั้ง

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๖ ก วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๑๐

พระราชกฤษฎีกา

เรื่อง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

จัดตั้งศูนย์คุณธรรมขึ้นเป็นองค์การมหาชน เรียกโดยย่อว่า “ศคธ.” โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมพลังของกลุ่มหรือเครือข่ายทางสังคม และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน รวมทั้งการจัดประชุมสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ สร้างองค์ความรู้ บริหารจัดการ เผยแพร่องค์ความรู้ เป็นศูนย์ข้อมูลด้านคุณธรรมความดี ตลอดจนประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในกระบวนการพัฒนาคุณธรรมความดีในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรมเป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินการของศูนย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๖ ก วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๑๕

เรื่อง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

จัดตั้งสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นองค์การมหาชน เรียกโดยย่อว่า “สธท.” โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุวัติข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มิใช่การคุมขัง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมแก่หน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน ศึกษา วิจัย เผยแพร่มาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดและการช่วยเหลือผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ เป็นศูนย์กลางระดับนานาชาติด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยเน้นความร่วมมือกับสหประชาชาติ สถาบันสมทบและความร่วมมือในกรอบอาเซียน โดยมีคณะกรรมการบริหารสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยเป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินการของศูนย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๘ ก วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๑

เรื่อง พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๘ ก วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๑๙

กฎกระทรวง

เรื่อง กฎกระทรวงกำหนดขนาด ลักษณะ และสีของแผ่นป้ายทะเบียนรถ และการแสดงแผ่นป้ายทะเบียนรถและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ปรับปรุงขนาด ลักษณะ และสีของแผ่นป้ายทะเบียนรถให้มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการจดทะเบียนรถยนต์ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น รวมทั้งกำหนดวิธีการแสดงแผ่นป้ายทะเบียนรถ และเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๕ ก วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๖

เรื่อง กฎกระทรวงว่าด้วยการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับใบอนุญาตทำงาน การขอและการออกใบอนุญาตทำงาน การขอและการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน การขอรับและการออกใบแทนใบอนุญาตทำงาน รวมทั้งการขออนุญาตเปลี่ยนหรือเพิ่มประเภทหรือลักษณะงาน นายจ้าง ท้องที่หรือสถานที่ทำงาน หรือเงื่อนไข สำหรับคนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานในราชอาณาจักร ตลอดจนการแจ้งการเข้ามาในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วน

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๘ ก วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๔๔

เรื่อง กฎกระทรวงกำหนดการสอบสวนความผิดอาญาบางประเภทในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร โดยพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองมีอำนาจสอบสวนการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายต่าง ๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ เช่น กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เป็นต้น โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่ว่าการกิ่งอำเภอหรือที่ว่าการอำเภอเป็นพนักงานสอบสวนสำหรับกิ่งอำเภอหรืออำเภอนั้น

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๕๐ ก วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๒๐

ระเบียบ

เรื่อง ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองหรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการยื่นคำร้องเพื่อขอให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องเพื่อขอให้เสนอเรื่องต่อศาลปกครอง และการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม การดำเนินการก่อนเสนอเรื่องและฟ้องคดีต่อศาล การตั้งคณะอนุกรรมการ และขั้นตอนการพิจารณาสำนวนของคณะอนุกรรมการเพื่อทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ ขั้นตอนการเสนอเรื่องและฟ้องคดีต่อศาล รวมทั้งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเสนอเรื่องต่อศาลหรือฟ้องคดีต่อศาล

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๔๔ ก วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๓๑

ประกาศ

เรื่อง ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดลักษณะของบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาที่อาจถูกกันไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กำหนดขั้นตอนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน หลักเกณฑ์การพิจารณาคำขอของบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาหรือความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานไต่สวน หรือคณะอนุกรรมการไต่สวนเกี่ยวกับการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน การคุ้มครองและการสิ้นสุดการเป็นพยาน

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๕๐ ก วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๒๕

เรื่อง ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กำหนดในประกาศนี้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๓๒

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๖๐ ก วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ หน้า ๑

เรื่อง ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเปิดเผยบัญชีฯ โดยให้นำสำเนาบัญชีฯ และเอกสารประกอบประกาศเปิดเผยไว้ ณ สำนักงาน ป.ป.ช. หรือสถานที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน โดยจะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ หากผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวเห็นว่าการเปิดเผยบัญชีฯ และเอกสารประกอบอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือเป็นการรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินสมควรก็อาจปกปิดข้อมูลในรายการที่กำหนดได้ โดยเป็นดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะพิจารณาอนุมัติ

เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๖๐ ก วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ หน้า ๖

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ http://www.ratchakitcha.soc.go.th

โดย โมนา

ฉบับที่ผ่านมาเขียนเรื่อง “คิดนอกกรอบ” ทำเอาถูกต่อว่าจากคนอ่านว่าทำไมระยะหลังนี่เขียนอะไรที่อ่านแล้วเข้าใจยากขึ้นเรื่อย ๆ ต้องคิดกันหลายตลบ

เหตุน่าจะมีอย่างน้อยสองข้อ

หนึ่ง เขียนไม่รู้เรื่อง กับ

สอง เรื่องบางเรื่องผู้เขียนคิดเอาเองว่าเราจะคิดแบบง่าย ๆ ไม่ได้ โดยเฉพาะการจะทำความเข้าใจผู้อื่นนี่น่าจะต้องคิดให้ “เนียน” (แปลว่า ละเอียด)

(ว่าแต่สิ่งที่จะเขียนในฉบับนี้จะเข้าใจยากอีกหรือเปล่า?)

ตั้งหัวข้อไว้ว่า “โอกาส” เพราะนึกถึงเรื่องที่เขียนคราวที่แล้ว ว่าเราอยากให้คนคิดนอกกรอบ แถมด้วยการว่าคนนั้นคนนี้คิดนอกกรอบไม่เป็น แล้วในทางกลับกันเราเคยตั้งคำถามกับตัวเองบ้างไหมเราเองคิดนอกกรอบเป็นหรือเปล่า เราได้เปิดโอกาสให้ตัวเองคิดนอกกรอบบ้างหรือไม่ แล้วเราได้ให้โอกาสคนอื่นคิดนอกกรอบมากน้อยเท่าไหร่

การคิดนอกกรอบที่พูดกันนั้นจริง ๆ แล้วถ้าจะให้ชัดควรจะใช้คำว่า “คิดนอกกรอบเดิม” เพราะจะทำให้เข้าใจง่ายและตรงกับความเป็นจริงมากกว่า ส่วนตัวผู้เขียนเชื่อว่าคนเราทำอะไรต่อมิอะไรก็ต้องมาจากกรอบความคิดของตัวเองไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง เป็นกรอบความคิดที่หล่อหลอมขึ้นมาจากความเชื่อ ความรู้ และประสบการณ์ของตัวเอง ความคิดนี้ถ้าไม่ยืดหยุ่น ปรับไม่ได้เลย ไม่ยอมรับข้อมูลใหม่เลย เราก็จะยึดติดความคิดเดิม ๆ ของตัวเองไม่ยอมเปลี่ยน นั่นหมายถึงว่าเราก็จะทำอะไรแบบเดิม ๆ ด้วย

หลายคนชอบพูดว่าตัวเองพร้อมที่จะรับฟังข้อเสนอแนะหรือความรู้ใหม่ ๆ แต่ปรากฏว่าในจำนวนหลายคนนั้นเองก็ไม่อาจคิดหรือทำในสิ่งที่ต่างจากเดิมได้ เหมือนจะเป็นคนประเภท “น้ำเต็มแก้ว” อะไรประมาณนั้น ซึ่งถ้าไม่เตือนตัวเองด้วยคำ ๆ นี้บ่อย ๆ ก็คือการ “ปิดโอกาสตัวเอง” ที่จะคิดนอกกรอบความคิดเดิม ๆ ของตัวเองนั่นเอง

จริงอยู่ ความคิดในกรอบเดิม ๆ ของเราหลายอย่างอาจจะเป็นเรื่องดี เหมาะสม ถูกต้อง แต่ใครจะกล้ายืนยันกับตัวเองว่าความคิดของเราถูกต้องหมด ทั้งในวันนี้และวันต่อ ๆ ไป

บอกอย่างนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าจะสนับสนุนให้เราเปลี่ยนความคิดไป ๆ มา ๆ หรือเปลี่ยนกันทุกวัน แต่กำลังจะเสนอว่าเราควรจะพร้อมเสมอที่จะเปลี่ยนความคิดความเห็นหากได้ฟังได้รู้ความคิดใหม่ ๆ ความเห็นใหม่ ๆ ที่ดีกว่า ไม่ว่าจะมาจากใครก็ตาม

ถามว่าเราจะรู้ได้ยังไงว่าความคิดใหม่นั้นดีกว่าความคิดเดิม

ก็คงต้องอิงหลักการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมี หลักการในที่นี้หมายถึงหลักการที่ถูกต้อง เป็นความถูกต้องที่เป็นสากล ไม่ว่าเวลานี้หรือเวลาไหน ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่จะถือเอาแต่ความคิดที่ถูกใจ

มาถึงประเด็นการให้โอกาสคนอื่นที่จะคิดนอกกรอบเดิม

ข้อนี้ถ้าคิดเนียน ๆ จะเห็นว่าเป็นเรื่องของโอกาสที่จะให้คนอื่นคิดนอกกรอบเดิมของตัวเขาเอง กับนอกกรอบเดิมของคนที่ให้โอกาส

อย่างทำงานด้วยกัน ลูกน้องคนไหนที่ไม่อยู่ในสายตาของหัวหน้า ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม อย่าหวังว่าจะได้แสดงศักยภาพในการสามารถคิดนอกกรอบเดิมเลย แค่งานประจำทำอะไรอยู่หัวหน้าอาจไม่รู้ด้วยซ้ำ คะแนนประเมินความคิดริเริ่มน่าจะแตะพื้นล่างของมาตรฐาน ถ้าสถานการณ์เป็นแบบนี้การคิดว่าลูกน้องคนนี้ไม่สามารถคิดนอกกรอบได้ก็คงเป็นการคิดที่ไม่ให้ความเป็นธรรมกับเขาสักเท่าไหร่ เว้นแต่ต่อมาเราได้ให้เขาพิสูจน์ตัวเอง พบว่าเขาหรือเธอไม่ยอมคิดจริง ๆ ก็ต้องพัฒนาด้วยความอดทน

อีกกรณีคือลูกน้องคิดนอกกรอบจนทะลุกรอบไปถึงไหนต่อไหนก็ดูเหมือนจะไม่เข้าท่าสำหรับหัวหน้าอยู่นั่นแล้ว

เป็นไปได้หลายเหตุ ที่สำคัญคือหัวหน้ายึดติดกับกรอบความคิดของตัวเองเท่านั้น เมื่อไม่ยอมรับความคิดของคนอื่นก็ไม่คิดว่าสิ่งที่ลูกน้องเสนอมานั้นมันเป็นการคิดนอกกรอบอย่างไร เผลอ ๆ หัวหน้าเองก็คิดนอกกรอบเดิมของตัวเองไม่ได้ก็คือต้องเลิกพูดเรื่องนี้ไปเลย สิ่งสำคัญคือความใจกว้างที่จะยอมรับความคิดของผู้อื่นบ้าง แล้วเราจะรู้ว่าหลายเรื่องลูกน้องสามารถคิดได้ดีกว่าเรา สามารถเสนอวิธีการใหม่ แปลก แต่ให้ผลเหมือนกับวิธีเก่าที่เราเคยใช้ แต่ของเขาอาจมีประสิทธิภาพมากกว่า

เขียนมาถึงบรรทัดนี้สรุปว่าในเมื่อเราหวังให้ตัวเองและคนอื่นคิดนอกกรอบเดิม เราเองก็ต้องใจกว้างกับทั้งตัวเองและคนอื่น

ใจกว้างที่จะรับฟังสิ่งที่ต่างจากที่เราเชื่ออยู่ คิดอยู่ ทำอยู่

ใจกว้างที่จะยอมเปลี่ยนความคิดของเราเองไปตามความคิดของคนอื่นถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าถูกต้องกว่า ดีกว่า เหมาะสมกว่า และสมเหตุสมผลมากกว่า

ใจกว้างที่จะยอมใช้วิธีการของคนอื่นบ้างโดยไม่รู้สึกเสียหน้าหรือคิดว่าเป็นการเสียฟอร์ม

การให้โอกาสจึงต้องควบคู่กับการเป็นคนใจกว้างด้วย

ทำได้ไม่ยากถ้าเราไม่ปักใจเชื่อว่าตัวเองจะต้องถูกต้องเสมอไป

โดย พันฟ้า

เจาะครั้งที่ ๓
การยึดมั่นในจริยธรรม และยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม

ข้อ ๓ ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๓) ต้องรายงานการดำรงตำแหน่งทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในนิติบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐและกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ ต่อหัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรม ในกรณีที่การดำรงตำแหน่งนั้น ๆ อาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหายความในข้อนี้ให้ใช้บังคับกับการเป็นลูกจ้าง การรับจ้างทำของ การเป็นตัวแทน การเป็นนายหน้าและการมีนิติสัมพันธ์อื่นในทำนองเดียวกันด้วย

เจาะประเด็นตามความเข้าใจ (ของเราเอง)

ประเด็นสำคัญของข้อนี้ ได้แก่

(๓.๑) หน่วยงานยอมรับว่าบุคลากรของหน่วยงานอาจไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานเอกชน ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อาจมีค่าตอบแทนให้ แต่ข้าราชการผู้นั้นจะต้องพิจารณาด้วยว่ากิจการของเอกชนที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องโดยดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งอยู่ด้วยนั้น จะมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายของหน่วยงานที่อาจมีส่วนทำให้ตัวข้าราชการผู้นั้นไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ในราชการอย่างตรงไปตรงมา หรืออาจถึงทำให้ราชการเสียประโยชน์

(๓.๒) ประเด็นสำคัญของข้อนี้ จึงไม่ได้อยู่ที่การไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของเอกชนนั้น ได้รับค่าตอบแทน หรือไม่ได้รับหรือได้รับมากน้อยเพียงใด หากแต่เพื่อให้ทราบว่า กิจการของเอกชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องนั้นจะทำให้ข้าราชการผู้นั้นเสี่ยงต่อการทำผิดจริยธรรมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ในการอบรมประมวลจริยธรรมให้แก่ข้าราชการใหม่จากหลายหน่วยงาน ขณะที่นายวิทยา วิทยากรได้เริ่มอธิบายถึงประมวลจริยธรรมข้อ ๓ (๓) ที่กำหนดให้ข้าราชการต้องรายงานการดำรงตำแหน่งทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ได้จากนิติบุคคลที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ น้อง ๆ ข้าราชการใหม่ก็ยกมือขึ้นถามกันเซ็งแซ่

นายณัฐวุฒิ หนึ่งในข้าราชการใหม่จากกรมประมง ข้องใจเป็นอย่างยิ่งว่า “อาจารย์ครับ ทำไมผมจะต้องมารายงานว่าผมได้เงินเดือนเท่าไหร่จากการเป็นที่ปรึกษาบริษัทเฟอร์นิเจอร์ของบ้านผมด้วยล่ะครับ มันเรื่องส่วนตัวไม่ใช่หรือครับ ก็เงินเดือนข้าราชการก็มีให้แค่นี้ ผมก็ต้องอาศัยรายได้ทางอื่นด้วยลำพังเงินเดือนข้าราชการก็อยู่ไม่ได้หรอกครับ”

“ผมเข้าใจว่าเงินเดือนเริ่มต้นของข้าราชการใหม่ไม่ได้สูงเท่าเอกชน และหลาย ๆ คนก็ถูกพ่อแม่ว่าจ้างให้มารับราชการ” วิทยากรเริ่มอธิบาย “ประมวลจริยธรรมข้อนี้ไม่ได้มีเจตนาไปล้วงข้อมูลส่วนตัวนะครับ แต่เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตัวของข้าราชการกับประโยชน์ของทางราชการ โดยอาศัยสำนึกของตัวข้าราชการเองในการที่จะรายงานข้อมูลเหล่านี้บนหลักการว่าการรายงานเช่นนี้แสดงถึงการยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องครับ”

“อาจารย์วิทยาคะ” นางสาวกนกวลี ข้าราชการใหม่ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ยกมือขึ้นถาม “ปัจจุบันดิฉันเป็นที่ปรึกษาบริษัทค้าข้าวของคุณพ่ออยู่ และก็มีค่าตอบแทนเพื่อจ้างดิฉันให้มารับราชการนี่แหละค่ะ ดังนั้น ดิฉันไม่ควรรับค่าตอบแทนแล้วให้คุณพ่อจ่ายค่าจ้างมาเป็นข้าราชการต่างหากใช่ไหมคะ”

“จริง ๆ แล้ว ประเด็นหลักไม่ได้อยู่ที่ค่าตอบแทนครับ แต่อยู่ที่เราแยกแยะได้หรือไม่ว่ากิจการของนิติบุคคลที่เราไปดำรงตำแหน่งนั้นมีประเด็นสุ่มเสี่ยงที่จะทำให้เราไม่สามารถปฏิบัติงานราชการได้อย่างถูกต้องตามปกติหรือเปล่า อธิบายง่าย ๆ ว่า อย่างคุณณัฐวุฒิ มีบริษัทเฟอร์นิเจอร์ หากทำงานกรมป่าไม้ มันก็ชัดว่าสุ่มเสี่ยงอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกใบอนุญาตทำไม้ใช่ไหมครับ อย่างคุณกนกวลีนี่วันนี้อยู่กรมทรัพย์สินทางปัญญา ดูเหมือนจะไม่มีปัญหาอะไร แต่ถ้าวันพรุ่งนี้ย้ายไปอยู่กรมการค้าภายในคุณกนกวลีจะรู้ข้อมูลเชิงลึก เชิงนโยบายเรื่องข้าวจากกรม แล้วยังไงครับ มันก็จะเป็นประเด็นนะครับ” วิทยากรเริ่มร่ายยาว “ดังนั้น ที่ผมจะขอย้ำคือ สำนึกของพวกเราเองต่างหากที่จะต้องพิจารณาอย่างลึกซึ้งว่า กิจการที่ไม่ใช่ราชการของเราจะทำให้เราทำงานราชการอย่างตรงไปตรงมาไม่ได้หรือเปล่า การรายงานเช่นนี้มันจะเป็นเกราะป้องกันพวกเราโดยแสดงความสุจริตใจเป็นอย่างแรก และเป็นเครื่องเตือนใจให้ทำงานราชการอย่างตรงไปตรงมาเป็นลำดับสอง”

“นี่ ๆ ลีลาวดี” ปองศักดิ์ ข้าราชการใหม่ของกรมหนึ่งหันไปจิบปากกระซิบกับเพื่อนสาวที่มาอบรมด้วยกัน “มัวแต่เก๊กหน้าหล่อ ทำหน้าสวย บอกว่า พ่อจ้างมา ๆ ให้รับราชการ ถามกันอยู่ได้ดีนัก โดนวิทยากรว่าไปถึงจิตสำนึกเลย... สม... หุหุ”

“ไปว่าเขาทำไมเธอ ฟังก็ได้ความรู้ดีออก” แล้วลีลาวดีก็ตอกกลับ “เธอก็เหมือนกัน ยายปองศรีอย่าไปลืมรายงานนะว่า ที่ทำงานอยู่ทุกวันนี้น่ะ มีรายได้จากเอกชนโดยการเป็นคนเดินโพยให้ที่บ้านด้วย”

คัดเลือกโดย อมราลักษณ์ รักษ์วงศ์

การเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับการรับรองไว้ตามมาตรา ๒๘๕ ของรัฐธรรมนูญ ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลที่ตนเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นฯ เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิใช่กระบวนการเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เรื่องเสร็จที่ ๑๔/๒๕๕๔

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
(กรณีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาฬสินธุ์
เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลสงเปลือย)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๐.๔/๑๒๐๖๗ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลสงเปลือย สรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

(๑) นายพิชัย ไร่วิบูลย์ นายกเทศมนตรีตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ขอให้พิจารณายกเลิกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลสงเปลือย เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง โดยยังไม่มีการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในเรื่องที่มีการเข้าชื่อร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามที่นายพิชัยฯ ได้คัดค้านไว้ในหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและคัดค้านการยื่นถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น

จังหวัดกาฬสินธุ์มีความเห็นว่า ขั้นตอนการดำเนินการและผู้มีอำนาจรับผิดชอบเกี่ยวกับการเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลสงเปลือย เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งเพื่อให้มีการลงคะแนนเสียงเท่านั้นจึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้อุทธรณ์จึงยังไม่เป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายจากประกาศดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์จึงไม่มีอำนาจในการพิจารณายกเลิกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ดังกล่าวเห็นควรยกอุทธรณ์

(๒) จังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อปรึกษาหารือว่าความเห็นของจังหวัดกาฬสินธุ์ดังกล่าวข้างต้นถูกต้องหรือไม่ ประการใด ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ความเห็นของจังหวัดกาฬสินธุ์ดังกล่าวข้างต้นเป็นไปในแนวทางเดียวกับที่กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ทุกจังหวัดถือปฏิบัติและมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ดังนี้

(๒.๑) โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้โดยเฉพาะซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกเข้าชื่อถอดถอนไว้แล้ว ดังนั้น การพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงของผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์เกี่ยวกับการเข้าชื่อร้องเรียนตามคำขอของผู้อุทธรณ์จึงได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(๒.๒) มาตรา ๓๐ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เจ้าหน้าที่อาจจะไม่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนได้ในกรณีที่การให้สิทธิดังกล่าวจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป ประกอบกับมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดระยะเวลาการดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่จำเป็นต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพราะอาจทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลสงเปลือยต้องล่าช้าออกไป

นอกจากนี้ มาตรา ๓๐ วรรคสอง (๖) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่าการให้พ้นจากตำแหน่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจไม่ต้องให้โอกาสคู่กรณีที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนก็ได้ ดังนั้น เมื่อประกาศผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนเป็นการให้พ้นจากตำแหน่งจึงไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(๒.๓) ประเด็นปัญหาว่าประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เรื่อง กำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลสงเปลือย เป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่ นั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีความเห็นเป็นสองแนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง เห็นว่า ประกาศผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนถือเป็นคำสั่งทางปกครอง เนื่องจากมีผลทำให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนเป็นเพียงขั้นตอนการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาทางปกครองที่ยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหน้าที่จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้ประกาศผลการลงคะแนนเสียงถอดถอน ดังนั้น ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนจึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง

แนวทางที่สอง เห็นว่า ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนดังกล่าว รวมถึงประกาศผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง เนื่องจากผลการลงคะแนนเสียงถอดถอนที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไม่มีลักษณะตามนิยามคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ประกาศดังกล่าวเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของประชาชนซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดยที่ปัญหาดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และยังไม่เคยมีแนวทางปฏิบัติมาก่อน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอหารือคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาปัญหาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ซึ่งข้อหารือนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะนำมาใช้บังคับแก่การออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วยหรือไม่ นั้น

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้ว เห็นว่า การเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับการรับรองไว้ตามมาตรา ๒๘๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลที่ตนเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นให้พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ การตรวจสอบรายชื่อ และการลงคะแนน ย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิใช่กรณีที่หน่วยงานของรัฐใช้อำนาจทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ประกอบกับประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกระบวนการตามกฎหมายเพื่อให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จึงมิใช่กระบวนการเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงถอดถอนดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

อัชพร จารุจินดา

(นายอัชพร จารุจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๕๔

สามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ http://www.krisdika.go.th

ไปไหนไปกัน

อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

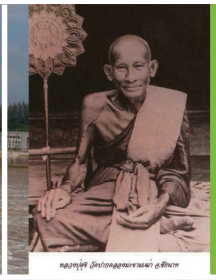

โดย กันย์นี

สวัสดีผู้อ่านทุกท่าน ไปไหนไปกันฉบับนี้ ขอเชิญชวนไปสัมผัสความงามของทุ่งดอกกระเจียวบานกลางลานหิน ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ อุทยานแห่งชาติป่าหินงามมีเนื้อที่ประมาณ ๙๙.๙ ตารางกิโลเมตร เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของลุ่มน้ำชีและแม่น้ำป่าสัก มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามโดยเฉพาะทุ่งดอกกระเจียวที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นราชินีแห่งขุนเขาหนึ่งในสยาม นอกจากนี้ยังมีลานหินธรรมชาติที่มีรูปร่างแปลกตา เช่น ถ้วยฟุตบอลโลก ปราสาทโบราณ พญานาค และสัตว์ต่าง ๆ รวมทั้งพืชพรรณและมวลดอกไม้นานาชนิด เช่น หม้อข้าวหม้อแกงลิงและหยาดน้ำค้าง เป็นต้น ในระหว่างเดือนมิถุนายน-เดือนสิงหาคม ทางจังหวัดชัยภูมิได้จัดงานเทศกาลท่องเที่ยวดอกกระเจียวงาม จังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๕๔ โดยกิจกรรมในงานประกอบด้วย ขบวนแห่กระเจียวคืนทุ่ง การแสดงดนตรี และจำหน่ายสินค้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชัยภูมิ เป็นต้น

ที่มา - www.dnp.go.th

- http://thai.tourismthailand.org/see-do/events-festivals/info-page/cat/10/event/3076/

ชัยนาท-ชัยภูมิ

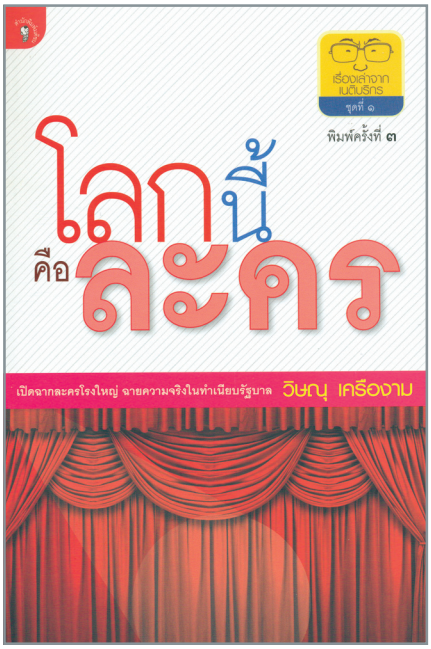

ชัยนาท-ชัยภูมิ

ชื่อจังหวัดเป็นวิสามานยนามซึ่งมีลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่ง คือ การออกเสียงอาจจะแตกต่างจากคำที่เป็นสามานยนามอื่นได้ เช่น ชื่อจังหวัดหลายจังหวัด รูปเขียนอาจแสดงการออกเสียงได้หลายแบบ แต่การออกเสียงชื่อเหล่านั้นต้องใช้ชื่อที่ผู้คนในจังหวัดนั้น ๆ ใช้กัน เช่น คำว่า **ชัย** ในชื่อจังหวัด**ชัยนาท** อ่านเป็นคำ ๒ พยางค์ ว่า [ชัย-นาด] ส่วนจังหวัด**ชัยภูมิ** อ่านเป็นคำ ๓ พยางค์ ว่า [ชัย-*ยะ*-พูม] ทั้ง ๆ ที่รูปคำเขียนเป็นแบบเดียวกัน

คัดลอกจากหนังสือ “รู้ รัก ภาษาไทย” เล่ม ๑ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
คัดเลือกโดย จิตตา กิตติเสถียรนนท์

“โลกนี้คือละคร” และ “เล่าเรื่องผู้นำ”

ตำแหน่งแห่งหนใหญ่ ๆ โต ๆ นั้น
เขาเปรียบเหมือนคนสวมหัวโขนหรือตัวละครบนเวที
ถ้าเล่นสมบทบาทจนคนดู “ อิน” ไปด้วย ก็จะได้รับคำชม
ดีไม่ดีได้ตุ๊กตาทองหรือสุพรรณหงส์ทองคำ

*ถ้าเมืองไทยมีผู้นำที่ใจกว้าง กล้าได้กล้าเสีย อย่าง**นายกฯ ชาติชาย***
*คิดอะไรได้กว้างไกล ทำงานฉับไว **อย่างนายกฯ ทักษิณ***
*ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีผลประโยชน์ส่วนตน **อย่างนายกฯ ชวน***
*ทำงานจริงจัง เกาะติดปัญหาชนิดแก้ไม่ได้ไม่ปล่อย **อย่างนายกฯ บรรหาร***
*ประนีประนอม ไม่ก้าวร้าว **อย่างนายกฯ ชวลิต** และ **นายกฯ สุจินดา***
*มีความเป็นสากลและสง่าในแทบทุกด้าน **อย่างนายกฯ อานันท์***
*ฉลาดพูด อยู่ในวัยเหมาะแก่การทำงาน **อย่างนายกฯ อภิสิทธิ์***
*ครองตนดี มีความจงรักภักดี เข้าใจวัฒนธรรมคนไทย **อย่างนายกฯ เปรม***
และได้คุณสมบัติทั้งหมดนี้รวมกัน ประเทศไทยในมือผู้นำเช่นนี้
น่าจะเจริญวัฒนาสถาพรอย่างยากจะหาใดปาน

จากประสบการณ์ทางการเมืองที่ ดร.วิษณุ เครืองาม เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนานถึง ๙ ปี และการเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมาย สื่อมวลชนประจำทำเนียบรัฐบาลได้ตั้งฉายาให้ท่านว่า “เนติบริกร”

เนติบริกร วิษณุ เครืองาม ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตออกมาเป็น**หนังสือโลกนี้คือละคร** และ**หนังสือเล่าเรื่องผู้นำ** เป็นหนังสือชุด ***“เรื่องเล่าจากเนติบริกร”*** ซึ่งเนื้อหาในเล่มเป็นเรื่องที่ผ่านการรับรู้โดยตรงของ ดร.วิษณุฯ โดยสไตล์การเขียนของ ดร.วิษณุฯ รับรองว่าท่านผู้อ่านสามารถอ่านด้วยความเพลิดเพลิน ถึงกับวางไม่ลงเลยทีเดียว โดยข้อความหนึ่งที่ ดร.วิษณุฯ ได้กล่าวไว้ว่า *“ผมสวมหัวโขนหรือเล่นละครเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นเวลา ๙ ปี แต่ก่อนหน้านั้นสองปีเศษเคยเล่นบทเป็นรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หลังจากนั้นยังได้เล่นบทเป็นรองนายกรัฐมนตรีอีกสมัยครึ่งเกือบสี่ปี รวมแล้วนั่งอยู่ในห้องประชุมคณะรัฐมนตรีเล่นบทต่าง ๆ กัน ๑๕ ปี ทำงานกับรัฐบาล ๑๐ ชุด นายกรัฐมนตรี ๗ คน”* เป็นที่มาของข้อมูลที่ท่าน ดร.วิษณุฯ ได้นำมาเขียนเล่าเรื่องราวผ่านหนังสือชุดนี้

ท่านที่สนใจสามารถหาหนังสือทั้ง ๒ เล่มนี้ไว้เป็นเจ้าของได้แล้ว ส่วนเล่มที่ ๓ ของหนังสือชุด “เรื่องเล่าจากเนติบริกร” จะเป็นเรื่องใดนั้น โปรดติดตามได้เร็ว ๆ นี้

สัตบุรุษเป็นผู้มีถ้อยคำอย่างสัตบุรุษ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
สัตบุรุษเป็นผู้มีถ้อยคำอย่างสัตบุรุษอย่างไร
คือ สัตบุรุษในโลกนี้
เป็นผู้งดเว้นจากการพูดเท็จ
งดเว้นจากคำพูดส่อเสียด
งดเว้นจากคำหยาบ
งดเว้นจากการเจรจาเพ้อเจ้อ
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อย่างนี้แล
สัตบุรุษชื่อว่าเป็นผู้มีถ้อยคำอย่างสัตบุรุษ.

เทวทหวรรคที่ ๑ จูฬปุณณมสูตรที่ ๑๐

ไม่ควรดูหมิ่นบุญว่าน้อย

บุคคลไม่ควรดูหมิ่นบุญว่า
บุญมีประมาณน้อยจักไม่มาถึง
แม้หม้อน้ำยังเต็มด้วยหยาดน้ำ
ที่ตกลงมา (ทีละหยาด ๆ) ได้ฉันใด
ธีรชน (ชนผู้มีปัญญา) สั่งสมบุญแม้ทีละน้อย ๆ
ย่อมเต็มด้วยบุญได้ฉันนั้น.

พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท
เล่ม ๑ ภาค ๒ ตอน ๓- หน้าที่ ๒

ที่มา www.dhammahome.com
คัดเลือกโดย อ้อนฟ้า เวชชาชีวะ

ท่านสามารถเปิดอ่าน
สลค.สาร ผ่านทาง website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th